

Omgevingsanalyse Eerstelijnszone

Antwerpen Centrum

15/11/2022

EERSTELIJNSZONE
ANTWERPEN CENTRUM

Inhoudstafel

Inleiding	1
1 Demografische ontwikkelingen	2
1.1 Resultaten	2
1.1.1 Algemeen	2
1.1.1.1 Referentiekaarten	2
1.1.1.2 Bevolkingsdichtheid	7
1.1.1.3 Bevolkingspiramide	9
1.1.1.4 Nationaliteit van herkomst	12
1.1.1.5 Gezinstype (LIPRO)	15
1.1.1.6 Inkomensverdeling (huishoudinkomen per kwintiel)	18
1.1.1.7 Opleidingsniveau (ISCED)	20
1.1.2 Gezondheid en zorg	22
1.1.2.1 Gezondheidstoestand	22
Deel 1: Statuut chronische aandoening	22
Deel 2: Prevalentie diabetes	24
Deel 3: BEL-score	25
Deel 4: Personen met een beperking	26
Deel 5: Zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden	26
Deel 6: Zorgbudget voor ouderen met een zorgnood	27
Deel 7: Zorgbehoefte bij ouderen	28
Deel 8: Ouderen met dementie	28
Deel 9: Mentale gezondheid	29
1.1.2.2 Preventieve gezondheid	36
Deel 1: Dekkingsgraad borstkankerscreening	36
Deel 2: Dekkingsgraad baarmoederhalsscreening	39
Deel 3: Dekkingsgraad darmkankerscreening	41
Deel 4: Preventieve mondzorg	44
Deel 5: BMI bij schoolkinderen	44
1.1.2.3 Geneesmiddelengebruik	45
Deel 1: Antibioticagebruik	45
Deel 2: Psychofarmaca: antidepressiva, antipsychotica, stimulantia	48

Deel 3: Antidementia	49
1.2 Conclusie	51
2 Economische ontwikkelingen	53
2.1 Resultaten	53
2.1.1 Inkomens	53
Deel 1: Fiscaal inkomen	53
Deel 2: Verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering	55
Deel 3: (Equivalent) leefloon	59
2.1.2 Socio-economische positie	60
Deel 1: Socio-economische positie	60
Deel 2: Niet-werkende werkzoekenden	61
2.1.3 Betalingsmoeilijkheden	64
Deel 1: Betalingsachterstand bij lopende kredieten	64
Deel 2: Energiearmoede	65
Deel 3: Uitstel van medische zorgen door betalingsmoeilijkheden	66
2.1.4 Kansarmoede-index Kind en Gezin	67
2.2 Conclusie	69
3 Sociaal-culturele ontwikkelingen	70
3.1 Resultaten	70
3.1.1 Informele zorg	70
Deel 1: Mantelzorg	70
Deel 2: Buddyprojecten	72
Deel 3: Lotgenotenwerkingen	73
Deel 4: Vrijwilligerswerk	73
3.1.2 Sociaal culturele initiatieven	74
3.1.3 Sport en vrije tijd	76
3.1.4 Studentenpopulatie	77
3.1.5 Religie en cultuur	78
3.2 Conclusie	79
4 Technologische ontwikkelingen	80
4.1 Resultaten	80
4.1.1 Platformen voor burgers	80

Deel 1: CoZo (Collaboratief Zorgplatform)	80
Deel 2: Mijngesondheid.be	80
Deel 3: CovidSafeBE-app en Coronalert-app	81
Deel 4: Patiëntenportaal ZNA-GZA ziekenhuizen	81
4.1.2 Platformen voor professionals	82
Deel 1: Zipster	82
Deel 2: Zorgverlenersportaal Siilo	82
4.1.3 Gevolgen van technologische ontwikkelingen: digitale vaardigheden van burgers en hoe deze versterken?	82
Deel 1: Aanbod overheen de vier Eerstelijnszones	82
Deel 2: Aanbod specifiek voor Eerstelijnszone Antwerpen Centrum	83
4.2 Conclusie	84
5 Ecologische ontwikkelingen	85
5.1 Resultaten	85
5.1.1 Wonen	85
Deel 1: Bebouwingsgraad	85
Deel 2: Woongelegenheden	86
Deel 3: Huurders en eigenaars	87
Deel 4: Verhuisbewegingen	89
5.1.2 Sociaal Wonen	91
Deel 1: Sociale huurwoningen	91
Deel 2: Bindend sociaal objectief	92
Deel 3: Kandidaat-huurders	93
5.1.3 Basisuitrusting van de wijk	94
5.1.4 Zorgaanbod	97
Deel 1: Woonzorgcentra	97
Deel 2: Dagverzorgingscentra	100
Deel 3: Gepresteerde uren gezinszorg en aanvullende thuiszorg	101
Deel 4: Centra voor kortverblijf	102
Deel 5: Huisartscontact	103
Deel 6: Huisartsen- en tandartsentekort	104
Deel 7: Sociale Kaart	104
Deel 8: Voorzieningen	104

5.1.5 Welzijnsaanbod	104
Deel 1: Aanbod kinderopvang	104
Deel 2: Erkende lokale dienstencentra	105
5.1.6 Milieu-indicatoren	106
5.2 Conclusie	107
6 Politiek-juridische ontwikkelingen	108
6.1 Resultaten	108
6.1.1 Gemeenteniveau	108
Samenstelling gemeente- en districtsraden ELZ Antwerpen Centrum	108
6.1.2 Vlaams niveau	109
6.1.3 Federaal niveau	110
6.2 Conclusie	110
Algemene conclusie	111
Algemene intro conclusie	111
Eerstelijnszone Antwerpen Centrum	111

Inleiding

Deze omgevingsanalyse heeft als **doel** om de wegwijzer te zijn bij het uitwerken van een beleids- en actieplan in 2023. Het vormt met andere woorden de basis van ons beleids- en actieplan dat steeds als uitgangspunt kan worden beschouwd om acties te ontwikkelen die inspelen op de lokale noden die leven binnen onze Eerstelijnszone.

Eerstelijnszone Antwerpen Centrum omvat een gedeelte van het grondgebied van de stad Antwerpen, meer bepaald een gedeelte van het district Antwerpen en het gehele district Berchem.

Een overzicht van de postcodes:

- 2000 Antwerpen
- 2018 Antwerpen
- 2050 Antwerpen Linkeroever
- 2060 Antwerpen
- 2600 Antwerpen Berchem

Eerstelijnszone Antwerpen Centrum grenst aan Eerstelijnszone Noord Antwerpen, Eerstelijnszone Antwerpen Oost, Eerstelijnszone Antwerpen Zuid en Eerstelijnszone Noord-Oost Waasland.

Aangezien de andere drie Antwerpse Eerstelijnszones ook grotendeels het grondgebied van stad Antwerpen omvatten en onze Eerstelijnszone met deze zones (in tegenstelling tot de andere aangrenzende Eerstelijnszones) ook grote gelijkenissen heeft qua bevolkingssamenstelling, is er een goede Eerstelijnszone-overschrijdende samenwerking. Zo werd bijvoorbeeld in het kader van de vaccinatiecampagne ook gewerkt met één vaccinatiestrategie en een gezamenlijk vaccinatiecentrum voor de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Bij het doornemen van onze omgevingsanalyses zal u vaststellen dat deze onderling raakvlakken hebben, maar uiteraard wordt er ook gefocust op de noden en opportuniteiten binnen iedere Eerstelijnszone afzonderlijk.

Deze omgevingsanalyse omvat een kwantitatief en een kwalitatief luik, waarin op basis van de beschikbare data de analyses afzonderlijk of overkoepelend worden weergegeven per lokaal bestuur, per Eerstelijnszone of voor de vier Antwerpse Eerstelijnszones. De kwantitatieve databronnen die werden geconsulteerd zijn de recentste data die ter beschikking zijn in Stad in Cijfers, Provincie in Cijfers, de IMA-databank, Statbel, enzovoort. Binnen deze omgevingsanalyse wordt telkens aangegeven welke bron werd geconsulteerd en het jaar waarvan de data dateren. De kwalitatieve data werden onder andere verkregen tijdens kringgesprekken, algemene vergaderingen, bestuursorganen, dagelijkse besturen, brainstormavonden, lopende projecten binnen de Eerstelijnszone en hun werkgroepen,... Het kwantitatieve luik werd afgetoetst met de kwalitatieve data. Het resultaat hiervan wordt in het verdere vervolg beschreven.

Voor de opmaak van deze analyse werd grotendeels gebruikgemaakt van het DESTEP-model. De afkorting DESTEP omvat de demografische, economische, sociaal-culturele, technologische, ecologische en politiek-juridische ontwikkelingen. Ieder van deze domeinen zal worden beschreven in een apart hoofdstuk, met telkens een korte conclusie. Tot slot wordt een allesomvattende conclusie geformuleerd waarin de belangrijkste resultaten uit de verschillende hoofdstukken worden samengebracht tot één geheel.

1 Demografische ontwikkelingen

Binnen dit eerste hoofdstuk worden de demografische ontwikkelingen besproken binnen de Eerstelijnszone. Eerst worden de resultaten van de analyses weergegeven. Vervolgens wordt de conclusie geformuleerd omtrent de lokale demografische ontwikkelingen.

1.1 Resultaten

Binnen dit onderdeel worden de resultaten besproken van de demografische ontwikkelingen. Ten eerste wordt de algemene demografische data weergegeven met volgende onderdelen: referentiekarten, bevolkingsdichtheid, bevolkingspiramide, nationaliteit van herkomst, gezinstype, inkomensverdeling en opleidingsniveau. Vervolgens wordt meer in detail ingegaan op gezondheid en zorg, waarin volgende onderdelen aan bod komen: gezondheidstoestand, preventieve gezondheid en geneesmiddelengebruik. Binnen deze drie onderdelen worden telkens verschillende indicatoren besproken.

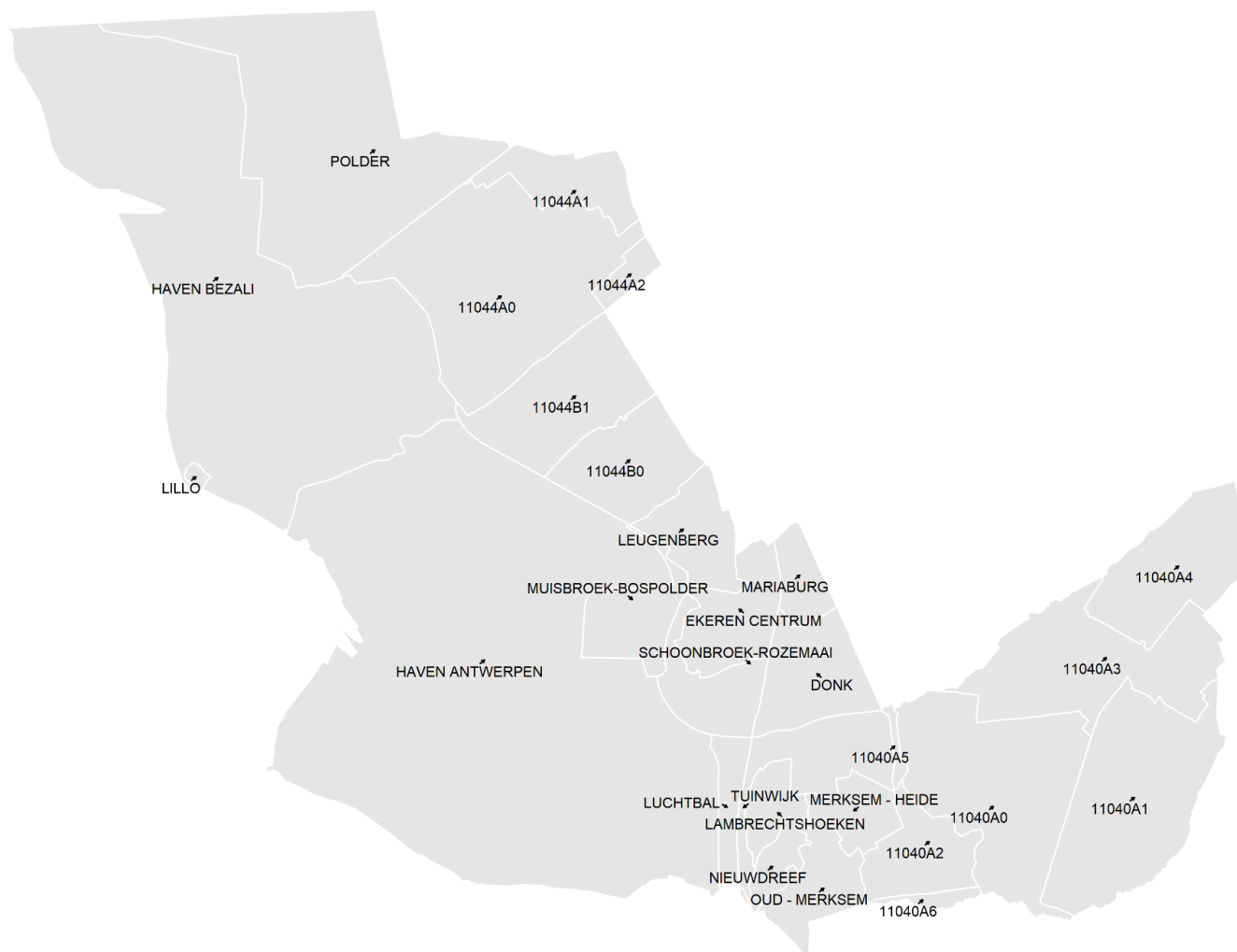
1.1.1 Algemeen

Binnen deze paragraaf wordt de algemene demografische data besproken met name: referentiekarten, bevolkingsdichtheid, bevolkingspiramide, nationaliteit van herkomst, gezinstype, inkomensverdeling en opleidingsniveau.

1.1.1.1 Referentiekarten

Hieronder worden de referentiekarten voor de vier Antwerpse Eerstelijnszones voorgesteld. Alle wijken per Eerstelijnszone werden in kaart gebracht. Voor Schoten, Stabroek en Wommelgem zijn tot op heden geen wijknamen ter beschikking (enkel een combinatie van letters en cijfers).

Eerstelijnszone Noord Antwerpen (later afgekort tot Noord)

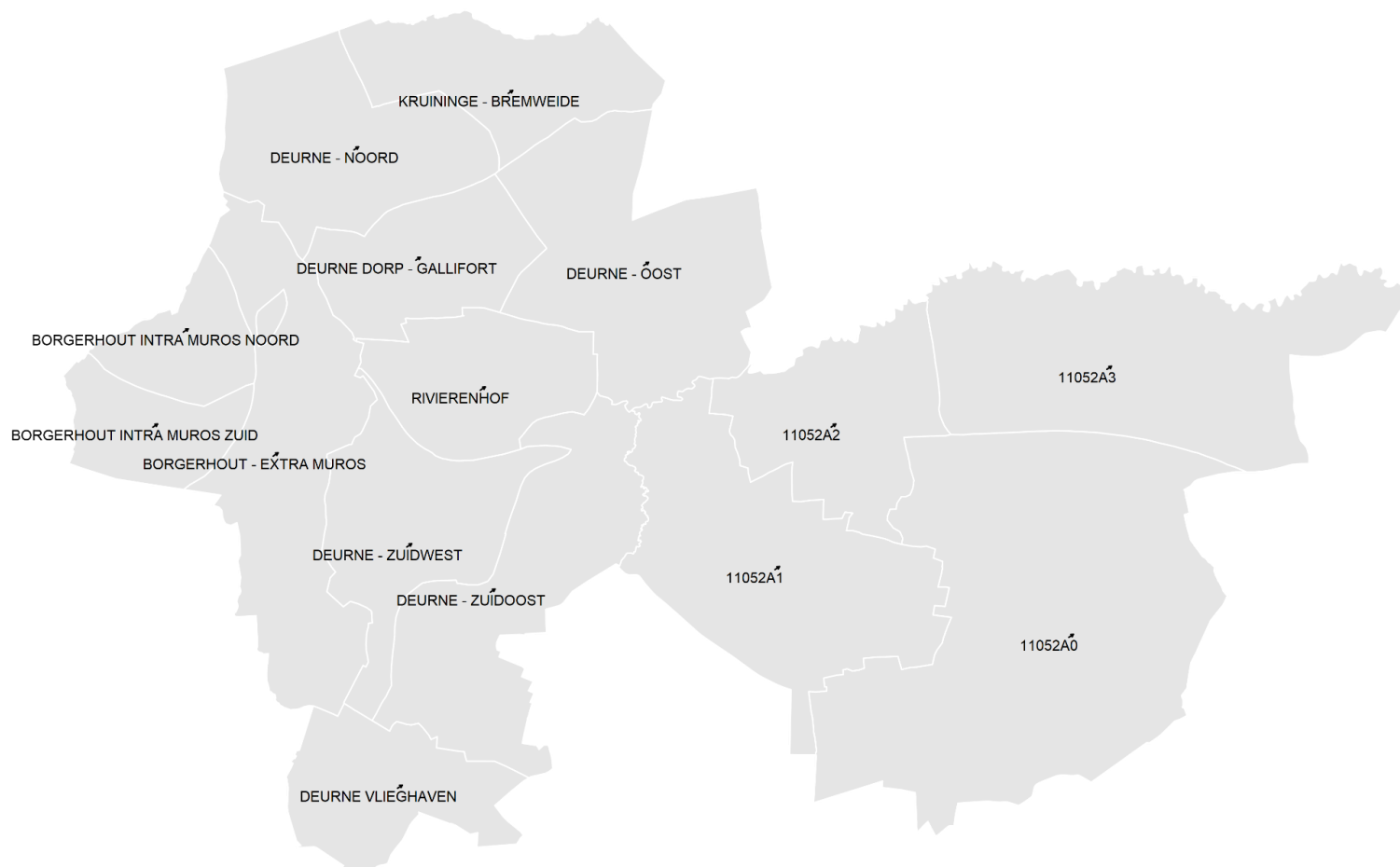
Bron: Statbel, geaggregeerd naar wijken door Datamarinier

Eerstelijnszone Antwerpen Centrum (later afgekort tot Centrum)

Bron: Statbel, geaggregeerd naar wijken door Datamarinier

Eerstelijnszone Antwerpen Oost (later afgekort tot Oost)

Bron: Statbel, geaggregeerd naar wijken door Datamarinier

Eerstelijnszone Antwerpen Zuid (later afgekort tot Zuid)

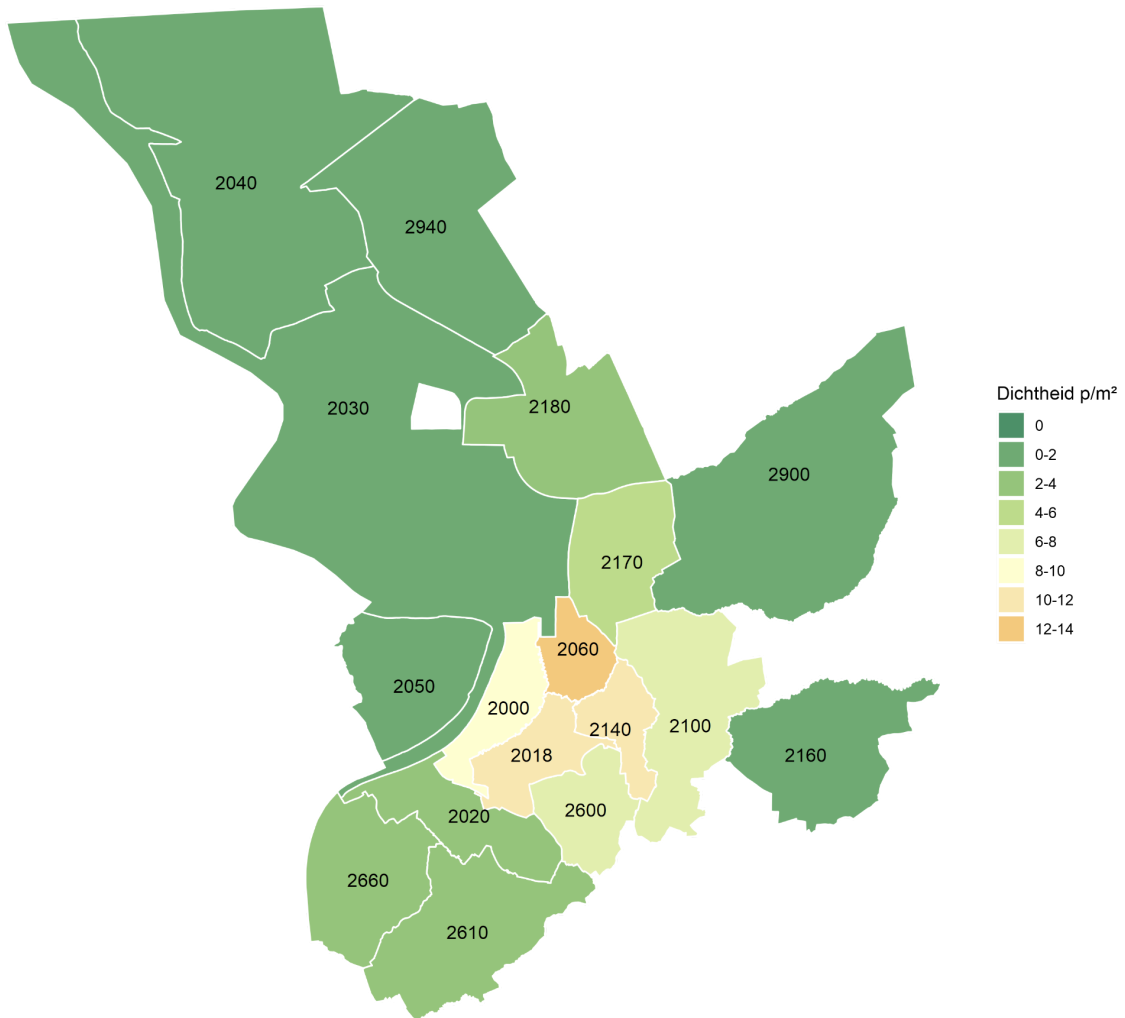

Bron: Statbel, geaggregeerd naar wijken door Datamarinier

1.1.1.2 Bevolkingsdichtheid

Vier Antwerpse Eerstelijnszones

Bevolkingsdichtheid (Aantal personen/m²)
Situatie op augustus 2022

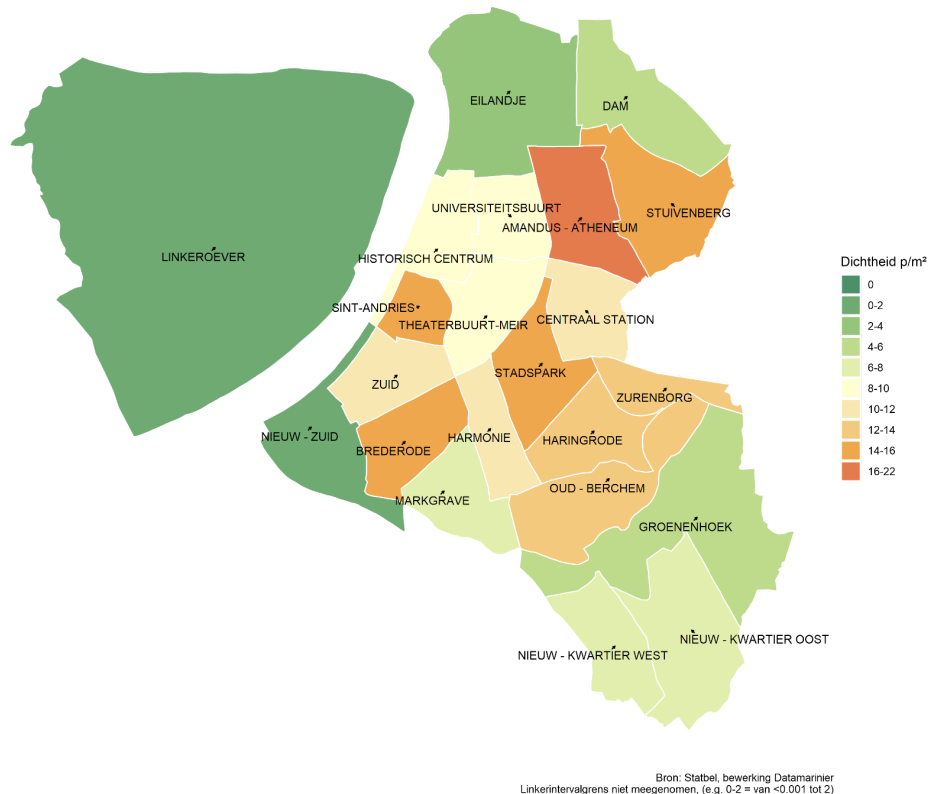

Bron: Statbel
Linkerintervalgrens niet meegenomen, (e.g. 0-2 = van <0.001 tot 2)

Bovenstaande geografische weergave geeft de bevolkingsdichtheid (aantal personen per vierkante meter) weer binnen de postcodes van de vier Antwerpse Eerstelijnszones. De bevolkingsdichtheid is het laagst in de donkergroene gebieden (met name in: 2030 Luchtbal, 2040 Berendrecht-Zandvliet-Lillo en 2940 Stabroek) en het hoogst binnen de oranje gebieden (2060 Antwerpen, gevolgd door 2018 Antwerpen en 2140 Borgerhout). Deze cijfers dienen steeds meegenomen te worden bij de verdere interpretatie van de data, aangezien een hoge bevolkingsdichtheid een belangrijke indicator is.

Eerstelijnszone Antwerpen Centrum

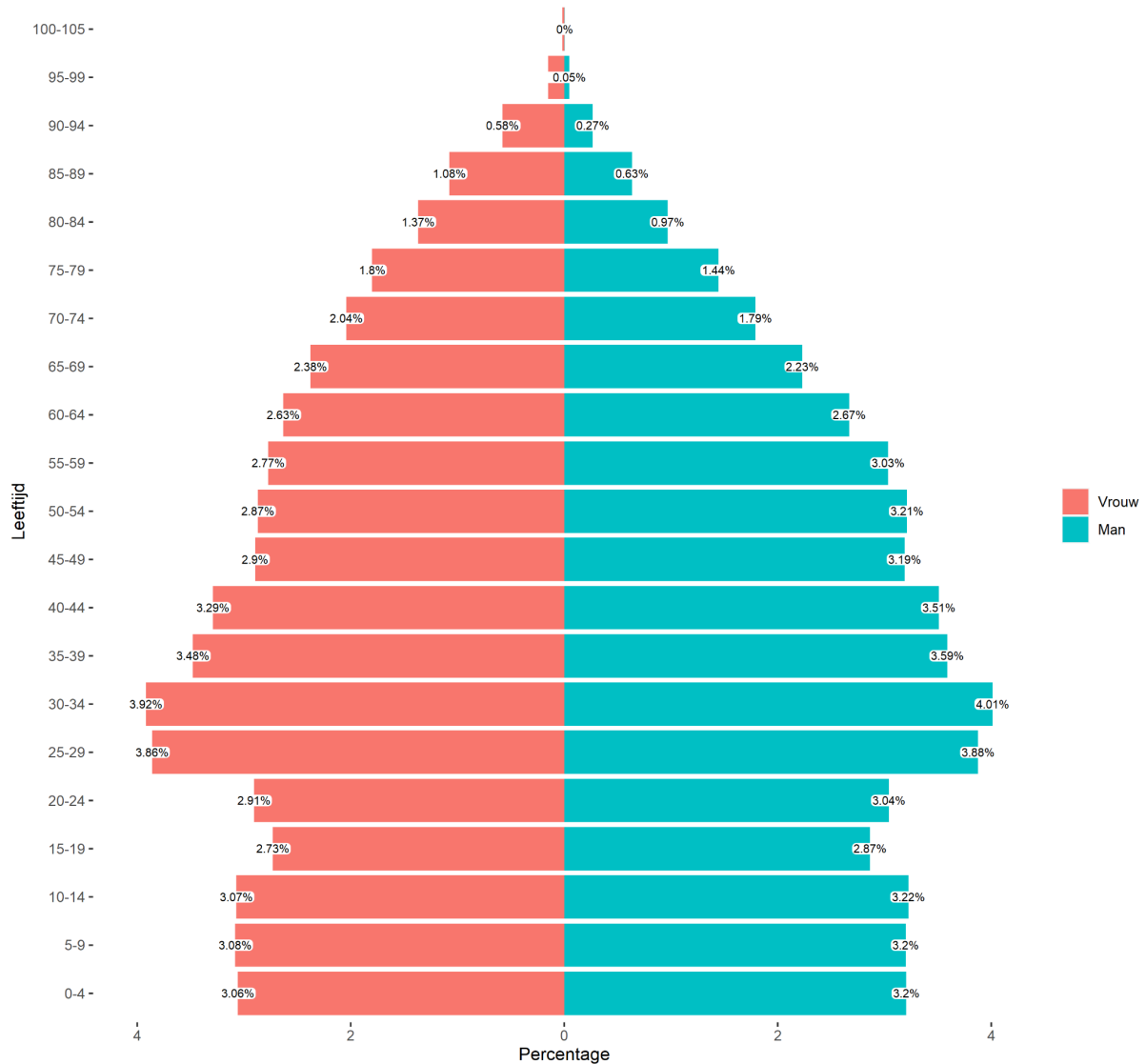
Bevolkingsdichtheid ELZ Centrum
Situatie op augustus 2022, aantallen tussen haakjes

In bovenstaande geografische weergave wordt de bevolkingsdichtheid (aantal personen per vierkante meter) weergegeven binnen de wijken van Eerstelijnszone Antwerpen Centrum. De bevolkingsdichtheid is het laagst in de donkergroene wijken (met name in: Linkeroever en Nieuw-Zuid) en het hoogst binnen de donkeroranje wijken (met name in: Amandus-Atheneum, gevolgd door Sint-Andries, Brederode, Stadspark en Stuivenberg).

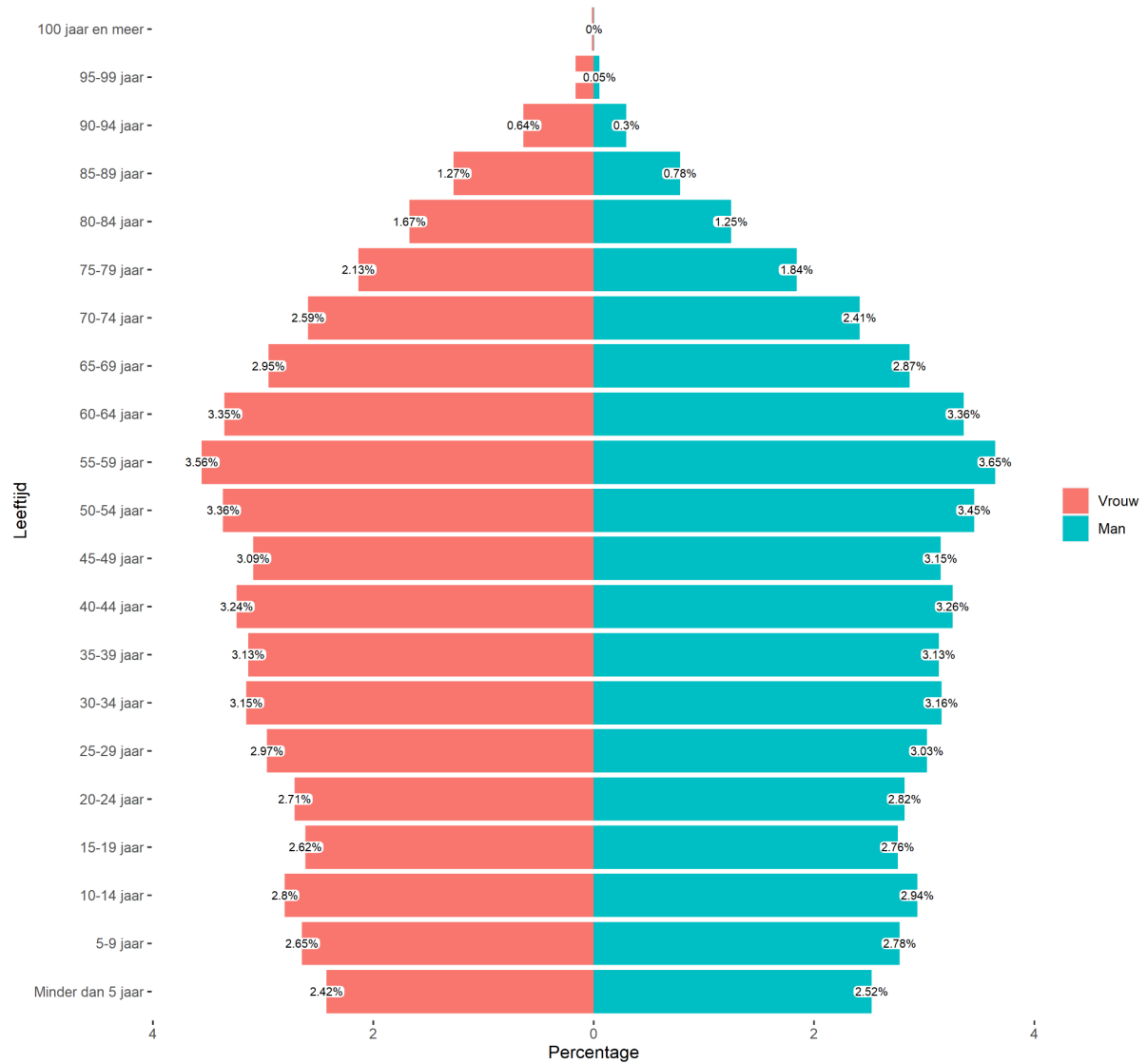
1.1.1.3 Bevolkingspiramide

Bevolkingspiramide Eerstelijnszones Antwerpen
Situatie op augustus 2022

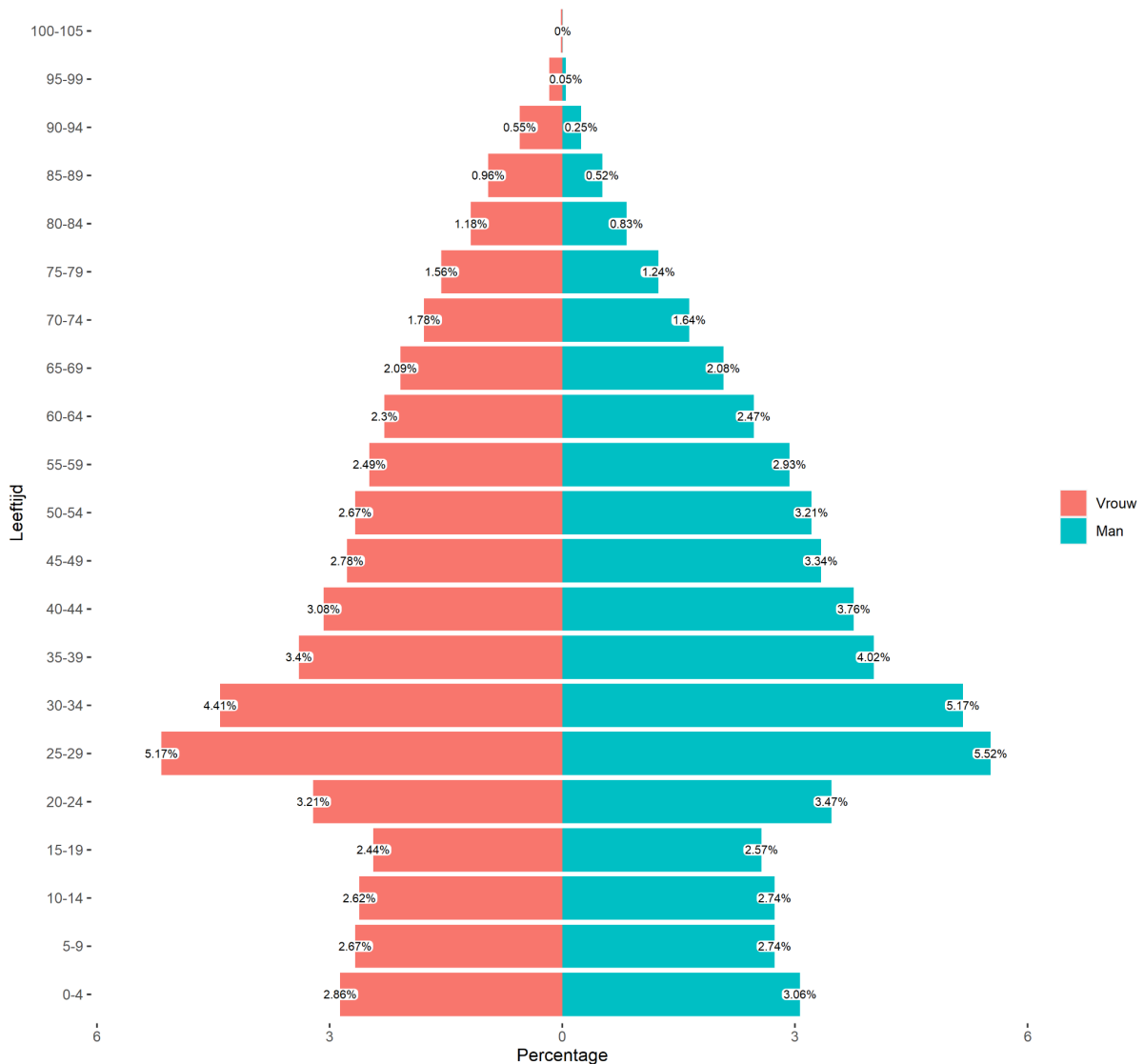
Bovenstaande grafiek geeft de bevolkingspiramide weer per geregistreerd geslacht en per leeftijdscategorie voor de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Hieronder wordt de bevolkingspiramide weergegeven voor Vlaanderen. Wanneer beide piramides met elkaar worden vergeleken, dan kunnen verschillen worden vastgesteld op een aantal kenmerkende manieren. Ten eerste is de grootste bevolkingsgroep binnen de Antwerpse Eerstelijnszones de leeftijdsgroep 30-34 jaar, terwijl dit in Vlaanderen de 55-59 jarigen zijn (cf. babyboom: geboortegolf). Verder blijft de leeftijdsgroep 0-4 jaar even groot als de groep 5-9 jaar en 10-14 jaar. Dit wijst erop dat de krimp (daling in geboortecijfers kenmerkend voor Vlaanderen) zich over de vier Antwerpse Eerstelijnszones heen niet voordoet.

Bevolkingspiramide Vlaanderen Situatie op 2022

Centrum

Bevolkingspiramide ELZ Centrum
Situatie op augustus 2022

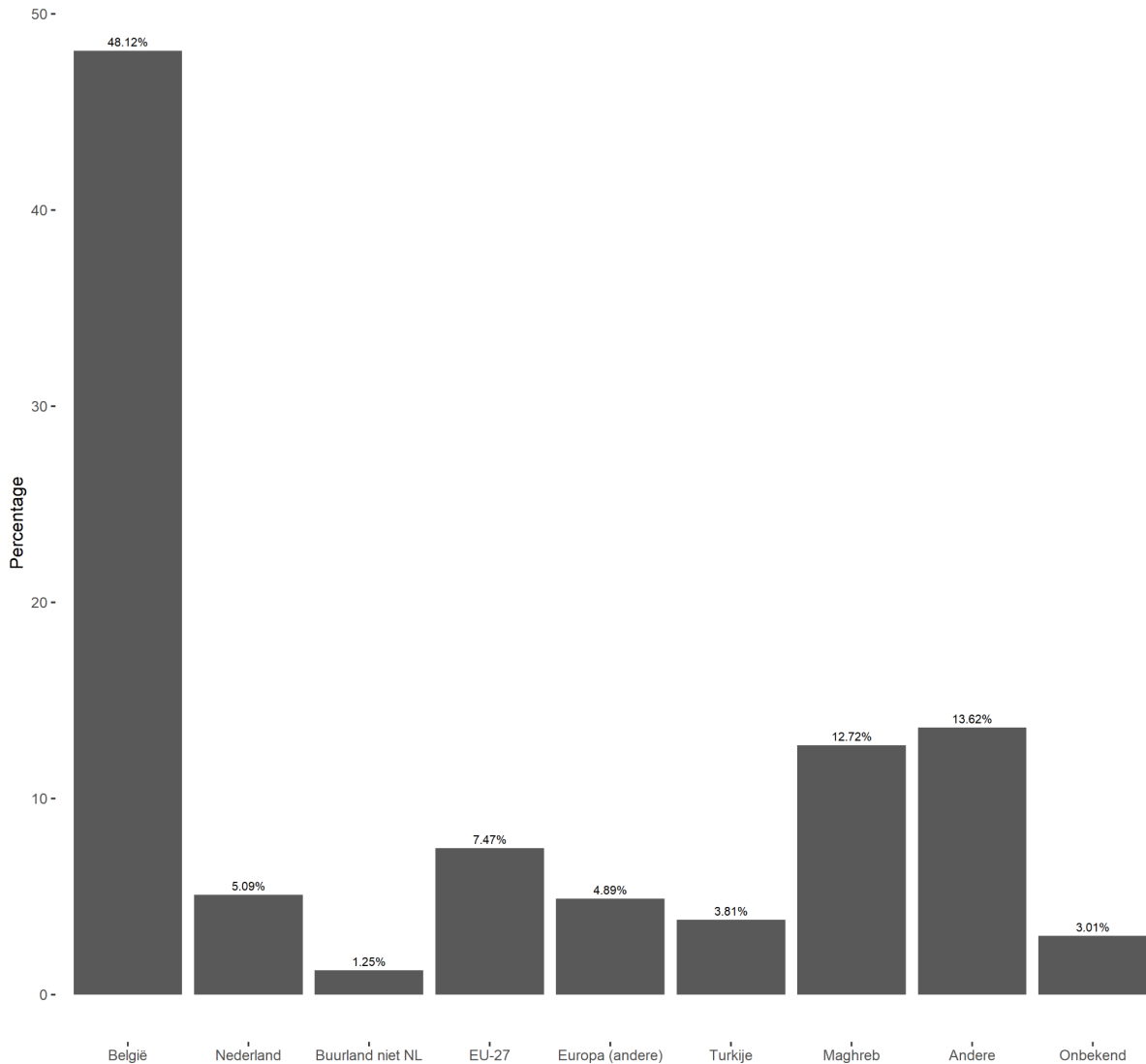

Bron: Statbel

Bovenstaande grafiek geeft de bevolkingspiramide weer per geregistreerd geslacht en per leeftijdscategorie voor Eerstelijnszone Antwerpen Centrum. Wanneer deze bevolkingspiramide wordt vergeleken met de piramide voor de vier Antwerpse Eerstelijnszones en diegene voor Vlaanderen, dan kan worden vastgesteld dat binnen Eerstelijnszone Antwerpen Centrum de grootste bevolkingsgroep terug te vinden is bij de 25-29 jarigen, gevolgd door de 30-34 jarigen (kenmerkend voor de vier Antwerpse Eerstelijnszones). Wat betreft de bevolkingskrimp (daling in geboortecijfers kenmerkend voor Vlaanderen) zien we het algemene patroon van Vlaanderen niet terugkeren qua bevolkingspiramide. Het tegengestelde komt eerder tot uiting, namelijk de leeftijdscategorie 0-4 jarigen is groter dan de 5-9 & 10-14 jarigen. Ondanks de bevolkingspiramide wordt weergegeven per geregistreerd geslacht, is de Eerstelijnszone zich ervan bewust bedachtzaam om te gaan met deze data gezien de opdeling 'man' en 'vrouw' een kunstmatige opdeling is die geen rekening houdt met de complexiteit van gender.

1.1.1.4 Nationaliteit van herkomst

Herkomstnationaliteit Eerstelijnszones Antwerpen
Situatie op augustus 2022

Bron: Statbel

In bovenstaand staafdiagram wordt de nationaliteit van herkomst weergegeven voor de populatie binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Iedere burger binnen de populatie is slechts vertegenwoordigd in maximum één van bovenstaande staven. Om de nationaliteit van herkomst correct te interpreteren dient rekening te worden gehouden met de beslisboom omtrent herkomst en de beslisboom omtrent nationaliteit van herkomst, beiden opgemaakt door Statbel. Hierbij wordt allereerst rekening gehouden met de eerst geregistreerde nationaliteit, verder wordt ook rekening gehouden met de nationaliteit van de ouder(s) om de eigen nationaliteit van herkomst te bepalen.

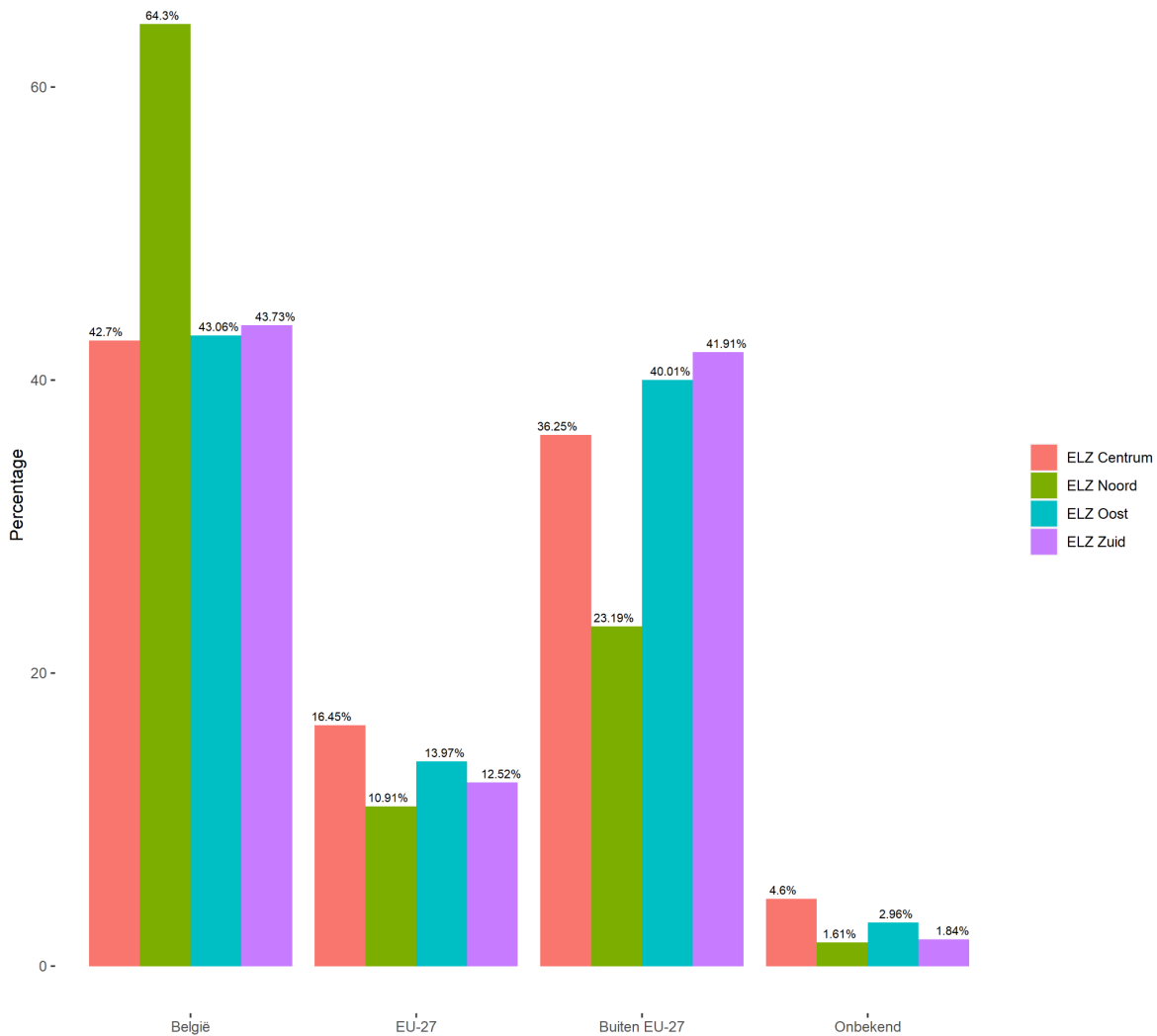
48,12% van de populatie binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones heeft België als land van herkomst. Binnen het Vlaams Gewest ging dit op 1 januari 2022 over 74,94% van de populatie die België als land van herkomst had. Binnen de Antwerpse Eerstelijnszones heeft 5,09% Nederland als land van herkomst en 1,25% heeft een ander buurland van België als land van herkomst dat niet Nederland is (met name Frankrijk, Duitsland en Luxemburg). Binnen het Vlaams Gewest heeft 5,34% van de populatie een land van herkomst dat een buurland van België is.

7,47% van de populatie binnen de Antwerpse Eerstelijnszones heeft een ander EU-land als land van herkomst. Binnen het Vlaams Gewest gaat dit om 5,40% van de populatie. 4,89% heeft binnen de populatie van de vier Antwerpse Eerstelijnszones een Europees land dat niet tot de EU-landen behoort als land van herkomst. 3,81% van de populatie heeft Turkije als land van herkomst en 12,72% heeft Maghreb als land van herkomst. 13,62% heeft een ander land (dan de eerder genoemde landen) als land van herkomst. Binnen het Vlaams Gewest heeft 14,30% een land van herkomst buiten de EU27-landen. Tot slot zijn er nog een aantal onbekenden binnen de dataset van de vier Antwerpse Eerstelijnszones (3,01%).

Herkomstnationaliteit Vlaams Gewest (Statbel, 2022)

België	74,96%
Buurland	5,34%
EU27 (excl. buurland)	5,40%
Buiten EU27	14,30%

Herkomstnationaliteit Eerstelijnszones Antwerpen
Situatie op augustus 2022

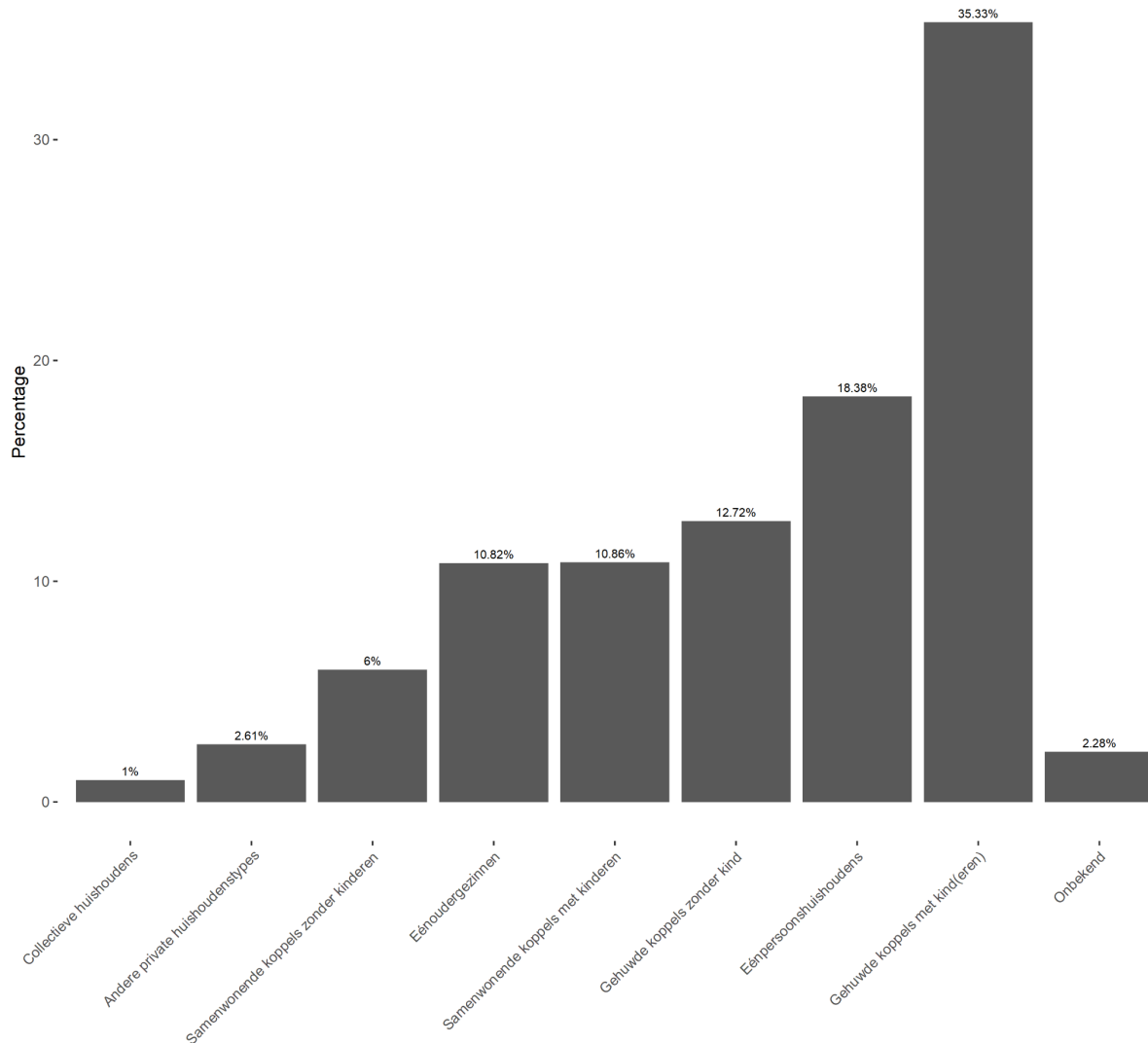

Bron: Statbel

Bovenstaand staafdiagram geeft de nationaliteit van herkomst weer per Eerstelijnszone in vergelijking met de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Voor Eerstelijnszone Antwerpen Centrum, Oost en Zuid lopen de cijfers vrij gelijk. Binnen Eerstelijnszone Noord Antwerpen (64,3%) zijn opvallend meer personen met België als land van herkomst in vergelijking met de drie andere Eerstelijnszones. Daarnaast valt ook op dat er binnen de populatie van de vier Antwerpse Eerstelijnszones meer personen een land van herkomst hebben buiten-EU-27 dan een land van herkomst hebben binnen de EU-27. Tot slot zijn in de verschillende datasets een aantal onbekenden aanwezig (Centrum 4,6%, Noord 1,61%, Oost 2,96% en Zuid 1,84%). Een belangrijke kanttekening hierbij is dat 'nationaliteit van herkomst' een kunstmatige opdeling is waarbij geen rekening wordt gehouden met de complexiteit van racisme, integratie/assimilatie, culturele verschillen, enzovoort. Bijgevolg dient bedachtzaam omgegaan te worden met bovenstaande cijfers.

1.1.1.5 Gezinstype (LIPRO)

Gezinstype (LIPRO) Eerstelijnszones Antwerpen
Situatie op augustus 2022

Bron: Statbel

In bovenstaand staafdiagram wordt het gezinstype weergegeven (volgens de gestandaardiseerde LIPRO-indeling) binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones. De gehuwde koppels met kind(eren) vertegenwoordigen de grootste populatie, namelijk 35,33%. Deze worden gevolgd door de eenpersoonshuishoudens (18,38%) en de gehuwde koppels zonder kind (12,72%). Verder zijn de volgende groepen als volgt vertegenwoordigd binnen de Antwerpse Eerstelijnszones: de samenwonende koppels met kinderen (10,86%), de eenoudergezinnen (10,82%), de samenwonende koppels zonder kinderen (6%), de andere private huishoudenstypes (2,61%) en de collectieve huishoudens (1%). Collectieve huishoudens zijn religieuze gemeenschappen, woonzorgcentra, weeshuizen, studentenhuizen, ziekenhuizen en gevangenissen. Tot slot zijn er binnen de dataset 2,28% onbekenden.

Binnen het Vlaams Gewest ziet de top 3 van meest voorkomende gezinstypes er hetzelfde uit als binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Al zien de volgorde en de verhoudingen er wel anders uit:

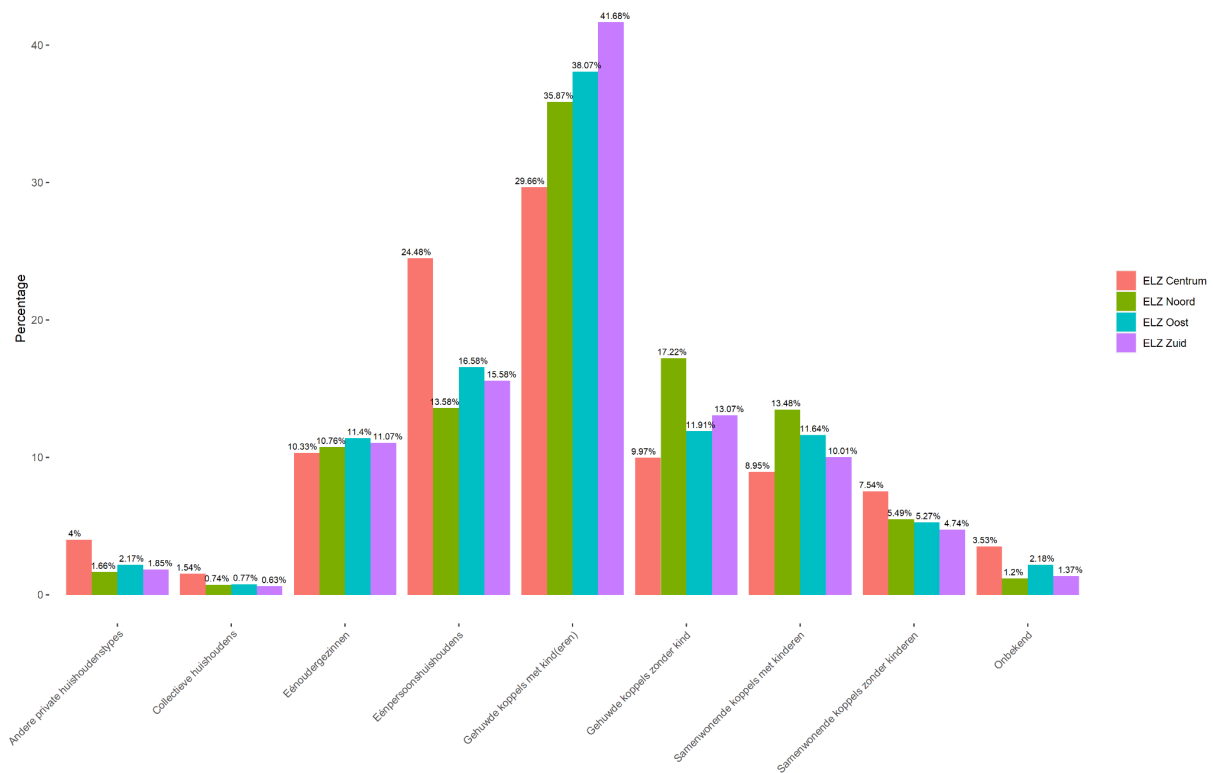
	Vlaanderen	Antwerpse Eerstelijnszones
Nummer 1	Alleenwonende (33%)	Gehuwd paar met kind(eren) (35,33%)
Nummer 2	Gehuwd paar zonder kinderen (22%)	Alleenwonende (18,38%)
Nummer 3	Gehuwd paar met kind(eren) (21%)	Gehuwd paar met kind(eren) (12,72%)

Daarnaast zijn er binnen de Antwerpse Eerstelijnszones meer ongehuwde paren met kind(eren) (10,86%) in vergelijking met 8% binnen het Vlaams Gewest. Ongehuwde paren zonder kinderen zijn binnen beide populaties quasi in gelijke mate vertegenwoordigd (Vlaanderen: 7% - Antwerpse Eerstelijnszones: 6%). Tot slot zijn er binnen de Antwerpse Eerstelijnszones meer eenoudergezinnen (10,82%) t.o.v. in het Vlaams Gewest (8%).

Gezinstype Vlaams Gewest (Statbel, 2022)

Gehuwd paar zonder kinderen	22%
Gehuwd paar met kind(eren)	21%
Ongehuwd paar zonder kinderen	7%
Ongehuwd paar met kind(eren)	8%
Alleenwonende	33%
Eenoudergezin	8%
Overig huishoudtype	2%

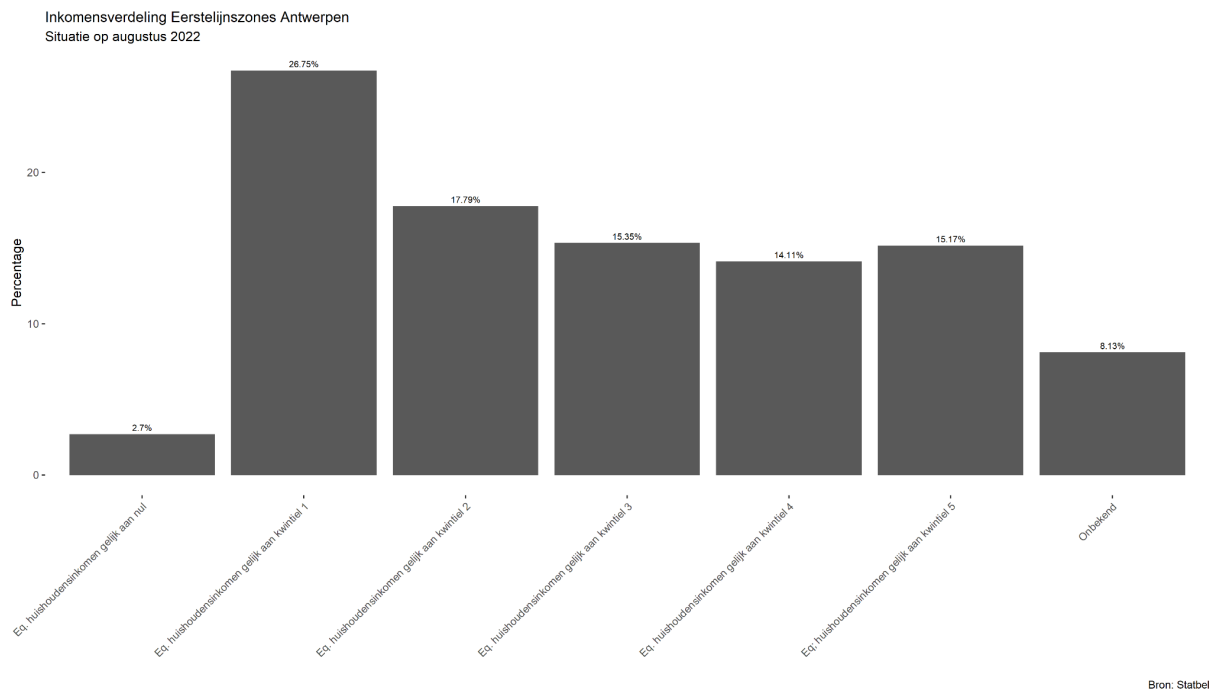
Gezinstype (LIPRO) Eerstelijnszones Antwerpen
Situatie op augustus 2022

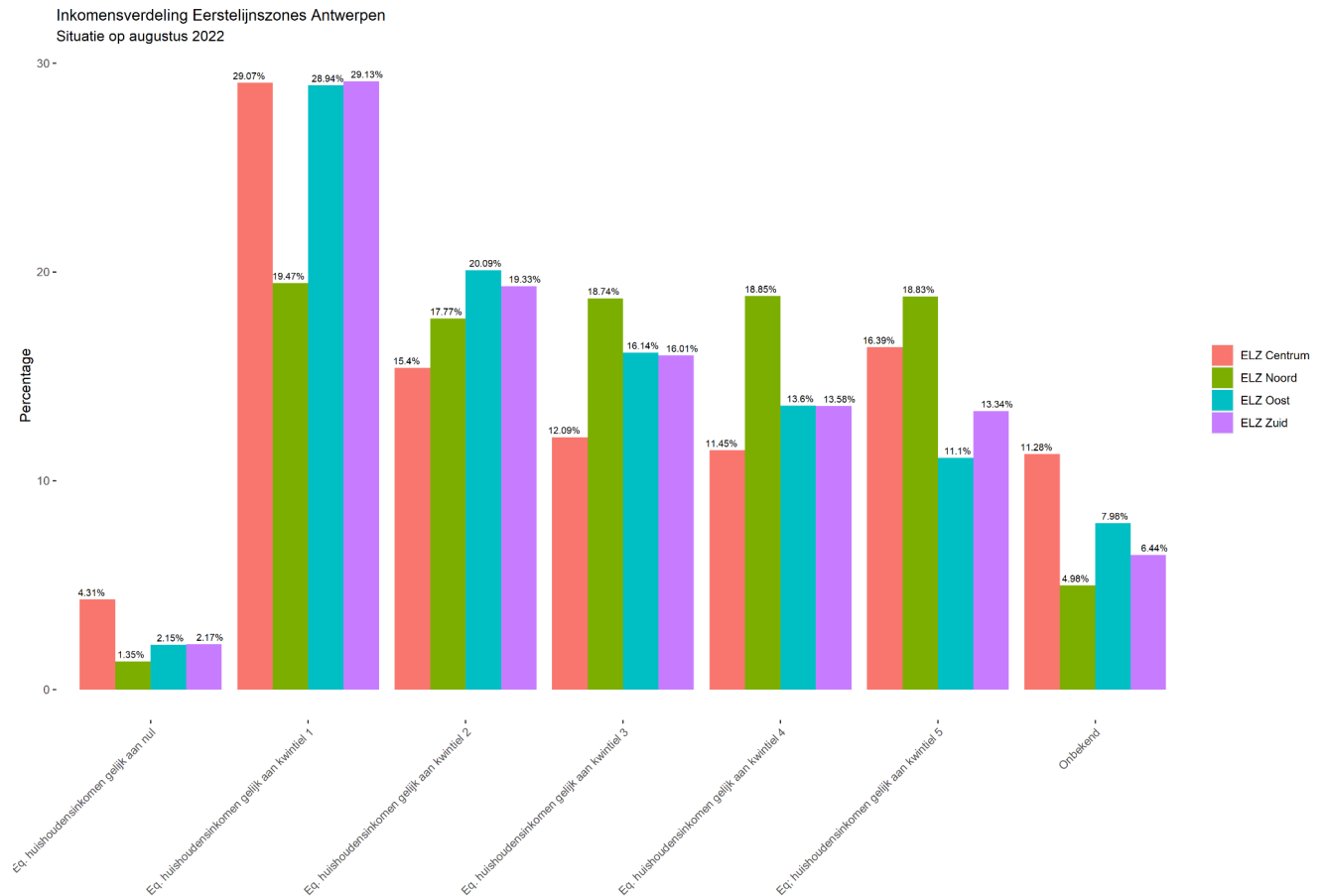
Bron: Statbel

Bovenstaand staafdiagram geeft het gezinstype weer (volgens de gestandaardiseerde LIPRO-indeling) per Eerstelijnszone in vergelijking met de vier Antwerpse Eerstelijnszones. De gehuwde koppels met kind(eren) vertegenwoordigen binnen alle Eerstelijnszones de grootste populatie, al is er onderling wel variatie tussen de verschillende Eerstelijnszones vast te stellen (29,66% Centrum - 41,68% Zuid). In Eerstelijnszone Antwerpen Centrum, Oost en Zuid wordt de tweede grootste groep vertegenwoordigd door de eenpersoonshuishoudens (respectievelijk 24,48%, 16,58% en 15,58%), terwijl in Eerstelijnszone Noord Antwerpen dit de gehuwde koppels zijn zonder kind(eren) (17,22%). In Eerstelijnszone Antwerpen Centrum liggen de verschillende gezinstypes qua percentages meer gespreid, terwijl dit in de andere Eerstelijnszones minder het geval is. Tot slot zijn er binnen de dataset ook onbekenden aanwezig. Deze worden per Eerstelijnszone weergegeven.

1.1.1.6 Inkomensverdeling (huishoudinkomen per kwintiel)

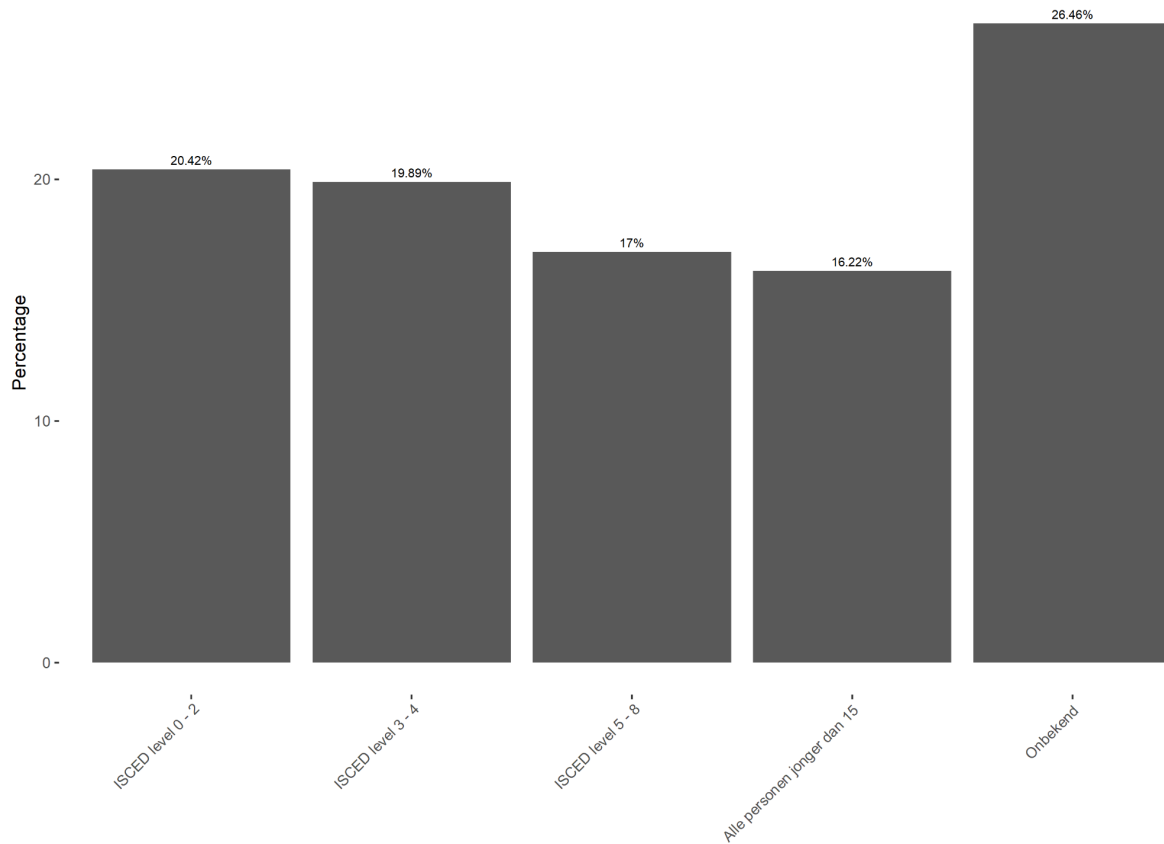
In bovenstaand staafdiagram wordt de inkomensverdeling weergegeven per kwintiel van ieder huishoudinkomen binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones (aanslagjaar 2020). Het huishoudinkomen wordt als volgt berekend: het netto belastbaar inkomen van alle leden binnen het huishouden wordt bij elkaar opgeteld en gedeeld door het aantal equivalente volwassenen (1 = eerste volwassene, 0,5 = alle andere leden binnen huishouden van 14 jaar of ouder en 0,3 = alle kinderen jonger dan 14 jaar). Kwintiel 0 betekent dat het equivalent huishoudinkomen gelijk is aan 0 EUR. Het laagste huishoudinkomen ligt binnen kwintiel 1 en het hoogste huishoudinkomen behoort tot kwintiel 5. Binnen deze dataset zijn er 8,13% onbekenden. De grootste groep binnen de populatie behoort tot kwintiel 1 (26,75%) (kwintiel 1 op Belgisch niveau: 0,01 - 14 669,39). De kleinste groep behoort tot kwintiel 0 (2,7%). 17,79% van de populatie heeft een huishoudinkomen dat gelijk is aan kwintiel 2 (kwintiel 2 op Belgisch niveau: 14 669,40 - 20 956,77). 15,35% heeft een huishoudinkomen binnen kwintiel 3 (kwintiel 3 op Belgisch niveau: 20 956,78 - 27 997,18). Tot slot hebben 14,11% en 15,17% van de populatie een huishoudinkomen dat respectievelijk tot kwintiel 4 (kwintiel 4 op Belgisch niveau: 27 997,19 - 38 282,44) en kwintiel 5 (kwintiel 5 op Belgisch niveau: 38 282,45 - maximum) behoort.

Bovenstaand staafdiagram geeft de inkomensverdeling weer (per kwintiel van ieder huishoudinkomen) per Eerstelijnszone in vergelijking met de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Binnen de dataset zijn er ook onbekenden aanwezig. Deze worden per Eerstelijnszone weergegeven. Het grootste deel van de huishoudens in iedere Eerstelijnszone heeft een inkomen binnen kwintiel 1. In Eerstelijnszone Antwerpen Centrum, Oost en Zuid liggen deze cijfers vrij gelijk, om en bij de 29% van de populatie van iedere Eerstelijnszone heeft een huishoudinkomen binnen kwintiel 1. In Eerstelijnszone Noord Antwerpen ligt dit cijfer een stuk lager, namelijk 19,47%. De kleinste groep binnen iedere Eerstelijnszone-populatie heeft een huishoudinkomen gelijk aan 0 EUR (=kwintiel 0). Kwintiel 2 wordt het sterkst vertegenwoordigd binnen Eerstelijnszone Antwerpen Oost. Tot slot worden kwintiel 3,4 en 5 sterker vertegenwoordigd in Eerstelijnszone Noord Antwerpen in vergelijking met de andere drie Antwerpse Eerstelijnszones.

1.1.1.7 Opleidingsniveau (ISCED)

Opleidingsniveau Eerstelijnszones Antwerpen
Situatie op augustus 2022

Bron: Statbel

In bovenstaand staafdiagram wordt het opleidingsniveau weergegeven voor de populatie binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones volgens de ISCED-classificatie (International Standard Classification of Education) (laatste data-update: 2017). 16,22% van de personen zijn jonger dan 15 jaar en komen bijgevolg niet in aanmerking voor deze indeling. Van 26,46% van de populatie is het opleidingsniveau onbekend. Dit percentage onbekenden is vrij hoog binnen de Antwerpse Eerstelijnszones en kent drie verklaringen: (1) De data is slechts geüpdatet tot 01/01/2017. Personen die later zijn toegevoegd aan de database geven een lege cel en zijn dus onbekend. (2) Er bevindt zich nagenoeg alleen informatie over personen die hun diploma in België hebben bepaald in de database. (3) Binnen de oudere populatie is er een groter aandeel onbekenden, daar de databanken nog niet lang genoeg bestaat. Dit wordt wel gedeeltelijk verholpen door de census 2001 gegevens.

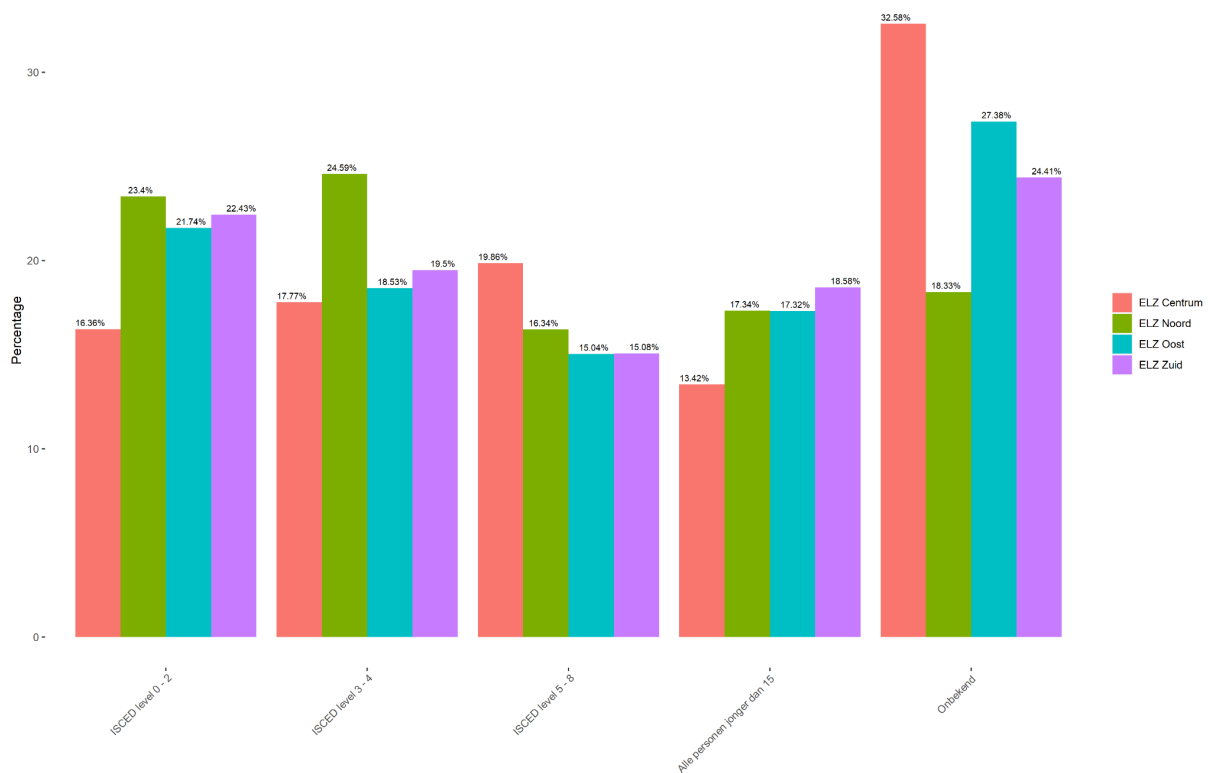
20,42% van de populatie heeft een opleidingsniveau op niveau 0-2 binnen de ISCED-classificatie. Dit omvat kleuteronderwijs (niveau 0), lager onderwijs (niveau 1) en lager secundair onderwijs (niveau 2). Vervolgens heeft 19,89% van de populatie een opleidingsniveau op niveau 3-4 van de ISCED-classificatie. Dit omvat hoger secundair onderwijs (niveau 3) en post secundair niet hoger onderwijs (niveau 4). 17% van de bevolking binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones heeft een opleidingsniveau op niveau 5-8. Dit omvat hoger onderwijs - korte cyclus zoals HBO5 (niveau 5), hoger onderwijs - bacheloropleiding (niveau 6), hoger onderwijs - masteropleiding (niveau 7) en doctoraat (niveau 8).

Gezien het grote aandeel onbekenden in de dataset voor de vier Antwerpse Eerstelijnszones en de dataset uit een ander jaar dateert is het niet opportuun om de data van de Antwerpse Eerstelijnszones en de Vlaamse data te vergelijken. Toch worden de Vlaamse cijfers omtrent opleidingsniveau hieronder ook weergegeven.

Opleidingsniveau Vlaams Gewest (Statbel, 2021)

	Absolute aantallen	Percentages
Laag (ISCED 0 - 2)	836.566	19,95%
Midden (ISCED 3 - 4)	1.651.719	39,40%
Hoog (ISCED 5 - 8)	1.704.337	40,65%
Totaal	4.192.623	100%

Opleidingsniveau Eerstelijnszones Antwerpen
Situatie op augustus 2022

Bron: Statbel

Bovenstaand staafdiagram geeft het opleidingsniveau (volgens de ISCED-classificatie) weer per Eerstelijnszone in vergelijking met de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Binnen de dataset zijn er ook onbekenden aanwezig. Deze worden per Eerstelijnszone weergegeven. Binnen Eerstelijnszone Antwerpen Oost en Antwerpen Zuid heeft het grootste deel van de populatie een opleidingsniveau binnen ISCED-niveau 0-2. Verder is binnen Eerstelijnszone Noord Antwerpen het grootste deel van de populatie terug te vinden binnen ISCED-niveau 3-4. Tot slot heeft binnen Eerstelijnszone Antwerpen Centrum het grootste deel van de populatie een opleidingsniveau 5-8.

1.1.2 Gezondheid en zorg

Binnen deze paragraaf van de resultaten wordt de data omtrent gezondheid en zorg weergegeven. De resultaten werden onderverdeeld in drie afzonderlijke hoofdstukken: gezondheidstoestand, preventieve gezondheid en geneesmiddelengebruik.

1.1.2.1 Gezondheidstoestand

Binnen dit hoofdstuk *1.1.2.1 Gezondheidstoestand* wordt dieper ingegaan op de gezondheidstoestand van de personen die wonen binnen de Eerstelijnszone. Ten eerste wordt ingegaan op het statuut chronische aandoening. Vervolgens wordt de prevalentie van diabetes en de BEL-score besproken. Daarna wordt verder ingegaan op personen met een beperking en het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden en ouderen met een zorgnood. Tot slot worden de resultaten omtrent de zorgbehoefte bij ouderen, ouderen met dementie en mentale gezondheid weergegeven.

Deel 1: Statuut chronische aandoening

Beschrijving IMA-atlas = "Percentage rechthebbenden met minstens één statuut chronische aandoening"

Laatste data-update = 2021

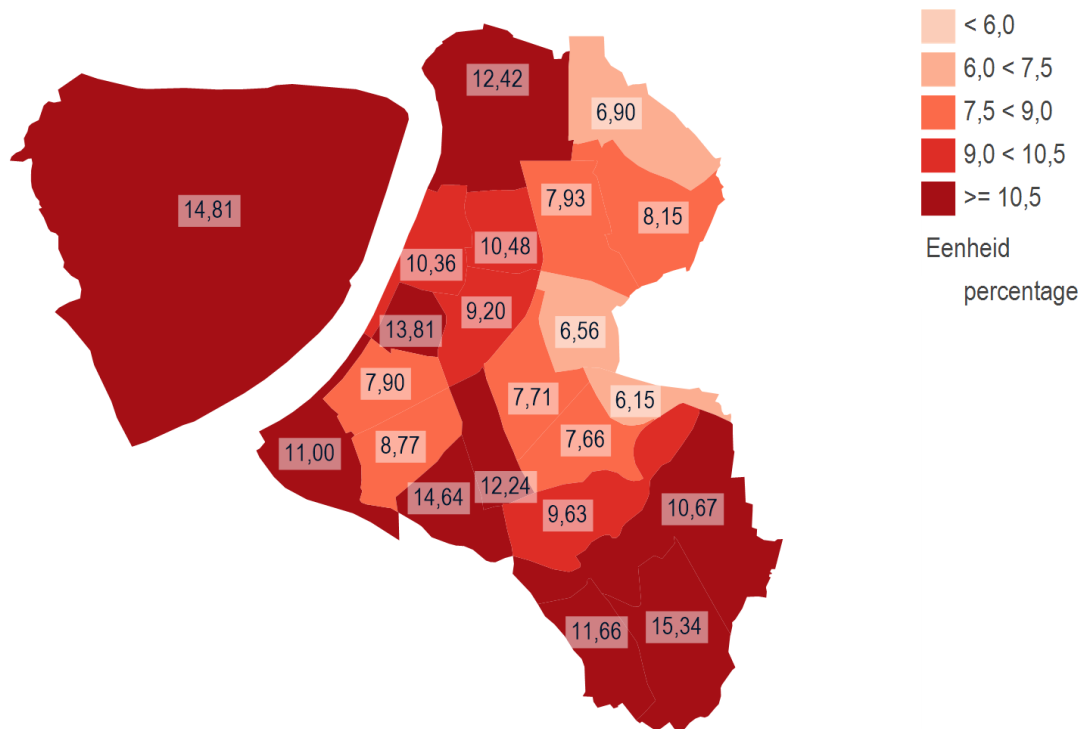
Cijfer overheen vier Antwerpse Eerstelijnszones = 10,60%

Cijfer voor Provincie Antwerpen = 12,06%

Cijfer voor Vlaams Gewest = 13,32%

Centrum

Statuut chronische aandoening - 2021 - Wijken Eerstelijnszone Antwerpen Centrum

Bron: <http://www.ima-aim.be>

In bovenstaande weergave en onderstaande tabel wordt het statuut chronische aandoening weergegeven binnen Eerstelijnszone Antwerpen Centrum. Bij de interpretatie van deze cijfers dient de grote variatie aan bevolkingsdichtheid zeker meegenomen te worden (cf. 1.1.1.1 *Bevolkingsdichtheid*), alsook de afwijkende bevolkingspiramide t.o.v. Vlaanderen (cf. 1.1.1.2 *Bevolkingspiramide*). Deze variatie vertaalt zich ook in de brede variatie aan personen met een statuut chronische aandoening overheen de verschillende wijken (6,15 - 15,34%). De wijk met het laagste percentage personen met een statuut chronische aandoening is Zurenborg (6,15%). De wijk met het hoogste percentage personen met een statuut chronische aandoening is Nieuw-Kwartier Oost (15,34%), op de voet gevolgd door Linkeroever (14,81%). Indien vergeleken wordt met het Vlaams gemiddelde (13,32%), dan kan worden vastgesteld dat de wijken Sint-Andries, Markgrave, Linkeroever, Nieuw-Kwartier Oost zich boven het Vlaams gemiddelde bevinden wat betreft het percentage personen met een statuut chronische aandoening. Bij deze cijfers maken we wel de bedenking dat er sprake is van een onderrapportage omdat niet alle inwoners van onze zone een huisarts of een Globaal Medisch Dossier (GMD) hebben.

	Statuut chronische aandoening
Eilandje	12,42%
Historisch Centrum	10,36%
Nieuw - Zuid	11%
Sint-Andries	13,81%
Theaterbuurt-Meir	9,2%
Universiteitsbuurt	10,48%
Zuid	7,9%
Brederode	8,77%
Centraal Station	6,56%
Haringrode	7,66%
Harmonie	12,24%
Markgrave	14,64%
Stadspark	7,71%
Zurenborg	6,15%
Linkeroever	14,81%

Amandus - Atheneum	7,93%
Dam	6,9%
Stuivenberg	8,15%
Groenenhoek	10,67%
Nieuw - Kwartier Oost	15,34%
Nieuw - Kwartier West	11,66%
Oud - Berchem	9,63%

Deel 2: Prevalentie diabetes

Beschrijving rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = “[promille] rechthebbenden met afleveringen antidiabetica of met naar diabetes verwijzende nomenclatuur (diabetesconventie, diabetespas, zorgtraject diabetes) per 1.000 rechthebbenden.”

Laatste data-update = 2018

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones, Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

	Prevalentie diabetes per 1.000 personen in de ziekteverzekering
Antwerpen	53
Schoten	51
Stabroek	52
Wommelgem	46
Vier Antwerpse Eerstelijnszones	53
Provincie Antwerpen	52
Vlaams Gewest	56

In Antwerpen hebben 53/1.000 personen met een ziekteverzekering recht op een diabetesbehandeling. In Wommelgem (46 per 1.000), Schoten (51 per 1.000) en Stabroek (52 per 1.000) ligt de prevalentie iets lager. Bij vergelijking met het prevalentiecijfer binnen het Vlaams Gewest (56 per 1.000) kan worden vastgesteld dat de vastgestelde prevalentie binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones lager is. Dit zou enerzijds verklaard kunnen worden door een vermoedelijke onderdetectie. Anderzijds is de afwijkende bevolkingspiramide voor de vier Antwerpse Eerstelijnszones t.o.v. Vlaanderen ook een verklaring voor de lagere prevalentiecijfers. Aandachtspunt bij het interpreteren van deze cijfers is het feit dat deze cijfers dateren van de periode voor de COVID-crisis (2018). Binnen het werkingsgebied van de Antwerpse Eerstelijnszones zijn er diverse

projecten lopende omtrent diabetes, waaronder het HALT2Diabetes-project vanuit de Diabetes Liga en Logo Antwerpen. Daarnaast wordt momenteel ook een dashboard uitgewerkt om de diabetesparameters nog nauwkeuriger op te kunnen volgen als professional en Eerstelijnszone. Tot slot werd binnen een werkgroep van Eerstelijnszone Noord Antwerpen een diabetesboekje ontwikkeld als hulpmiddel voor diabetespatiënten.

Deel 3: BEL-score

Beschrijving rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = “Tijdens het huisbezoek peilt het begeleidend personeelslid van de dienst voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg naar de zorgbehoevendheid van de gebruiker (indicatiestelling). Dat gebeurt door middel van het scoren van deze persoon via 27 items. Die 27 items zijn gegroepeerd in 4 blokken die elk verwijzen naar een welbepaalde invalshoek: de zorgbehoefte op huishoudelijk, lichamelijk, sociaal en geestelijk vlak. De scores op de 27 items worden opgeteld en vormen de BEL-profielscore. Een score van 35 of meer wordt beschouwd als zwaar zorgbehoevend.”

Laatste data-update = 2020

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Gewogen gemiddelde BEL-score gezinszorg 65+ (aantal)
Antwerpen	24,6
Schoten	30,9
Stabroek	27,3
Wommelgem	26,6
Provincie Antwerpen	27,4
Vlaams Gewest	28,3

Binnen het Vlaams Gewest bedraagt de gemiddelde BEL-score voor 65-plussers die gezinszorg ontvangen 28,3. Wanneer dit per lokaal bestuur wordt bekeken, liggen deze cijfers lager voor Antwerpen (24,6), Wommelgem (26,6) en Stabroek (27,3). Binnen Schoten ligt de gemiddelde BEL-score hoger (30,9) dan het Vlaams gemiddelde en de andere lokale besturen binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Binnen de jongere leeftijdscategorie 0 - 64 jaar in Antwerpen (via de data van Stad in Cijfers - 2020) is de BEL-score 17,3 voor personen binnen deze leeftijdscategorie die gezinszorg ontvangen. Dit is een verschil van 29,67% t.o.v. de oudere populatie. Er is echter wel een vermoeden van onderrapportage gezien de diensten gezinszorg een betalende dienstverlening aanbieden, wat niet voor alle inwoners binnen de Eerstelijnszones toegankelijk is. Daarnaast mogen culturele verschillen in zorg naar ouderen, waardoor zorgbehoevende 65+ers niet altijd in aanraking komen met thuiszorg, niet over het hoofd worden gezien. Indien toekomstige acties hierrond opgezet worden, dienen bovenstaande bedenkingen onderzocht te worden vooraleer een correct beeld rond dit thema gevormd kan worden voor de vier Antwerpse Eerstelijnszones.

Deel 4: Personen met een beperking

Beschrijving rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = “De Directie-generaal (DG) Personen met een handicap beslist na medische evaluatie over een erkenning als persoon met een beperking in volgende gevallen:

- ofwel een erkenning bij verlies van verdienvermogen tot een derde of minder dan wat een persoon zonder beperking op de gewone arbeidsmarkt kan verdienen,
- ofwel een erkenning bij minstens 7 punten op de schaal van zelfredzaamheid.”

Laatste data-update = 2022

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones, Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel
Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Personen met een beperking per 1.000 18-plussers
Antwerpen	49,79
Schoten	39,70
Stabroek	44,31
Wommelgem	46,53
Vier Antwerpse Eerstelijnszones	48,93
Provincie Antwerpen	52,25
Vlaams Gewest	62,25

Binnen het Vlaams Gewest zijn er per 1.000 18-plussers 62,25 personen erkend als persoon met een beperking. Dit cijfer ligt binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones een heel stuk lager, namelijk 48,93. Mogelijks kan dit verklaard worden door onderdetectie of onvoldoende toegang tot zorg. Binnen de lokale besturen van de vier Antwerpse Eerstelijnszones scoort Schoten het laagst (39,70) op deze parameter.

Deel 5: Zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden

Beschrijving rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = “Vroeger de zorgverzekering, voor personen die veel zorg nodig hebben, zoals ouderen die in een woonzorgcentrum verblijven (zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden in de residentiële zorg) of mensen die thuis veel ondersteuning nodig hebben (zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden in de mantel- en thuiszorg). Dit zorgbudget is leeftijdsonafhankelijk, maar het merendeel wordt toegekend aan mensen ouder dan 65 jaar.”

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones, Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel
Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Zorgbudget voor zwaar zorg-behoevenden in de mantel- en thuiszorg (absoluut aantal personen)	Zorgbudget voor zwaar zorg-behoevenden in de residentiële zorg (absoluut aantal personen)	Zorgbudget voor zwaar zorg-behoevenden 65+ (absoluut aantal personen)	Zorgbudget voor zwaar zorg-behoevenden 65+ (t.o.v. 65-plussers)
Antwerpen	9.674	5.264	11.361	13,2%
Schoten	709	383	900	11,6%
Stabroek	384	123	380	9,9%
Wommelgem	262	215	410	14,6%
Vier Antwerpse Eerstelijnszones	11.029	5.985	13.051	12,9%
Provincie Antwerpen	41.144	20.223	48.344	13,1%
Vlaams Gewest	189.500	76.200	211.662	15,4%

Binnen de mantelzorg- en thuiszorgsituatie zijn 11.029 zorgbudgetten toegekend in de vier Antwerpse Eerstelijnszones. In de residentiële situatie ligt dit cijfer lager, namelijk 5.985 zorgbudgetten. Wanneer dezelfde budgetten bekeken worden binnen de leeftijdscategorie 65+, dan kan worden vastgesteld dat 13.051 budgetten werden toegekend aan 65+ers. 12,9% van de 65-plussers binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones ontvangt een zorgbudget. Dit cijfer ligt lager dan voor de groep van 65-plussers binnen de Provincie Antwerpen en het Vlaams Gewest. Mogelijks kan dit verklaard worden doordat de zorgbudgetten actief dienen aangevraagd te worden door de burger zelf bij de zorgkas, alsook gezien bepaalde voorwaarden verbonden zijn aan het verkrijgen van een zorgbudget (bv. minstens 10 jaar in Vlaanderen - België wonen, voldoen aan inburgeringsplicht, enzovoort).

Deel 6: Zorgbudget voor ouderen met een zorgnood

Beschrijving rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = "Vroeger de Tegemoetkoming Hulp aan Bejaarden of THAB is een financiële tegemoetkoming voor ouderen (vanaf 65 jaar) die moeilijkheden ondervinden bij het uitvoeren van dagelijkse taken. De tegemoetkoming is bedoeld om de kosten ten gevolge van de zorg te vergoeden. Ze wordt enkel toegekend aan personen met een beperkt inkomen."

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones, Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Zorgbudget voor ouderen met een zorgnood	Zorgbudget voor ouderen met een zorgnood (t.o.v. 65-plussers)
Antwerpen	5.019	5,8%
Schoten	216	2,8%
Stabroek	119	3,1%
Wommelgem	126	4,5%
Vier Antwerpse Eerstelijnszones	5.480	5,4%
Provincie Antwerpen	20.860	5,6%
Vlaams Gewest	94.607	6,9%

In de vier Antwerpse Eerstelijnszones verkregen 5.480 65-plussers een zorgbudget voor ouderen met een zorgnood. Deze budgetten kunnen verkregen worden bovenop de budgetten voor zwaar zorgbehoevenden. Dit cijfer verschilt lichtjes van datgene voor de groep van 65-plussers binnen de Provincie Antwerpen. Mogelijks kan dit verklaard worden doordat het zorgbudget ook actief dient aangevraagd te worden door de burger zelf bij de zorgkas, alsook onderworpen is aan bepaalde voorwaarden.

Deel 7: Zorgbehoefte bij ouderen

Bron: Rapport Ouderenzorg Provincie in Cijfers

Laatste data-update = 2010

De laatste data-update dateert uit 2010. De relevantie van deze data kan om die reden in vraag worden gesteld en werd bijgevolg niet meegenomen in deze omgevingsanalyse.

Deel 8: Ouderen met dementie

Beschrijving Rapport Ouderenzorg Provincie in Cijfers = "Dementie is geen normaal ouderdomsverschijnsel. Het is een ziekte die vooral, doch niet uitsluitend, oudere mensen treft. Personen met dementie vormen een groeiende groep die nood heeft aan uitgebreide en vaak gecompliceerde zorg. De natuurlijke evolutie van deze ziekte strekt zich uit over een langere periode van 6 tot 8 jaar. Voorlopig bestaat er nog geen afdoende geneeskundige remedie tegen voortschrijdende dementie."

Laatste data-update = 2009

De laatste data-update dateert uit 2009. De relevantie van deze data kan om die reden in vraag worden gesteld en werd bijgevolg niet meegenomen in deze omgevingsanalyse.

Deel 9: Mentale gezondheid

Bevraging netwerk SaRA

Centrum

In het voorjaar van 2022 voerde het netwerk SaRA in samenwerking met Eerstelijnszone Antwerpen Centrum een nodenbevraging uit in het kader van de conventie psychologische functies in de eerste lijn. De bevraging werd ingevuld door 130 zorg- en hulpverleners in de Eerstelijnszone met volgende verdeling tussen de verschillende beroepsgroepen:

Beroepsgroep	Aantal deelnemers
klinisch psycholoog	69
klinisch orthopedagoog	6
beleidsmedewerker/vertegenwoordiger	6
huisarts	11
maatschappelijk werker	14
andere	24

Binnen deze conventie wordt psychologische zorg opgesplitst in enerzijds 'eerstelijnspsychologische zorg' (synoniem voor: veerkrachtversterking) en anderzijds 'gespecialiseerde zorg'. De bevolking wordt ook uitgesplitst in verschillende doelgroepen: perinatale en vroege kindertijd, lagere schoolleeftijd, middelbare schoolleeftijd, adolescentie en transitieleeftijd, volwassenen en ouderen.

Nood aan veerkrachtversterking

In onderstaande grafiek wordt per doelgroep de nood aan eerstelijnspsychologische zorg (synoniem voor veerkrachtversterking) binnen Eerstelijnszone Antwerpen Centrum weergegeven.

Uitgedrukt in percentages

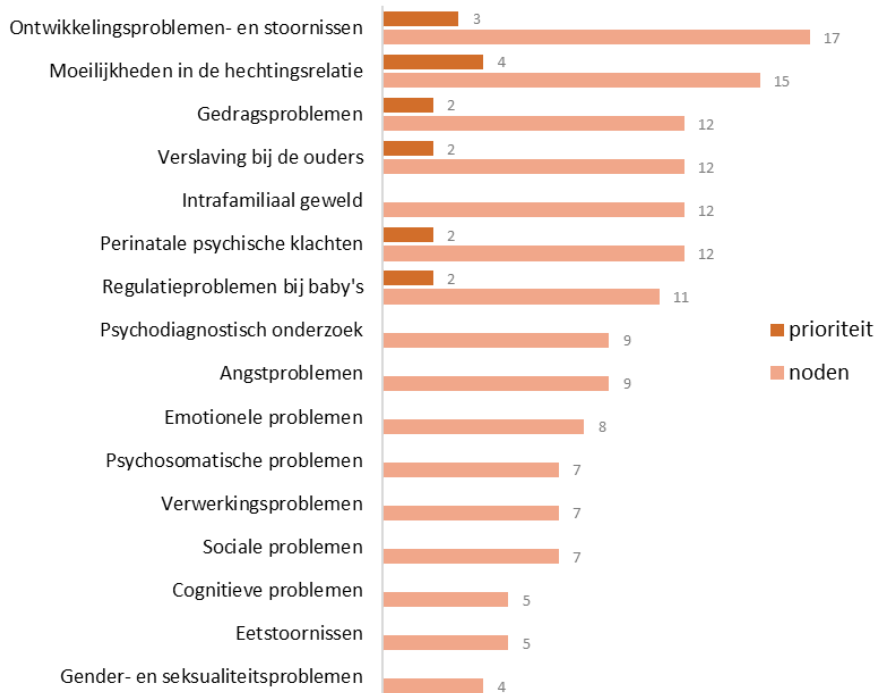
Uit bovenstaande grafiek blijkt dat de respondenten (zorg- en hulpverleners binnen Eerstelijnszone Antwerpen Centrum) aangeven dat de doelgroepen 'armoede', 'adolescentie en transitieleeftijd' en 'migratieachtergrond' volgens hen de grootste nood ervaren aan veerkrachtversterking.

In wat volgt hieronder worden de doelgroepen en hun noden en prioriteiten afzonderlijk besproken. Gedurende de bevraging werden hiervoor de volgende vragen gehanteerd:

- Wat zijn de meest voorkomende **noden** in het kader van psychologische hulp binnen Eerstelijnszone Antwerpen Centrum? (de respondenten konden meerdere antwoorden aanduiden)
- Indien u één problematiek **prioritair** zou kunnen aanpakken in het kader van psychologische hulp, welke problematiek zou dit dan zijn? (de respondenten konden slechts één antwoord aanduiden)

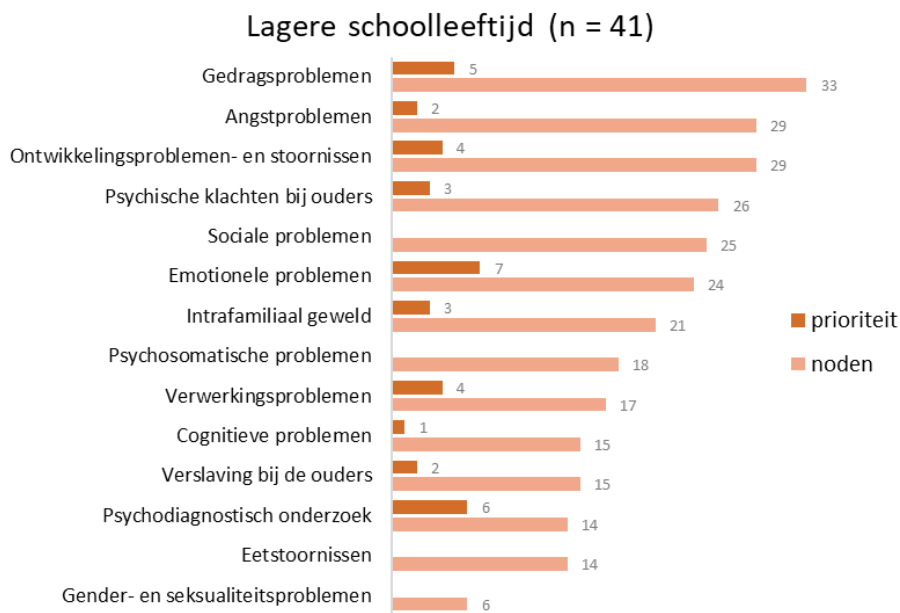
Doelgroep 1: Perinatale en vroege kinderleeftijd

Perinatale en vroege kinderleeftijd (n = 23)

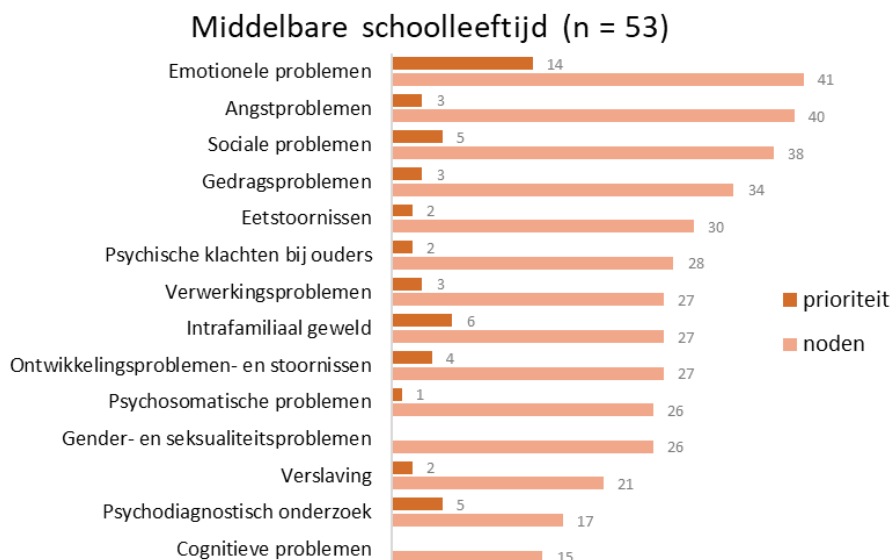
De meest voorkomende problematieken waarbij psychologische hulp nodig is in Eerstelijnszone Antwerpen Centrum voor de **doelgroep perinatale en vroege kinderleeftijd** zijn ontwikkelingsproblemen- en stoornissen en moeilijkheden in de hechtingsrelatie (*zie noden in bovenstaande grafiek*). Als tweede meest voorkomende problematieken worden gedragsproblemen, verslaving bij de ouders, intrafamiliaal geweld en perinatale psychische klachten aangegeven. Regulatieproblemen bij baby's staat ook in de "top 3". De problematieken die aangeduid worden als prioritair aan te pakken zijn moeilijkheden in de hechtingsrelatie en ontwikkelingsproblemen - en stoornissen.

Doelgroep 2: Lagere schoolleeftijd

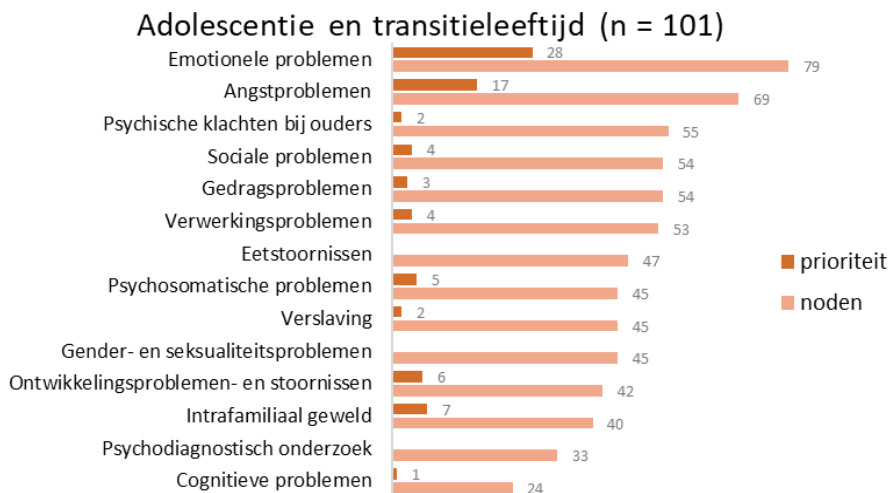
Bij de leeftijdsgroep **lagere schoolleeftijd** zien we dat gedragsproblemen, angstproblemen en ontwikkelingsproblemen- en stoornissen als meest voorkomende problematieken worden aangeduid (zie noden in bovenstaande grafiek). Daarnaast blijkt uit de bevraging dat emotionele problemen en psychodiagnostisch onderzoek prioritair dienen opgenomen te worden.

Doelgroep 3: Middelbare schoolleeftijd

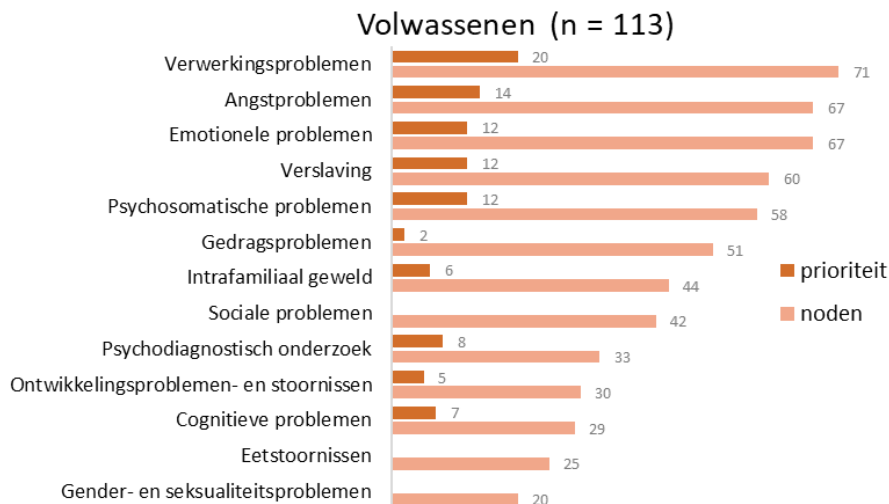
De meest voorkomende problematieken waarbij psychologische hulp nodig is in Eerstelijnszone Antwerpen Centrum voor de doelgroep **middelbare schoolleeftijd** zijn emotionele problemen, angstproblemen en sociale problemen (zie noden in bovenstaande grafiek). Daarnaast dienen de problematieken emotionele problemen, intrafamiliaal geweld, sociale problemen en psychodiagnostisch onderzoek als prioritair te worden opgenomen.

Doelgroep 4: Adolescentie en transitieleeftijd

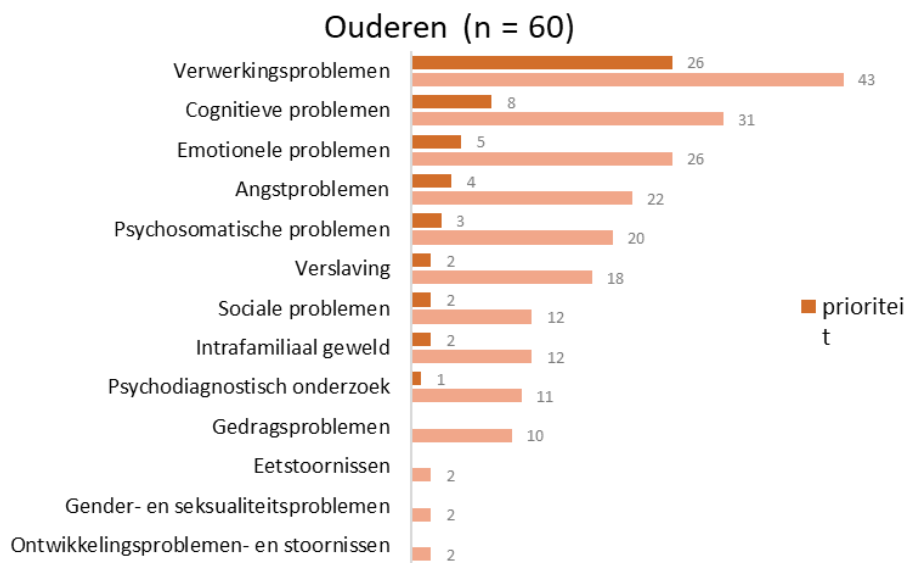
Voor de doelgroep **adolescentie en transitieleeftijd** zijn emotionele problemen, angstproblemen en psychische klachten bij ouders de grootste noden in onze zone. Prioritair dient er daarnaast ingezet te worden op emotionele problemen, angstproblemen en intrafamiliaal geweld. Ondanks dat intrafamiliaal geweld niet als meest prevalentie nood wordt aangeduid (*zie noden in bovenstaande grafiek*), blijken de respondenten te menen dat hier toch ook prioritair op zou moeten worden ingezet (*zie prioriteit in bovenstaande grafiek*).

Doelgroep 5: Volwassenen

Binnen Eerstelijnszone Antwerpen Centrum blijkt dat voor **volwassenen** verwerkingsproblemen, angstproblemen en emotionele problemen belangrijke problematieken zijn (*zie noden in bovenstaande grafiek*). Deze problematieken worden op de voet gevolgd door verslaving. Prioritair dient er ingezet te worden op verwerkingsproblemen, angst - en emotionele problemen, verslaving en psychosomatische problemen.

Doelgroep 6: Ouderen

Omtrent de laatste doelgroep **ouderen** blijken ook verwerkingsproblemen en cognitieve problemen hoog te scoren (*zie noden in bovenstaande grafiek*). Verwerkingsproblemen wordt voor deze doelgroep het vaakst aangeduid als meest voorkomende problematiek. Prioritair dient ingezet te worden op het aanbod voor verwerkingsproblemen en cognitieve problemen.

Beschrijvingen Antwerpse Gezondheidsenquête

- Aandeel respondenten met psychische problemen
- Aandeel respondenten met slaapstoornis
- Aandeel respondenten met last van stress
- Aandeel respondenten dat meerdere keren per week sociaal contact heeft
- Aandeel respondenten dat minder dan één keer per week sociaal contact heeft
- Voor ieder van bovenstaande variabelen werd telkens bekeken welk percentage van de respondenten (vanaf 16 jaar) volgende zaken rapporteren.

Laatste data-update = 2019

Enkel beschikbaar via de Gezondheidsenquête van Stad Antwerpen, niet ter beschikking voor Schoten, Stabroek en Wommelgem

Een aandachtspunt bij het interpreteren van deze cijfers is het feit dat deze Gezondheidsenquête dateert uit 2019. Intussen is er enerzijds de COVID-crisis geweest, die een impact heeft gehad op het mentaal welbevinden van burgers. Anderzijds is de conventie geestelijke gezondheid ook opgestart. Tot slot loopt er binnen de Antwerpse Eerstelijnszones ook het project Het Helpt wat aansluit bij dit topic. Deze factoren oefen(d)en vermoedelijk allemaal een impact uit op onderstaande data.

Centrum

	Aandeel respondenten met psychische problemen	Aandeel respondenten met slaapstoornis	Aandeel respondenten met last van stress	Aandeel respondenten dat meerdere keren per week sociaal contact heeft	Aandeel respondenten dat minder dan één keer per maand sociaal contact heeft
2000 Antwerpen Centrum	25,0	38,0	58,8	86,8	4,2
2018 Antwerpen Zuid	26,3	39,4	62,7	87,0	3,7
2050 Antwerpen Linkeroever	27,4	47,6	57,4	77,3	9,1
2060 Antwerpen Noord	25,7	30,0	52,3	83,6	7,3
2600 Berchem	12,8	36,4	58,9	82,7	6,9

1.1.2.2 Preventieve gezondheid

Binnen dit hoofdstuk 1.1.2.2 *Preventieve gezondheid* wordt verder ingegaan op de deelname aan screenings/projecten in het kader van preventieve gezondheid. Ten eerste wordt ingegaan op de dekkingsgraad van de verschillende kankerscreenings, namelijk borstkankerscreening, baarmoederhalscreening en darmkankerscreening. Daarnaast wordt de preventieve mondzorg besproken. Tot slot wordt kort ingegaan op de data omtrent het BMI van schoolgaande kinderen.

Deel 1: Dekkingsgraad borstkankerscreening

Beschrijving rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = “Percentage vrouwen van 50-69 jaar met een diagnostische of screeningsmammografie tijdens het jaar of het voorgaande jaar (t.o.v. vrouwen met van 50-69 jaar)”

Laatste data-update = 2020

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones, Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

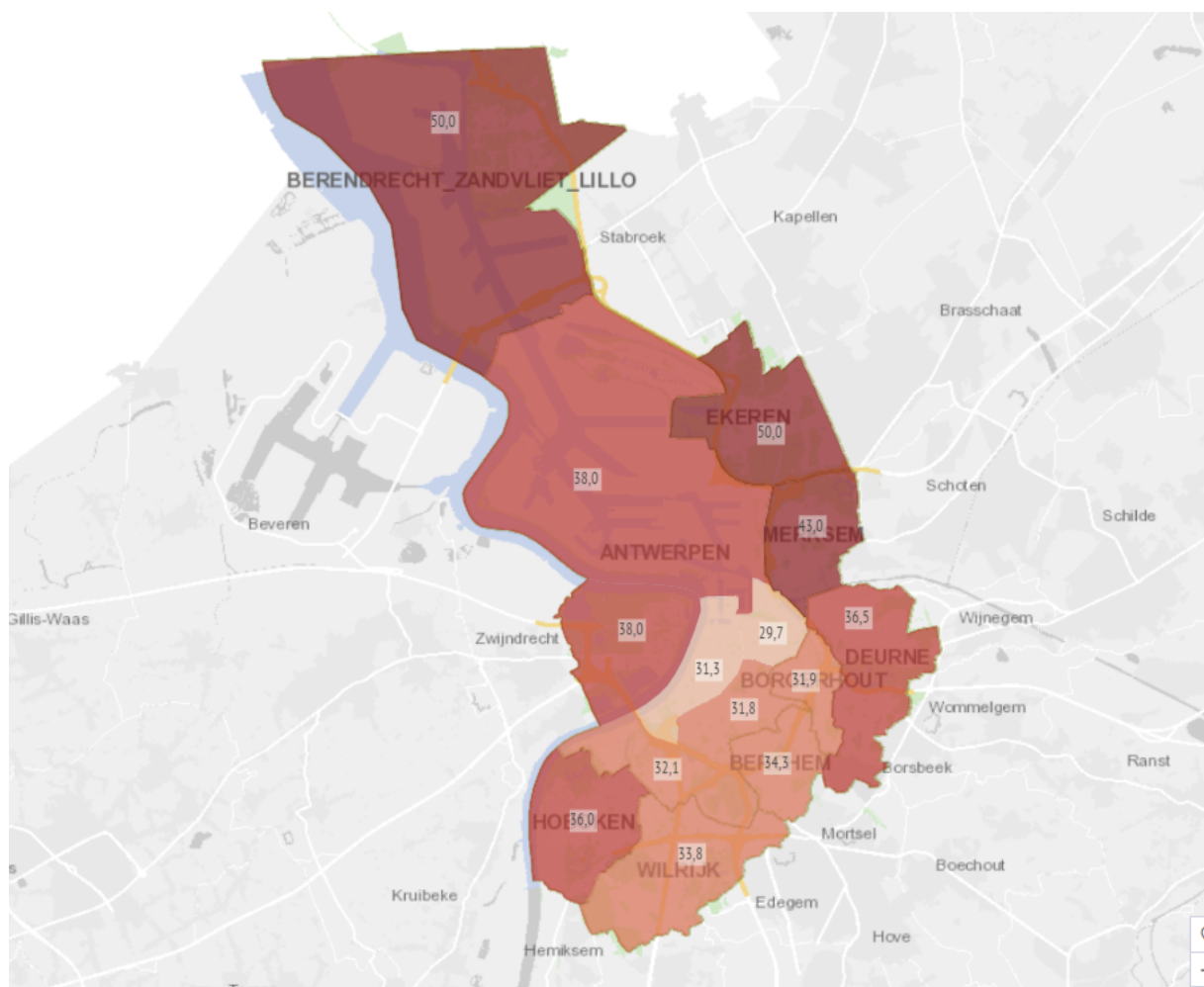
	Totale dekkingsgraad borstkankerscreening (t.o.v. vrouwen 50-69 jaar)
Antwerpen	53,0
Schoten	67,3
Stabroek	64,9
Wommelgem	64,1
Vier Antwerpse Eerstelijnszones	54,9
Provincie Antwerpen	61,1
Vlaams Gewest	61,6

Binnen het Vlaams Gewest bedraagt de totale dekkingsgraad van de borstkankerscreening 61,6% voor de vrouwelijke populatie tussen 50 en 69 jaar. In vergelijking met de lokale besturen binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones ligt dit in Wommelgem (64,1%), Stabroek (64,9%) en Schoten (67,3%) hoger en in Antwerpen bijna 9% lager (53%).

Beschrijving Stad in Cijfers: Deelnamegraad (dekkingsgraad) bevolkingsonderzoek bij screening naar borstkanker = “Het percentage doelgroepvrouwen (50 tem 69 jaar) dat heeft deelgenomen aan borstkankerscreening i.k.v. bevolkingsonderzoeken van de Vlaamse gemeenschap. Met dit percentage verkrijgen we een beeld van het effect van de preventieve aanpak, zijnde de respons die bekomen wordt n.a.v. uitnodigingen tot preventieve kankerscreenings door de Vlaamse gemeenschap. Doelgroepvrouwen die een geldige uitsluitingsreden hebben om niet deel te nemen (een bilaterale mastectomie gehad of een borstkankerdiagnose gehad in de laatste 10 jaar) of die een screening gehad hebben buiten het bevolkingsonderzoek (diagnostische mammografie) werden dus niet meegeteld bij de percentageberekening.”

Laatste data-update = 2020

In Stad in Cijfers: enkel de wijken voor Stad Antwerpen ter beschikking

Bron: Stad in Cijfers

In bovenstaande geografische weergave en onderstaande tabel wordt de dekkingsgraad van het bevolkingsonderzoek naar borstkanker besproken bij vrouwen tussen 50 en 69 jaar in Antwerpen. De deelnamegraad ligt het laagst in 2060 Antwerpen-Noord (29,7%) en het hoogst in Berendrecht-Zandvliet-Lillo en Ekeren (50%).

	Deelnamegraad (dekkingsgraad) bevolkingsonderzoek bij screening naar borstkanker
2000 Antwerpen Centrum	31,3%
2018 Antwerpen Zuid	31,8%
2020 Antwerpen Kiel	32,1%
2030 Antwerpen Luchtbal	38%
2050 Antwerpen Linkeroever	38%
2060 Antwerpen Noord	29,7%
2040 Berendrecht Zandvliet Lillo	50%
2100 Deurne	36,5%
2140 Borgerhout	31,9%
2170 Merksem	43%
2180 Ekeren	50%
2600 Berchem	34,3%
2610 Wilrijk	33,8%
2660 Hoboken	36%

Deel 2: Dekkingsgraad baarmoederhalscreening

Beschrijving rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = "Percentage vrouwen van 25-64 jaar die zich 3-jaarlijks preventief laten onderzoeken op baarmoederhalskanker (t.o.v. vrouwen van 25-64 jaar)"

Laatste data-update = 2020

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones, Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

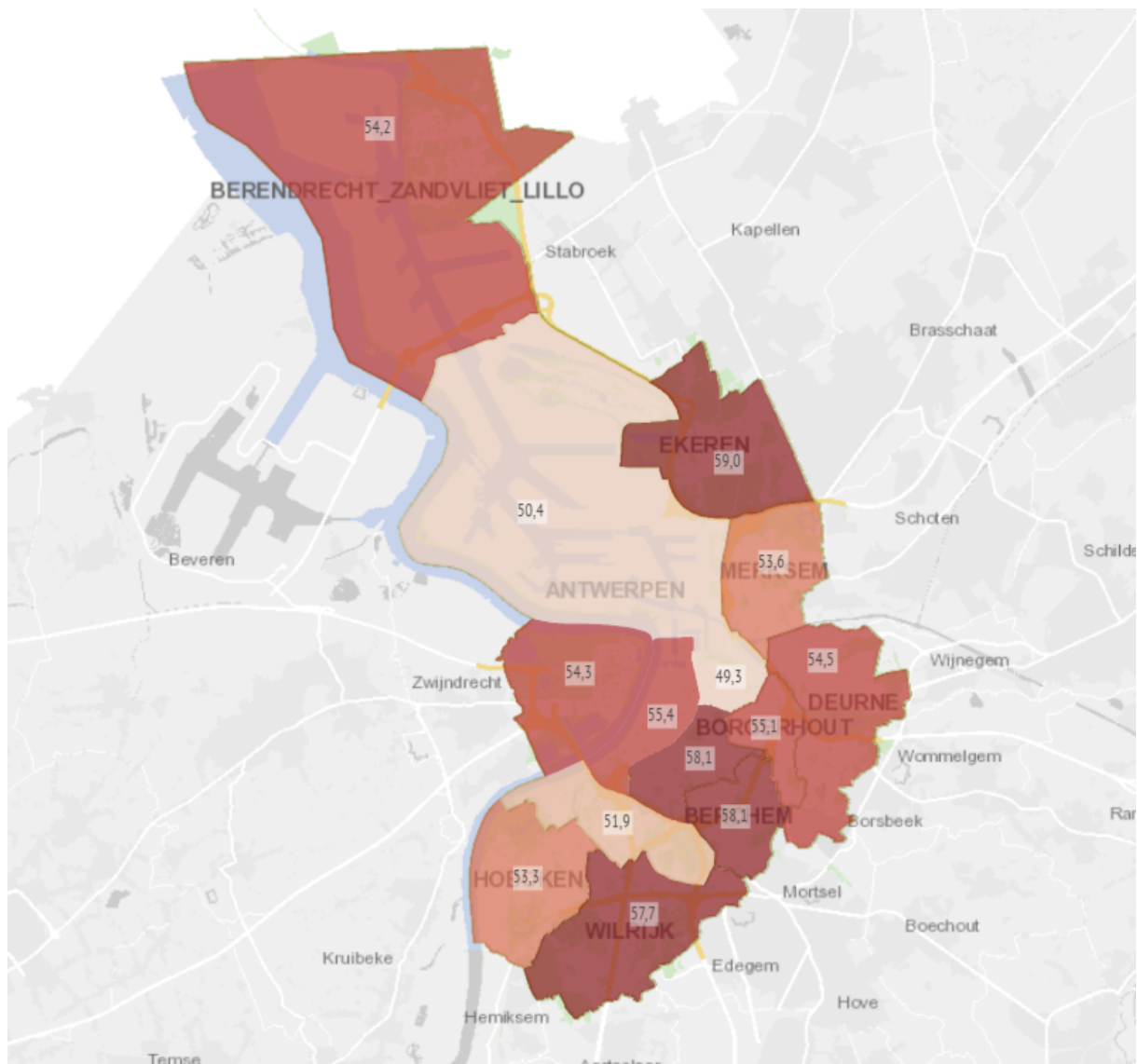
	Totale dekkingsgraad baarmoederhalskankerscreening (t.o.v. vrouwen 25-64 jaar)
Antwerpen	59,7
Schoten	67,5
Stabroek	66,1
Wommelgem	65,8
Vier Antwerpse Eerstelijnszones	60,5
Provincie Antwerpen	63
Vlaams Gewest	62,6

Binnen het Vlaams Gewest bedraagt de totale dekkingsgraad van de baarmoederhalskankerscreening 62,6% voor de vrouwelijke populatie van 25 tot en met 64 jaar. In vergelijking met de lokale besturen binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones ligt dit - net als bij de borstkankerscreening - in Wommelgem (65,8%), Stabroek (66,1%) en Schoten (67,5%) hoger en in Antwerpen lager (59,7%).

Beschrijving Stad in Cijfers: Deelnamegraad (dekkingsgraad) bevolkingsonderzoek bij screening naar baarmoederhalskanker = "Het percentage doelgroepvrouwen (25 tem 64 jaar) dat heeft deelgenomen aan baarmoederhalskankerscreening. Dit percentage refereert aan het aantal doelgroepvrouwen dat tenminste 1 uitstrijkje gehad heeft in de laatste 3 jaar (zowel de doelgroepvrouwen die een dergelijke screening hebben laten uitvoeren n.a.v. van een uitnodigingsbrief voor het bevolkingsonderzoek van de Vlaamse gemeenschap als de doelgroepvrouwen die een dergelijke screening hebben laten uitvoeren los van een dergelijke uitnodigingsbrief). De doelgroepvrouwen die een geldige uitsluitingsreden hebben om zich niet te laten screenen (verwijdering van baarmoeder en baarmoederhals gehad of een baarmoederhalskankerdiagnose gehad in de laatste 10 jaar) werden niet meegeteld bij de percentageberekening."

Laatste data-update = 2020

In Stad in Cijfers: enkel de wijken voor Stad Antwerpen ter beschikking

Bron: *Stad in Cijfers*

In bovenstaande geografische weergave en onderstaande tabel wordt de dekkingsgraad van het bevolkingsonderzoek naar baarmoederhalskanker besproken bij vrouwen tussen 25 en 64 jaar. De deelnamegraad ligt - net als bij borstkankerscreening - het laagst in 2060 Antwerpen-Noord (49,3%) en het hoogst in Ekeren (59%). De deelnamegraad ligt over het algemeen hoger bij het bevolkingsonderzoek naar baarmoederhalskanker dan bij borstkanker.

	Deelnamegraad (dekkingsgraad) bevolkingsonderzoek bij screening naar baarmoederhalskanker
2000 Antwerpen Centrum	55,4%
2018 Antwerpen Zuid	58,1%
2020 Antwerpen Kiel	51,9%

2030 Antwerpen Luchtbal	50,4%
2050 Antwerpen Linkeroever	54,3%
2060 Antwerpen Noord	49,3%
2040 Berendrecht Zandvliet Lillo	54,2%
2100 Deurne	54,5%
2140 Borgerhout	55,1%
2170 Merksem	53,6%
2180 Ekeren	59%
2600 Berchem	58,1%
2610 Wilrijk	57,7%
2660 Hoboken	53,3%

Deel 3: Dekkingsgraad darmkankerscreening

Beschrijving rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = "Percentage 56-74 jarigen die zich preventief laten onderzoeken op dikkedarmkanker (t.o.v. 56-74 jarigen)"

Laatste data-update = 2020

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones, Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Totale dekkingsgraad darmkankerscreening (t.o.v. 56-74 jaar)
Antwerpen	55,7
Schoten	66,3
Stabroek	65,9
Wommelgem	66,7
Vier Antwerpse Eerstelijnszones	57,2
Provincie Antwerpen	64,2
Vlaams Gewest	63,5

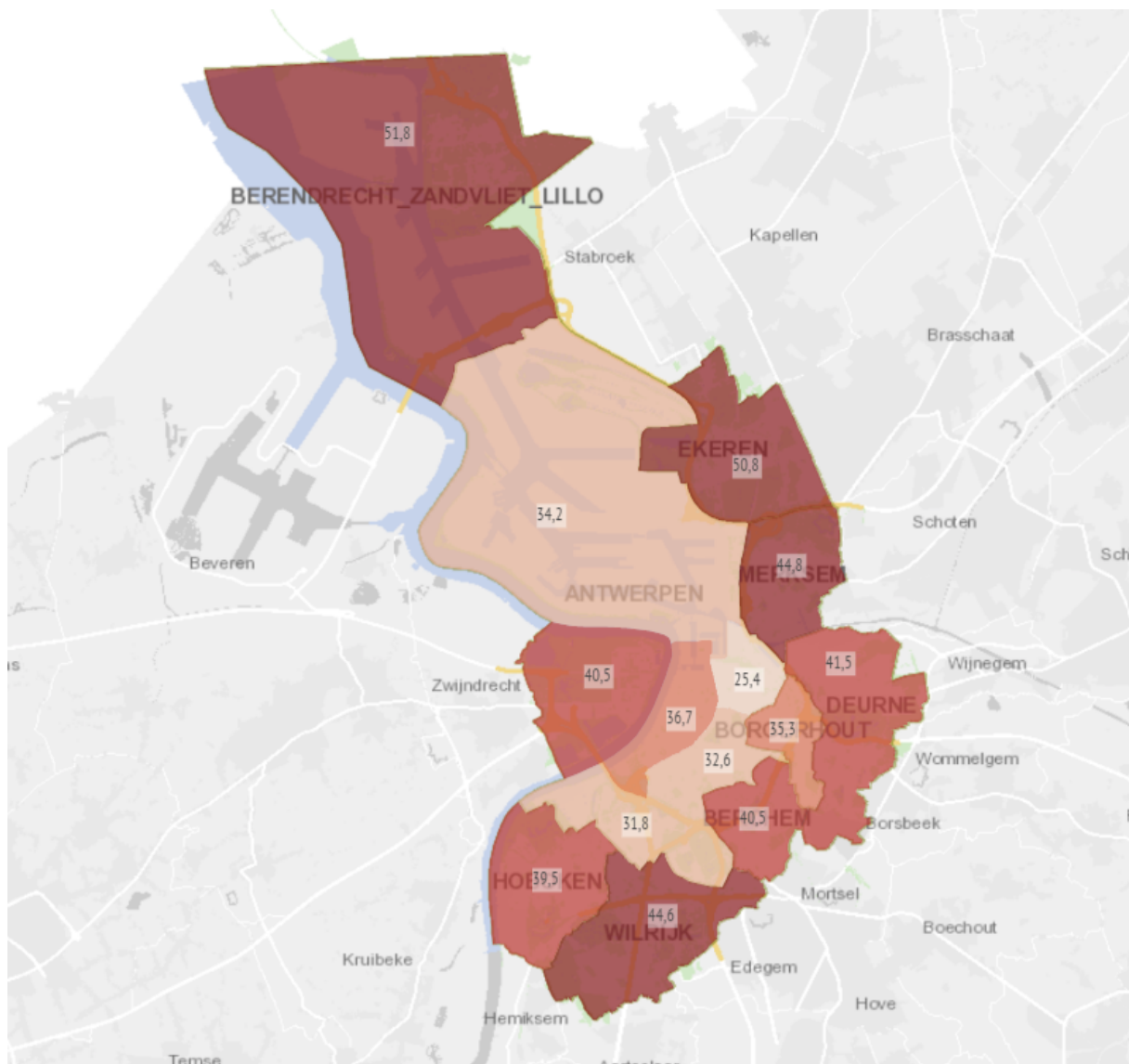
Binnen het Vlaams Gewest bedraagt de totale dekkingsgraad van de darmkankerscreening 63,5% voor de volwassenen populatie van 56 tot en met 74 jaar. In vergelijking met de lokale besturen

binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones ligt dit - net als bij de borstkankerscreening en de baarmoederhalskankerscreening - in Stabroek (65,9%), Wommelgem (66,7%) en Schoten (66,3%) hoger en in Antwerpen bij benadering 8% lager (55,7%).

Beschrijving Stad in Cijfers: Responsgraad bevolkingsonderzoek bij screening naar dikkedarmkanker = "Het percentage doelgroep personen (56 tem 74 jaar) dat heeft deelgenomen aan dikkedarmkankerscreening n.a.v. een uitnodiging bevolkingsonderzoek van de Vlaamse gemeenschap. Doelgroep personen die tijdens een voorafgaand jaar al een gratis stoelgangtest gehad hebben binnen het bevolkingsonderzoek van de Vlaamse gemeenschap, een stoelgangtest gehad hebben buiten het bevolkingsonderzoek of die een geldige uitsluitingsreden hebben om niet deel te nemen (een volledige verwijdering van de dikke darm gehad, een volledige coloscopie of een dikkedarmkanker-diagnose gehad in de laatste 10 jaar) werden niet meegeteld bij de percentageberekening."

Laatste data-update = 2020

In Stad in Cijfers: enkel de wijken voor Stad Antwerpen ter beschikking

Bron: Stad in Cijfers

In bovenstaande geografische weergave en onderstaande tabel wordt de dekkingsgraad van het bevolkingsonderzoek naar dikkedarmkankerscreening besproken bij personen tussen 56 en 74 jaar. De deelnamegraad ligt - net als bij borstkankerscreening en baarmoederhalscreening - het laagst in 2060 Antwerpen-Noord (25,4%) en het hoogst in Berendrecht-Zandvliet-Lillo (51,8%). De deelnamegraad bij dikkedarmscreening ligt over het algemeen in lijn met de deelnamegraad aan borstkankerscreening.

	Deelnamegraad (dekkingsgraad) bevolkingsonderzoek bij screening naar dikkedarmkanker
2000 Antwerpen Centrum	36,7%
2018 Antwerpen Zuid	32,6%
2020 Antwerpen Kiel	31,8%
2030 Antwerpen Luchtbal	34,2%
2050 Antwerpen Linkeroever	40,5%
2060 Antwerpen Noord	25,4%
2040 Berendrecht Zandvliet Lillo	51,8%
2100 Deurne	41,5%
2140 Borgerhout	35,3%
2170 Merksem	44,8%
2180 Ekeren	50,8%
2600 Berchem	40,5%
2610 Wilrijk	44,6%
2660 Hoboken	39,5%

Deel 4: Preventieve mondzorg

Beschrijving rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = "Percentage rechthebbenden met minstens 2 preventieve contacten met de tandarts in 2 verschillende jaren binnen een periode van 3 kalenderjaren (jaar x, jaar x-1, jaar x-2)"

Laatste data-update = 2020

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones, Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Preventieve mondzorg (t.o.v. personen in de ziekteverzekering)
Antwerpen	31,1
Schoten	42,0
Stabroek	43,2
Wommelgem	40,8
Vier Antwerpse Eerstelijnszones	32,3
Provincie Antwerpen	38,9
Vlaams Gewest	39,2

Binnen het Vlaams Gewest raadpleegt 39,2% van de rechthebbenden minstens twee keer preventief de tandarts in twee verschillende jaren binnen een periode van drie kalenderjaren. Voor de vier Antwerpse Eerstelijnszones ligt dit gemiddeld gezien lager, namelijk 32,3%. Antwerpen scoort het laagste voor deze parameter met 31,1%. Wommelgem (40,8%), Schoten (42,0%) en Stabroek (43,2%) scoren beter dan de cijfers voor het Vlaams Gewest. Binnen Eerstelijnszone Antwerpen Zuid loopt een project dat preventief inzet op mondzorg bij kwetsbare kinderen, jongeren en gezinnen.

Deel 5: BMI bij schoolkinderen

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid

(https://www.google.com/url?q=https://www.zorg-en-gezondheid.be/bmi-bij-schoolkinderen&sa=D&source=docs&ust=1658328567638469&usg=AOvVaw3feDhMw-hPjQ_Mo07pbnYa)

Laatste data-update = 2016

De laatste data-update dateert uit 2016. De relevantie van deze data kan om die reden in vraag worden gesteld en werd bijgevolg niet meegenomen in deze omgevingsanalyse.

1.1.2.3 Geneesmiddelengebruik

Binnen dit hoofdstuk *1.1.2.3 Geneesmiddelengebruik* wordt ingegaan op het gebruik van medicijnen binnen de populatie van de Eerstelijnszone. Allereerst wordt het antibioticagebruik voorgesteld. Vervolgens wordt het gebruik van psychofarmaca in kaart gebracht. Tenslotte wordt het gebruik van antidementia weergegeven.

Deel 1: Antibioticagebruik

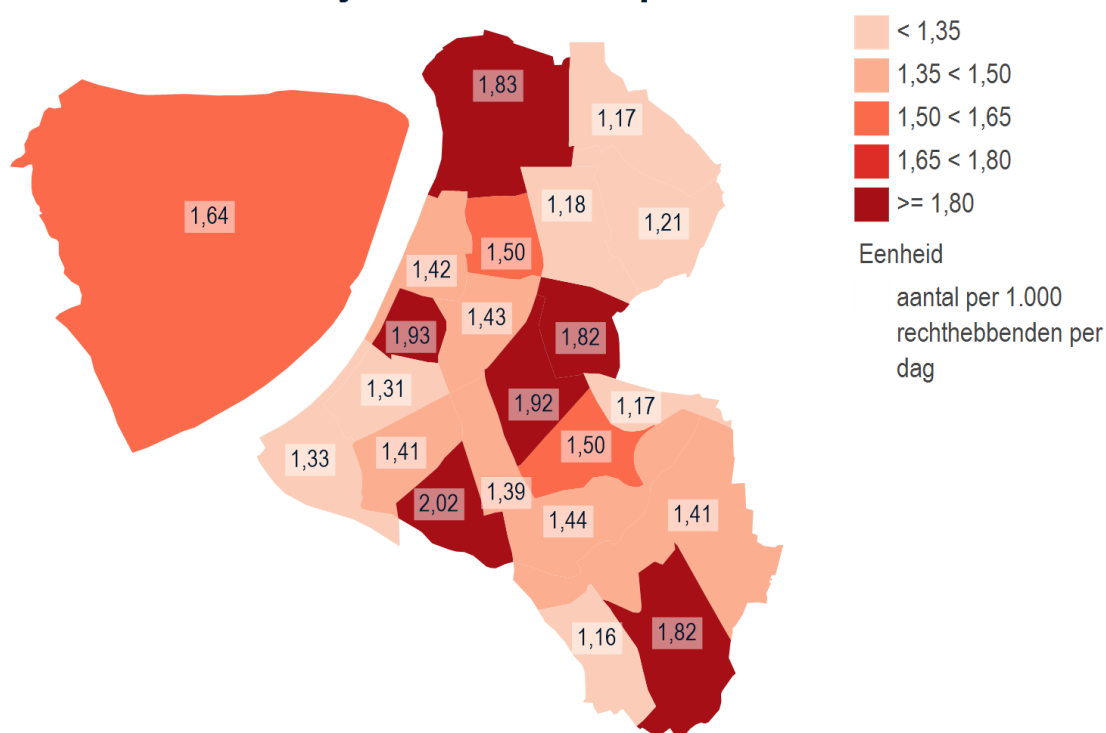
Beschrijvingen IMA-atlas:

- Antibioticumconsumptie verpakkingen = “Aantal terugbetaalde antibioticumverpakkingen per 1.000 rechthebbenden per dag tussen 1 juli van het jaar en 30 juni van het volgende kalenderjaar – ambulante praktijk”
- Antibioticumconsumptie - DDD = “Aantal terugbetaalde DDD (standaard dagdosis) antibioticum per 1.000 rechthebbenden per dag tussen 1 juli van het jaar en 30 juni van het volgende kalenderjaar – ambulante praktijk”
- Antibioticumconsumptie behandelingen = “Aantal terugbetaalde antibioticumbehandelingen per 1.000 rechthebbenden per dag tussen 1 juli van het jaar en 30 juni van het volgende kalenderjaar – ambulante praktijk”
- Antibioticumconsumptie rechthebbenden = “Aantal rechthebbenden met een terugbetaalde antibioticumbehandeling per 1.000 rechthebbenden per dag tussen 1 juli van het jaar en 30 juni van het volgende kalenderjaar – ambulante praktijk”

Laatste data-update = 2018

Cijfer voor Vlaams Gewest in tabel

Antibioticumconsumptie - verpakkingen - 2019 - Wijken Eerstelijnszone Antwerpen Centrum

Bron: <http://www.ima-aim.be>

In bovenstaande geografische weergave en onderstaande tabel wordt het antibioticagebruik besproken binnen de wijken van Eerstelijnszone Antwerpen Centrum. De antibioticacconsumptie ligt het hoogst in Markgrave (2,02). Dit is lager dan het cijfer omtrent antibioticagebruik in het Vlaams Gewest (2,12).

	Antibioticum- consumptie verpakkingen	Antibioticum- consumptie DDD	Antibioticum- consumptie behandelingen	Antibioticum- consumptie rechthebbenden
Eilandje	1,83	15,02	1,31	0,72
Historisch Centrum	1,42	14,82	1,17	0,67
Nieuw - Zuid	1,33	15,33	1,15	0,63
Sint-Andries	1,93	14,83	1,26	0,68
Theaterbuurt-Meir	1,43	13,05	1,17	0,64
Universiteitsbuurt	1,50	13,22	1,12	0,63
Zuid	1,31	12,98	1,11	0,66

Brederode	1,41	12,43	1,11	0,66
Centraal Station	1,82	12,82	1,30	0,70
Haringrode	1,50	12,94	1,27	0,71
Harmonie	1,39	13,06	1,15	0,69
Markgrave	2,02	13,49	1,25	0,67
Stadspark	1,92	14,75	1,41	0,78
Zurenborg	1,17	11,11	1,01	0,62
Linkeroever	1,64	15,09	1,30	0,75
Amandus - Atheneum	1,18	11,62	1,07	0,64
Dam	1,17	11,46	1,06	0,65
Stuivenberg	1,21	11,56	1,09	0,65
Oud - Berchem	1,44	12,37	1,10	0,64
Nieuw - Kwartier Oost	1,82	14,95	1,30	0,72
Nieuw - Kwartier West	1,16	11,63	1,01	0,61
Groenenhoek	1,41	14,10	1,25	0,72
Vlaams Gewest	2,12	1,61	17,39	0,85

Overheen de vier Antwerpse Eerstelijnszones

Beschrijving IMA-atlas: Antibioticumbehandelingen huisartsen = "Aantal terugbetaalde antibioticumbehandelingen per 1.000 huisartscontacten tussen 1 juli van het jaar en 30 juni van het volgende kalenderjaar"

Laatste data-update = 2018

Cijfer voor Provincie Antwerpen, Vlaams Gewest en België in tabel

Enkel beschikbaar in IMA-atlas per lokaal bestuur

	Antibioticumbehandelingen huisartsen
Antwerpen	86,89
Schoten	90,51

Stabroek	110,57
Wommelgem	108,93
België	115,47
Vlaams Gewest	105,95
Provincie Antwerpen	97,63

Per 1.000 huisartscontacten waren er in het Vlaams Gewest 105,95 terugbetaalde behandelingen met antibiotica. In Antwerpen en Schoten liggen deze cijfers lager, respectievelijk 86,89 en 90,51. In Wommelgem en Stabroek liggen deze cijfers hoger, respectievelijk 108,93 en 110,57. De hoogste cijfers binnen de lokale besturen van de vier Antwerpse Eerstelijnszones liggen wel lager dan de gemiddelde Belgische cijfers (115,47).

Deel 2: Psychofarmaca: antidepressiva, antipsychotica, stimulantia

Beschrijvingen IMA-atlas:

- % gebruikers antidepressiva = “Percentage gebruikers antidepressiva per kalenderjaar”
- Volume DDD antidepressiva per 1.000 rechthebbenden per dag = “Aantal terugbetaalde DDD (standaard dagdosis) antidepressiva per 1.000 rechthebbenden per dag”
- % gebruikers antipsychotica = “Percentage gebruikers antipsychotica per kalenderjaar”
- Volume DDD antipsychotica per 1.000 rechthebbenden per dag = “Aantal terugbetaalde DDD (standaard dagdosis) antipsychotica per 1.000 rechthebbenden per dag”
- % gebruikers stimulantia = “Percentage rechthebbenden van 6 tot en met 17 jaar die gebruik maken van stimulantia per kalenderjaar”
- Volume DDD stimulantia per 1.000 rechthebbenden per dag = “Aantal terugbetaalde DDD (standaard dagdosis) stimulantia per 1.000 kinderen per dag”

Laatste data-update = 2019 voor antidepressiva, 2018 voor overige parameters

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in IMA-atlas per lokaal bestuur

	% gebruikers anti-depressiva	Volume DDD anti-depressiva per 1.000 rechthebbenden per dag	% gebruikers anti-psychotica	Volume DDD anti-psychotica per 1.000 rechthebbenden per dag	% gebruikers stimulantia	Volume DDD stimulantia per 1.000 rechthebbenden per dag
Antwerpen	9,6	51,7	2,8	11,5	1,7	8,5
Schoten	11,0	67,0	2,5	7,2	4,1	22,6
Stabroek	10,3	60,3	2,3	7,0	4,8	26,8

Wommelgem	10,2	58,3	2,9	7,1	3,2	16,6
België	13,1	80,0	3,5	13,2	1,9	8,7
Vlaams Gewest	12,3	75,0	3,4	12,3	2,7	12,8
Provincie Antwerpen	10,9	64,3	3,0	10,8	2,5	12,3

In bovenstaande tabel wordt het psychofarmacagebruik weergegeven binnen de lokale besturen van de Antwerpse Eerstelijnszones, met het name het gebruik van antidepressiva, antipsychotica en stimulantia. Binnen het Vlaams Gewest maakt 12,3% van de populatie gebruik van antidepressiva en 3,4% maakt gebruik van antipsychotica. Deze cijfers liggen beiden lager binnen de besturen van de Antwerpse Eerstelijnszones. Bij stimulantia is dit ook het geval in Antwerpen, maar niet binnen Schoten, Stabroek en Wommelgem.

Deel 3: Antidementia

Beschrijvingen IMA-atlas:

- % gebruikers antidementia = "Percentage rechthebbenden van minstens 65 jaar die gebruik maken van antidementia per kalenderjaar"
- Volume DDD antidementia per 1.000 rechthebbenden per dag = "Aantal terugbetaalde DDD (standaard dagdosis) antidementia per 1.000 rechthebbenden per dag"

Laatste data-update = 2018

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in IMA-atlas per lokaal bestuur

	% gebruikers antidementia	Volume DDD antidementia per 1.000 rechthebbenden per dag
Antwerpen	1,0	8,4
Schoten	1,2	11,6
Stabroek	0,8	7,3
Wommelgem	1,3	11,7
België	1,2	10,5
Vlaams Gewest	1,4	13,1
Provincie Antwerpen	1,4	13,0

Binnen het Vlaams Gewest maakt 1,4% van de 65+ers gebruik van antidementia. Deze cijfers zijn lager binnen de lokale besturen van de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Het aantal terugbetaalde standaard dagdosissen van antidementia per 1.000 rechthebbenden per dag is 13,1 binnen het Vlaams Gewest. Deze parameter is lager binnen de lokale besturen van de vier Antwerpse Eerstelijnszones.

1.2 Conclusie

1.2.1 Algemene demografische ontwikkelingen

Eerstelijnszone Antwerpen Centrum wordt gekenmerkt door de stedelijke context van de stad Antwerpen. Dit betekent dat dit ook zijn weerspiegeling kent in de cijfers van onze zone. De belangrijkste zaken worden in deze conclusie nog eens kort toegelicht.

Het grondgebied van Eerstelijnszone Antwerpen Centrum is over het algemeen een **dichtbevolkt gebied**, en dan vooral binnen de Antwerpse Ring, met als uitschieter 2060 Antwerpen (12 tot 14 personen per m²). Buiten de ring zijn de gebieden opvallend minder bevolkt.

Als we daarnaast naar de bevolkingspiramide van onze zone kijken, valt op dat het grootste aandeel zich bevindt bij de 25-29 jarigen. We zien ook dat er geen sprake is van een bevolkingskrimp.

Eerstelijnszone Antwerpen Centrum heeft een **bevolking waarvan een kleine meerderheid geen Belgische nationaliteit van herkomst heeft**: ongeveer 53% van de inwoners komt uit een (niet-) Europees land buiten België.

Tenslotte kijken we nog kort naar de gezinstypes in onze zone: de grootste groep bevindt zich bij de **gehuwde koppels met kind(eren)** (30%), gevolgd door de **eenpersoonshuishoudens** (bijna 25%). Opvallend zijn ook de inkomensverdeling en het opleidingsniveau, zeker als deze cijfers naast elkaar gelegd worden:

- Het **grootste deel van de populatie (20%)** heeft een opleidingsniveau 5-8, dit wil zeggen **(minstens) een diploma hoger onderwijs**.
- Toch heeft het **grootste deel van de huishoudens een inkomen binnen kwintiel 1**. Dat wil zeggen dat ze zich in de 20% van de bevolking bevinden met het laagste inkomen.

1.2.2 Demografische ontwikkelingen gezondheid en zorg

In dit deel staan we stil bij de (meest opvallende) cijfers rond gezondheid en zorg in Eerstelijnszone Antwerpen Centrum.

Door de eerder besproken werkwijze bij deze omgevingsanalyse en de aard van de databanken (*zie inleiding en analyses*), zijn echter niet bij alle indicatoren de vergelijkende cijfers per postcode of per Eerstelijnszone ter beschikking. Daarom willen we de nodige voorzichtigheid inbouwen binnen onze interpretaties en conclusies.

In verschillende wijken binnen onze zone heeft **meer dan 10% van de inwoners het statuut van een chronische aandoening**. Enkele wijken die hieronder vallen zijn:

- Linkeroever (15%)
- Eilandje (12%)
- Nieuw-Kwartier Oost (15%)
- Markgrave (15%)
- Sint-Andries (14%)

Bij deze cijfers maken we wel de bedenking dat er sprake is van een onderrapportage omdat niet alle inwoners van onze zone een huisarts of een Globaal Medisch Dossier (GMD) hebben.

Rond het thema van mentale gezondheid zijn dit de opvallendste zaken:

- In Linkeroever geeft 27% van de bevroagden aan dat ze kampen met **psychische problemen**
- In Linkeroever kampt bijna de helft (48%) van de bevroagden met een **slaapstoornis**
- In Antwerpen Zuid heeft 63% van de bevroagden last van **stress**
- 9% van de respondenten **heeft minder dan één keer per maand sociaal contact** in Linkeroever

We analyseerden daarnaast ook de data omtrent **deelname aan medische screenings**. In 2060 Antwerpen Noord neemt nog geen 30% van de populatie deel aan borstkankerscreening. Ook in de postcodes 2000, 2018 en 2600 is er een lage opkomst van onder de 35%. De deelnamegraad ligt over het algemeen hoger bij het bevolkingsonderzoek naar baarmoederhalskanker dan bij borstkankerscreening. Antwerpen Noord scoort opnieuw het laagste voor baarmoederhalskankerscreening. Ook bij de screening naar darmkanker is de deelname in 2060 het laagste.

Tot slot scoort Eerstelijnszone Antwerpen Centrum lager in het gebruik van **antibiotica, psychofarmen en antidementia** dan het Vlaams gemiddelde.

In Eerstelijnszone Antwerpen Centrum hebben we op het vlak van gezondheid in 2022 ingezet op **Bewegen op Verwijzing (BOV)**. Met deze actie helpen we mensen met een gezondheidsrisico op weg naar een actiever leven. Dit gebeurt door professionele begeleiding door een Bewegen Op Verwijzing-coach en een beweegplan op maat. Meer informatie over het project via https://www.eerstelijnszone.be/bewegen-op-verwijzing#wat_is_bewegen_op_verwijzing.

Regelmatig organiseren wij infosessies onder de naam **'ELZA Centrum informeert'**. In deze sessies nodigen we partners en organisaties binnen een bepaald thema uit om zichzelf of een project voor te stellen. De thema's die in de eerdere edities werden besproken zijn:

- Psychologische hulp in de eerste lijn
- Geweld (voorstelling project Kindreflex en Centrum na Seksueel Geweld)

2 Economische ontwikkelingen

Binnen het tweede hoofdstuk worden de economische ontwikkelingen besproken binnen de Eerstelijnszone. Eerst worden de resultaten van de analyses weergegeven. Vervolgens wordt de conclusie geformuleerd omtrent de lokale economische ontwikkelingen.

2.1 Resultaten

Binnen dit onderdeel worden de resultaten besproken van de economische ontwikkelingen. Ten eerste wordt ingegaan op de inkomens van de lokale populatie. Vervolgens wordt er ingegaan op de socio-economische positie. Daarnaast wordt verder ingegaan op betalingsmoeilijkheden. Tot slot worden risicokenmerken geschetst voor kansarmoede bij leerlingen. Bij de interpretatie van deze cijfers dient steeds in het achterhoofd te worden gehouden dat de huidige inflatie, indexeringen en stijgende elektriciteits- en gasprijzen nog niet werden meegenomen in de huidige database.

2.1.1 Inkomens

Binnen deze paragraaf worden de inkomens besproken met name: het fiscaal inkomen, de verhoogde tegemoetkoming binnen de ziekteverzekering en het (equivalent) leefloon.

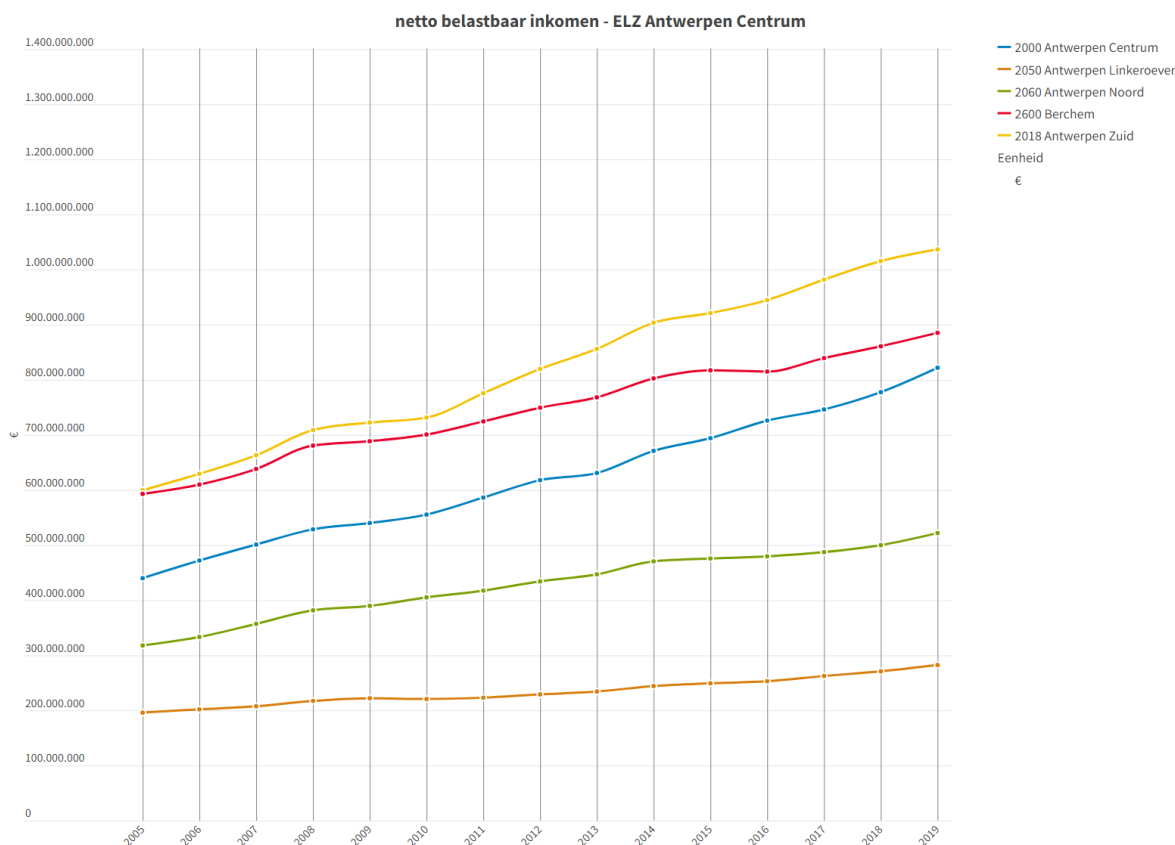
Deel 1: Fiscaal inkomen

Beschrijving Provincie in Cijfers: Netto inkomen = “Het brutoloon na aftrek van sociale bijdragen en beroepskosten, vermeerderd met andere belastbare netto inkomsten (uit onroerende goederen, uit kapitaal en roerende goederen, en uit diverse andere bronnen). Het betreft enkel het belastbaar inkomen, niet-belastbare componenten zijn dus niet opgenomen in dit concept.”

Laatste data-update = 2019

Cijfer voor Vlaams Gewest (2019) = 135.902.000.000,00

Centrum

Bron: Statbel - Fiscale inkomens | provincies.incijfers.be

In bovenstaande grafiek wordt de evolutie van het netto belastbaar inkomen weergegeven voor de inwoners van Eerstelijnszone Antwerpen Centrum per postcode voor de periode van 2005 tot en met 2019. Binnen 2018 Antwerpen Zuid ligt het netto belastbaar inkomen het hoogste, in 2050 Linkeroever ligt het netto belastbaar inkomen het laagste, gevolgd door 2060 Antwerpen Noord.

	2000 Antwerpen Centrum	2050 Antwerpen Linkeroever	2060 Antwerpen Noord	2600 Berchem	2018 Antwerpen Zuid
2005	440.116.541	196.128.181	317.837.816	592.920.442	599.606.982
2006	472.071.252	202.058.107	333.364.974	609.899.861	629.496.333
2007	501.133.620	207.609.294	357.130.543	638.231.894	663.183.631
2008	528.743.932	217.253.857	381.704.855	680.747.698	708.840.394
2009	540.164.514	222.013.395	389.721.968	688.579.661	722.393.482
2010	555.410.155	220.897.100	405.143.519	700.670.553	731.416.761
2011	586.263.067	223.182.699	417.461.950	724.538.632	775.577.098

2012	617.924.253	229.227.500	434.297.247	749.433.655	819.724.974
2013	630.971.101	234.342.862	446.942.658	768.246.653	856.101.460
2014	671.104.629	244.301.627	470.555.347	802.494.383	903.599.321
2015	694.191.190	249.313.053	475.731.698	817.248.446	921.135.558
2016	726.065.646	253.040.219	479.644.643	814.991.342	944.647.412
2017	746.193.042	262.626.774	487.271.985	839.427.061	981.842.905
2018	777.588.035	270.957.711	500.040.503	860.841.586	1.015.508.605
2019	821.893.670	282.586.948	521.855.415	885.273.861	1.036.623.368

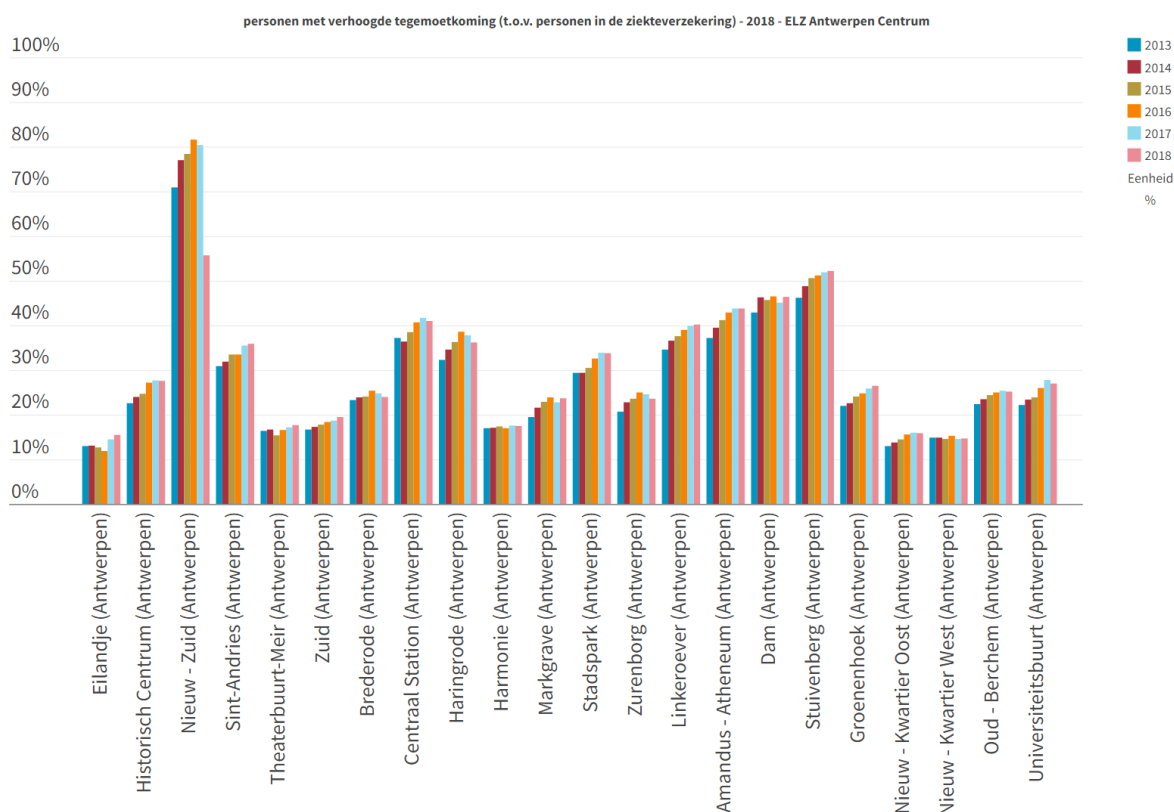
Deel 2: Verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering

Beschrijving Provincie in Cijfers: Personen met verhoogde tegemoetkoming (t.o.v. personen in de ziekteverzekering) = “De gegevens hebben betrekking op de rechthebbenden op een verhoogde tegemoetkoming in de verplichte ziekteverzekering per geografische eenheid (op basis van meest recent gekende domicilie tijdens het kalenderjaar) zoals bekend bij het InterMutualistisch Agentschap (IMA). Deze statistiek is inclusief de rechthebbenden die overleden of geboren werden in het kalenderjaar. De verhoogde tegemoetkoming, ook wel voorkeursregeling genoemd, is voorzien in de ziekteverzekering om gezondheidszorg goedkoper te maken (minder remgeld, lager plafondbedrag voor de maximumfactuur,...) voor rechthebbenden die aan de voorwaarden voldoen. De verhoogde tegemoetkoming kan op twee manieren worden verkregen: 1. automatisch, op basis van een voordeel dat iemand geniet (bijvoorbeeld het leefloon), of op basis van een situatie waarin zij/hij zich bevindt (bijvoorbeeld een kind met een ernstige handicap); 2. na een inkomensonderzoek uitgevoerd door het ziekenfonds. Sinds 1 januari 2014 is een hervorming van de verhoogde tegemoetkoming in werking getreden. Het aantal personen met een verhoogde tegemoetkoming wordt vaak gebruikt als maat voor het aantal personen met een laag inkomen.”

Laatste data-update = 2018

Aangevuld met data vanuit Stad in Cijfers voor Eerstelijnszone Antwerpen Centrum en Zuid

Centrum

Bron: InterMutualistisch Agentschap | provincies.incijfers.be

In bovenstaande staafdiagram wordt het percentage personen met een verhoogde tegemoetkoming voorgesteld (t.o.v. personen in de ziekteverzekering) per statistische sector van Eerstelijnszone Antwerpen Centrum voor de periode van 2013 tot en met 2018. Het percentage personen met een verhoogde tegemoetkoming ligt het hoogst in Nieuw-Zuid, al zijn de cijfers van 2017 naar 2018 gedaald van 80,4% naar 55,7%.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Eilandje	13,0	13,1	12,7	11,9	14,5	15,5
Historisch Centrum	22,6	24,0	24,7	27,2	27,7	27,6
Nieuw - Zuid	70,9	77,0	78,4	81,6	80,4	55,7
Sint-Andries	30,9	31,9	33,5	33,5	35,5	35,9
Theaterbuurt-Meir	16,4	16,7	15,4	16,6	17,2	17,7
Zuid	16,7	17,3	17,8	18,4	18,7	19,5
Brederode	23,3	23,9	24,1	25,4	24,8	24,0

Centraal Station	37,2	36,4	38,5	40,7	41,7	41,0
Haringrode	32,3	34,6	36,3	38,6	37,8	36,2
Harmonie	17,0	17,1	17,4	17,0	17,6	17,5
Markgrave	19,5	21,6	22,9	23,9	22,8	23,7
Stadspark	29,4	29,4	30,5	32,6	33,9	33,8
Zurenborg	20,7	22,8	23,6	25,0	24,6	23,6
Linkeroever	34,6	36,6	37,6	39,0	39,9	40,2
Amandus - Atheneum	37,2	39,5	41,2	42,9	43,8	43,8
Dam	42,9	46,3	45,7	46,5	45,1	46,4
Stuivenberg	46,2	48,8	50,6	51,2	51,9	52,2
Groenenhoek	22,0	22,6	24,1	24,8	25,9	26,5
Nieuw - Kwartier Oost	13,0	13,8	14,5	15,6	16,0	15,9
Nieuw - Kwartier West	14,9	14,9	14,6	15,3	14,6	14,7
Oud - Berchem	22,4	23,5	24,4	25,0	25,4	25,2
Universiteitsbuurt	22,2	23,4	23,9	26,0	27,8	27,0

Via Stad in Cijfers

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
2000 Antwerpen Centrum	21,4%	22,2%	22,5%	23,6%	24,5%	24,5%
2018 Antwerpen Zuid	26,7%	27,4%	28,5%	30,1%	30,1%	29,5%
2060 Antwerpen Noord	41,5%	44,3%	45,8%	46,9%	47,5%	47,7%
2050 Antwerpen Linkeroever	34,6%	36,6%	37,6%	39%	39,9%	40,2%
2600 Berchem	19,1%	19,8%	20,6%	21,4%	21,8%	21,9%

In bovenstaande tabel wordt het percentage personen met een verhoogde tegemoetkoming voorgesteld (t.o.v. personen in de ziekteverzekering) per postcode van Eerstelijnszone Antwerpen Centrum voor de periode van 2013 tot en met 2018.

Deel 3: (Equivalent) leefloon

Beschrijvingen Stad in Cijfers:

- Aantal leefloners = “Aantal rechthebbenden op een leefloon bij het OCMW Antwerpen. Het leefloon is een uitkering die toegekend wordt aan inwoners met een ontoereikend inkomen en die voldoen aan een aantal voorwaarden inzake leeftijd, nationaliteit en arbeidsbereidheid. Het gaat om inwoners die in de loop van het betreffende jaar deze vorm van steun ontvingen. Deze rechthebbenden ontvingen niet noodzakelijk heel het jaar steun. In 2001 werd het stelsel van het bestaansminimum vervangen door het stelsel van het leefloon. Vanaf 2005 vertaalt deze verandering zich in de cijfers, waardoor vergelijkingen tussen de periode voor 2005 en de periode na 2005 met de nodige omzichtigheid gemaakt moeten worden.”
- Aantal equivalent leefloners = “Aantal rechthebbenden op een equivalent leefloon bij het OCMW Antwerpen. Het equivalent leefloon is een uitkering die toegekend wordt aan inwoners met een ontoereikend inkomen, maar die niet voldoen aan een aantal voorwaarden inzake leeftijd, nationaliteit en arbeidsbereidheid om recht te doen gelden op het leefloon. Het equivalent leefloon is geen recht, maar een gunst. Het gaat om inwoners die in de loop van het betreffende jaar deze vorm van steun ontvingen. Deze rechthebbenden ontvingen niet noodzakelijk heel het jaar steun. In 2001 werd het stelsel van het bestaansminimum (en levensminimum) vervangen door het stelsel van het leefloon (en equivalent leefloon). Vanaf 2005 vertaalt deze verandering zich in de cijfers, waardoor vergelijkingen tussen de periode voor 2005 en de periode na 2005 met de nodige omzichtigheid gemaakt moeten worden.”
- Percentage leefloners = “Verhouding rechthebbenden op een leefloon bij het OCMW Antwerpen t.o.v. het totaal aantal rechthebbenden op een leefloon of equivalent leefloon. Het leefloon is een uitkering die toegekend wordt aan inwoners met een ontoereikend inkomen en die voldoen aan een aantal voorwaarden inzake leeftijd, nationaliteit en arbeidsbereidheid. Het gaat om inwoners die in de loop van het betreffende jaar deze vorm van steun ontvingen. Deze rechthebbenden ontvingen niet noodzakelijk heel het jaar steun. In 2001 werd het stelsel van het bestaansminimum (en levensminimum) vervangen door het stelsel van het leefloon (en equivalent leefloon). Vanaf 2005 vertaalt deze verandering zich in de cijfers, waardoor vergelijkingen tussen de periode voor 2005 en de periode na 2005 met de nodige omzichtigheid gemaakt moeten worden.”
- Percentage equivalent leefloners = “Verhouding rechthebbenden op een equivalent leefloon bij het OCMW Antwerpen t.o.v. het totaal aantal rechthebbenden op een leefloon of equivalent leefloon. Het equivalent leefloon is een uitkering die toegekend wordt aan inwoners met een ontoereikend inkomen, maar die niet voldoen aan een aantal voorwaarden inzake leeftijd, nationaliteit en arbeidsbereidheid om recht te doen gelden op het leefloon. Het equivalent leefloon is geen recht, maar een gunst. Het gaat om inwoners die in de loop van het betreffende jaar deze vorm van steun ontvingen. Deze rechthebbenden ontvingen niet noodzakelijk heel het jaar steun. In 2001 werd het stelsel van het bestaansminimum (en levensminimum) vervangen door het stelsel van het leefloon (en equivalent leefloon). Vanaf 2005 vertaalt deze verandering zich in de cijfers, waardoor vergelijkingen tussen de periode voor 2005 en de periode na 2005 met de nodige omzichtigheid gemaakt moeten worden.”

Laatste data-update = 2021

Aangevuld met data vanuit Provincie in Cijfers voor Schoten, Stabroek & Wommelgem

Centrum

	aantal leefloners [aantal]	aantal equivalent leefloners [aantal]	percentage leefloners [%]	percentage equivalent leefloners [%]
2000 Antwerpen Centrum	1.052	117	91,1	10,1
2050 Antwerpen Linkeroever	221	30	89,1	12,1
2060 Antwerpen Noord	2.270	295	89,4	11,6
2600 Berchem	437	58	89,4	11,9
2018 Antwerpen Zuid	1.074	120	90,7	10,1

In Eerstelijnszone Antwerpen Centrum ligt het aantal personen met een leefloon en een equivalent leefloon het hoogst in 2060 Antwerpen Noord, respectievelijk 2.270 en 295. Het aantal personen met een leefloon ligt het laagst in Antwerpen Linkeroever.

2.1.2 Socio-economische positie

Binnen deze paragraaf wordt de socio-economische positie besproken van de lokale populatie binnen de Eerstelijnszone. Vervolgens wordt er ook verder ingegaan op de niet-werkende werkzoekenden.

Deel 1: Socio-economische positie

Beschrijvingen rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = “De Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ) berekent voor elke persoon een socio-economische positie. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de werkende bevolking, de werkzoekende bevolking, en de niet-beroepsactieve bevolking:

- De werkende bevolking omvat de loontrekkenden met één of meer jobs in loondienst (zowel in de private- als in de overheidssector), de zelfstandigen en de helpers. Een helper staat een zelfstandige bij in de uitoefening van diens beroep zonder hiervoor door een arbeidsovereenkomst verbonden te zijn.
- De werkzoekenden zijn degenen met een werkloosheidsuitkering of een overbruggingsuitkering.
- De niet-beroepsactieve groep wordt gedefinieerd als het deel van de bevolking dat zich niet aanbiedt op de arbeidsmarkt, maar wel een uitkering krijgt vanuit de Belgische sociale zekerheid, bijvoorbeeld kinderbijslag, loopbaanonderbrekingsvergoeding, pensioen, leefloon of financiële hulp, tegemoetkoming aan personen met een handicap.
- Naast deze drie hoofdcategorieën wordt een restcategorie ‘anderen’ omschreven. Dit is een zeer diverse groep van personen die geen directe link hebben met de Belgische sociale zekerheid, bijvoorbeeld grensarbeiders, personen die in België werken voor een organisatie/onderneming die niet bijdrageplichtig is aan de Belgische sociale zekerheid,

huishoudpersoneel dat niet is aangegeven bij de RSZ, maar ook huisvrouwen/huismannen, kinderen die niet gekend zijn bij de diensten voor kinderbijslag, geschorste werkzoekenden, ouderen van wie de partner het gezinpensioen ontvangt, ... Deze groep anderen bevat zowel niet-beroepsactieven (vb. huismannen en -vrouwen), als werkenden (vb. werknemers bij de Europese instellingen). Lokaal dient men er rekening mee te houden dat de samenstelling van deze restgroep erg kan verschillen.”

Laatste data-update = 2019 voor absolute cijfers & 2018 voor percentages

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Werkenden	Werkzoekenden	Niet beroeps-actieven	Andere
Antwerpen	39,1%	3,2%	46,3%	11,4%
Schoten	43,7%	1,6%	46,4%	8,3%
Stabroek	45,8%	1,5%	44,5%	8,2%
Wommelgem	45,6%	1,7%	46%	6,8%
Vier Antwerpse Eerstelijnszones	39,7%	3%	46,2%	11%
Vlaams Gewest	44%	1,6%	46,7%	7,8%

Binnen het Vlaams Gewest is 44% van de populatie werkend, 1,6% is werkzoekend, 46,7% is niet-beroepsactief en 7,8% heeft een andere socio-economische positie. In vergelijking met de lokale besturen binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones ligt het percentage werkenden hoger in Wommelgem (45,6%) en Stabroek (45,8%).

Deel 2: Niet-werkende werkzoekenden

Beschrijving rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = “Om de groep van de werkzoekenden meer in detail te beschrijven, gebruiken we verder de gegevens van de VDAB. Deze omvatten alle werkzoekenden zonder werk (WZW), een groep die ruimer gedefinieerd is dan de groep werkzoekenden zoals hoger beschreven door de KSZ. Zo zijn bijvoorbeeld werkzoekenden zonder werk die geen werkloosheidsuitkering krijgen wel opgenomen in de VDAB-cijfers.”

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones en Vlaams Gewest in tabel

Laatste data-update = 2022

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

2022

	Werkzoekenden zonder werk - WZW [aantal]	WZW (t.o.v. inwoners 18-64 jaar) [%]	WZW 18-24 jaar [aantal]	WZW 18-24 jaar (t.o.v. inwoners 18-24 jaar) [%]
Antwerpen	27563	8,5%	3280	7,5%
Schoten	835	4,2%	125	4,6%
Stabroek	406	3,6%	64	4,5%
Wommelgem	343	4,4%	55	5,6%
Vier Antwerpse Eerstelijnszones	29147	8%	3524	7,2%
Vlaams Gewest	173234	4,3%	24263	4,7%

Binnen het Vlaams Gewest zijn er 173.234 werkzoekenden zonder werk in 2022. Dit omvat 4,3% van het totaal aantal inwoners tussen 18 en 64 jaar. Voor Wommelgem en Antwerpen ligt dit percentage hoger, respectievelijk 4,4% en 8,5%. Binnen de jongere populatie tussen 18 en 24 jaar ligt het percentage werkzoekenden zonder werk binnen het Vlaams Gewest op 4,7%. Ook binnen deze leeftijdscategorie scoren Wommelgem en Antwerpen hoger, respectievelijk 5,6% en 7,5%.

Evolutie 2018-2022

		Antwerpen	Schoten	Stabroek	Wommelgem	4 Antwerpse Eerstelijnszones	Provincie Antwerpen	Vlaams Gewest
2018	WZW [aantal]	33192	1114	543	364	35213	73430	213067
	WZW (t.o.v. inwoners 18-64 jaar) [%]	10,4%	5,4%	4,7%	4,7%	9,8%	6,5%	5,4%
	WZW 18-24 jaar [aantal]	4966	199	98	69	5332	11563	35541
	WZW 18-24 jaar (t.o.v. WZW) [%]	15%	17,9%	18%	19%	15,1%	15,7%	16,7%

2019	WZW [aantal]	31887	987	511	380	33765	69568	201293
	WZW (t.o.v. inwoners 18-64 jaar) [%]	9,9%	4,8%	4,4%	4,9%	9,4%	6,2%	5,1%
	WZW 18-24 jaar [aantal]	4679	147	100	89	5015	10689	32841
	WZW 18-24 jaar (t.o.v. WZW) [%]	14,7%	14,9%	19,6%	23,4%	14,9%	15,4%	16,3%
2020	WZW [aantal]	30848	927	474	367	32616	66476	193104
	WZW (t.o.v. inwoners 18-64 jaar) [%]	9,5%	4,6%	4,1%	4,8%	9%	5,9%	4,8%
	WZW 18-24 jaar [aantal]	4175	144	83	65	4467	9508	30225
	WZW 18-24 jaar (t.o.v. WZW) [%]	13,5%	15,5%	17,5%	17,7%	13,7%	14,3%	15,7%
2021	WZW [aantal]	32591	1057	499	398	34545	70737	206139
	WZW (t.o.v. inwoners 18-64 jaar) [%]	10,1%	5,2%	4,4%	5,2%	9,5%	6,3%	5,2%
	WZW 18-24 jaar [aantal]	4171	182	94	70	4517	9941	31172
	WZW 18-24 jaar (t.o.v. WZW) [%]	12,8%	17,2%	18,8%	17,6%	13,1%	14,1%	15,1%
2022	WZW [aantal]	27563	835	406	343	29147	59729	173234
	WZW (t.o.v. inwoners 18-64 jaar) [%]	8,5%	4,2%	3,6%	4,4%	8%	5,3%	4,3%
	WZW 18-24 jaar [aantal]	3280	125	64	55	3524	7770	24263

WZW 18-24 jaar (t.o.v. WZW) [%]	11,9%	15%	15,8%	16%	12,1%	13%	14%

In bovenstaande tabel wordt aanvullend de evolutie weergegeven van 2018 tot en met 2022 omtrent de niet-werkende werkzoekenden.

2.1.3 Betalingsmoeilijkheden

Binnen deze paragraaf worden de betalingsmoeilijkheden weergegeven bij de lokale populatie binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Allereerst wordt ingegaan op de betalingsachterstand van lopende kredieten. Daarna wordt de energie-armoede cijfermatig voorgesteld. Tot slot wordt ingegaan op uitstel van medische zorgen door betalingsmoeilijkheden.

Deel 1: Betalingsachterstand bij lopende kredieten

Beschrijvingen Provincie in Cijfers =

- Minstens één achterstallig krediet (aantal) = “[aantal] kredietnemers met minstens één niet geregulariseerd achterstallig krediet (lening op afbetaling, verkoop op afbetaling, financieringshuur, kredietopening, hypothecair krediet)”
- Achterstallig krediet (t.o.v. aantal kredietnemers) = “[percentage] kredietnemers met minstens één niet geregulariseerd achterstallig krediet (lening op afbetaling, verkoop op afbetaling, financieringshuur, kredietopening, hypothecair krediet) (t.o.v. totaal kredietnemers met minstens één krediet)”

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Minstens één achterstallig krediet (aantal)	Achterstallig krediet (t.o.v. totaal kredietnemers) (%)
Antwerpen	14375	5,8%
Schoten	454	2,4%
Stabroek	287	2,6%
Wommelgem	185	2,5%
Provincie Antwerpen	33537	3,4%
Vlaams Gewest	118188	3,3%

Binnen het Vlaams Gewest zijn er 118.188 kredietnemers met minstens één niet geregulariseerd achterstallig krediet. Binnen de Provincie Antwerpen ligt dit cijfer op 33.537. Wanneer dit procentueel wordt bekeken, dan kan worden vastgesteld dat binnen het Vlaams Gewest 3,3% van het totaal aantal kredietnemers met minstens één krediet minstens één geregulariseerd achterstallig

krediet heeft. In Antwerpen liggen deze percentages hoger, namelijk 5,8%, net als in de Provincie Antwerpen (3,4%). In Schoten, Wommelgem en Stabroek ligt dit percentage lager.

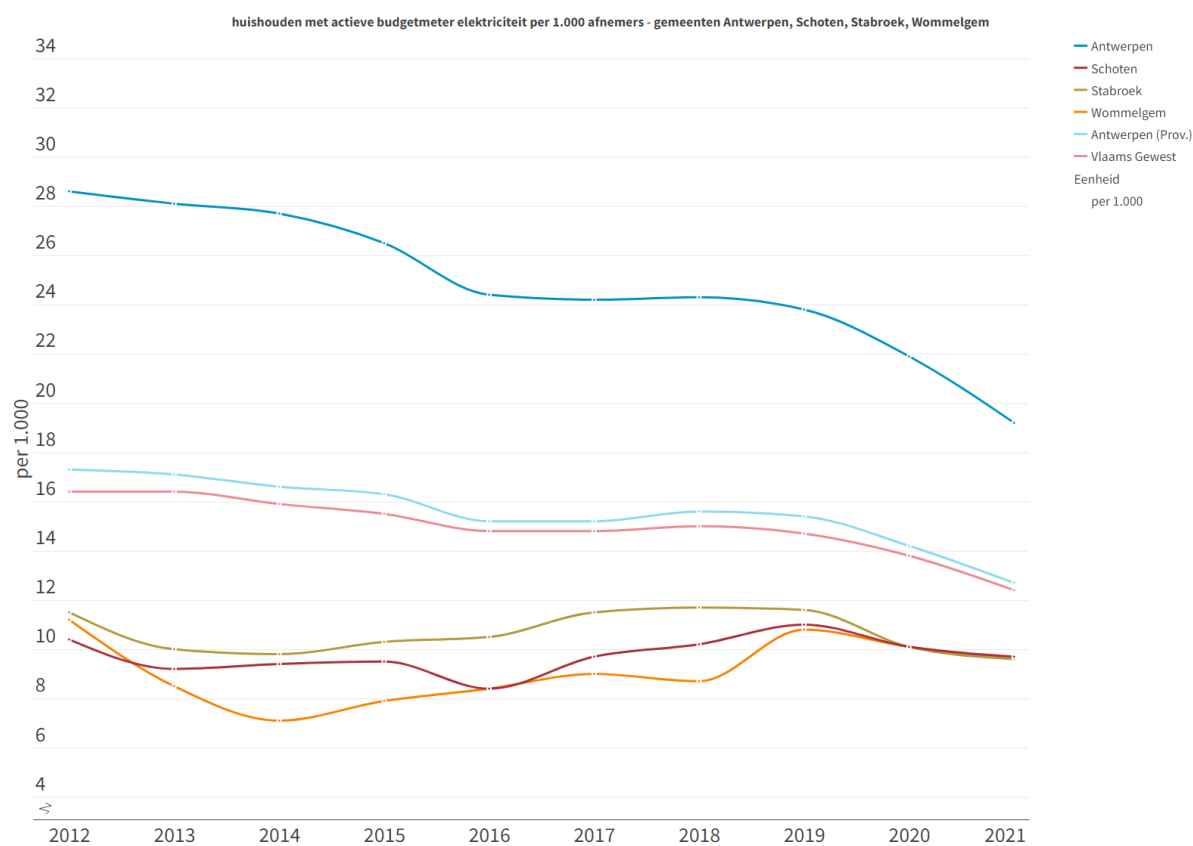
Deel 2: Energiearmoede

Beschrijving Provincie in Cijfers = "Budgetmeters elektriciteit: het totaal aantal geplaatste ingeschakelde budgetmeters (momentopname). Bij niet-betaling van de energiekosten mag een sociale leverancier overgaan tot het plaatsen van een budgetmeter of stroombegrenzer bij de klant. Een budgetmeter laat toe het energieverbruik op te volgen via een systeem van voorafbetalingen. Het systeem werkt met een betaalkaart die de klant eerst voor een bepaald bedrag moet opladen."

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

Bron: Vlaamse regulator van de elektriciteits- en gasmarkt (VREG) | provincies.incijfers.be

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Antwerpen	28,6	28,1	27,7	26,5	24,4	24,2	24,3	23,8	21,9	19,2
Schoten	10,4	9,2	9,4	9,5	8,4	9,7	10,2	11	10,1	9,7
Stabroek	11,5	10	9,8	10,3	10,5	11,5	11,7	11,6	10,1	9,6

Wommelgem	11,2	8,5	7,1	7,9	8,4	9	8,7	10,8	10,1	9,6
Provincie Antwerpen	17,3	17,1	16,6	16,3	15,2	15,2	15,6	15,4	14,2	12,7
Vlaams Gewest	16,4	16,4	15,9	15,5	14,8	14,8	15	14,7	13,8	12,4

Per 1.000 afnemers waren er 12,4 afnemers in het Vlaams Gewest met een budgetmeter elektriciteit in 2021. In de Provincie en Stad Antwerpen ligt dit cijfer hoger, respectievelijk 12,7 en 19,2. In Stabroek, Wommelgem en Schoten ligt dit cijfer lager (9,6-9,7). De stijgende elektriciteits- en gasprijzen sinds begin 2022 zijn echter nog niet opgenomen in deze data en zullen een impact hebben op deze parameter. Vanuit welzijnsoverleg werd dit laatste ook gestaafd. In verschillende zones werden de sterke toename in het aantal aanvragen rond ondersteuning m.b.t. de energiekosten tijdens dit overleg benadrukt.

Deel 3: Uitstel van medische zorgen door betalingsmoeilijkheden

Beschrijving Antwerpse Gezondheidsenquête = "Het percentage respondenten (vanaf 16 jaar) van de Antwerpse gezondheidsenquête dat het afgelopen jaar medische zorgen heeft uitgesteld omdat men het niet kon betalen.

Laatste data-update = 2019

Enkel beschikbaar via de Gezondheidsenquête van Stad Antwerpen, niet ter beschikking voor Schoten, Stabroek en Wommelgem

	Aandeel respondenten dat medische zorgen heeft uitgesteld omdat niet kon betalen
2000 Antwerpen Centrum	14,3%
2018 Antwerpen Zuid	12,1%
2020 Antwerpen Kiel	11,1%
2030 Antwerpen Luchtbal	.
2050 Antwerpen Linkeroever	8,2%
2060 Antwerpen Noord	13,5%
2040 Berendrecht Zandvliet Lillo	.
2100 Deurne	8,9%
2140 Borgerhout	10,6%
2170 Merksem	6,7%

2180 Ekeren	9%
2600 Berchem	4,3%
2610 Wilrijk	8,2%
2660 Hoboken	9,8%

Door middel van de Antwerpse Gezondheidsenquête werd in 2019 in kaart gebracht hoeveel respondenten vanaf 16 jaar hun medische zorgen hebben uitgesteld omdat ze deze niet konden betalen. Deze cijfers variëren binnen de verschillende postzones van 4,3% in 2600 Berchem tot 14,3% in 2000 Antwerpen Centrum. Een aandachtspunt bij het interpreteren van deze cijfers is het feit dat deze Gezondheidsenquête dateert uit 2019. Intussen is er enerzijds de COVID-crisis geweest, die een impact heeft gehad. Anderzijds dient de inflatie ook mee in rekening te worden genomen.

2.1.4 Kansarmoede-index Kind en Gezin

Beschrijving Provincie in Cijfers = “De kansarmoede-index van Kind en Gezin is een inschatting van het aandeel kinderen van 0 tot 3 jaar dat opgroeit in een kansarm gezin. Omdat het om kleine aantallen gaat, neemt Kind en Gezin hiervoor een gemiddelde over drie jaar. De kansarmoede wordt ingeschat door de regioverpleegkundigen tijdens de contacten bij gezinnen aan huis. Een gezin dat op minstens drie van de onderstaande criteria scoort, wordt daarbij beschouwd als kansarm:

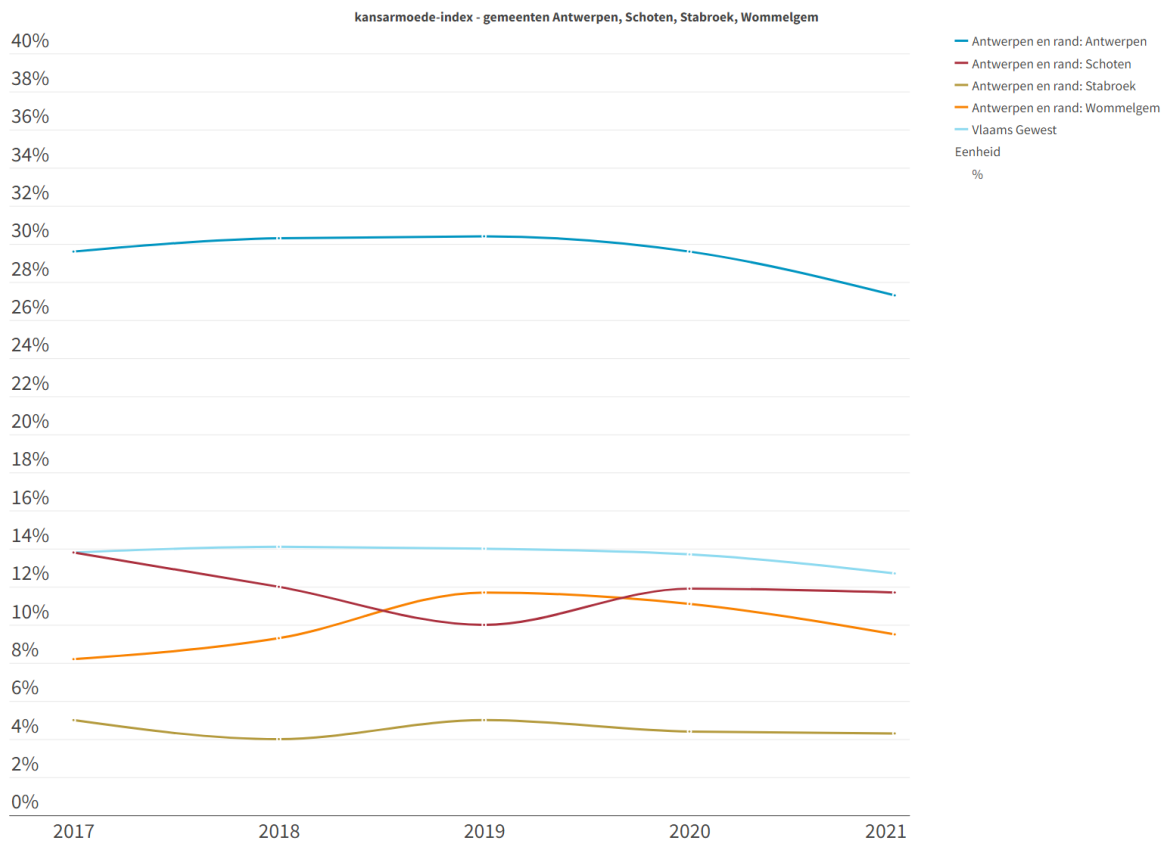
- het maandinkomen van een gezin
- de arbeidssituatie van de ouders
- de opleiding van de ouders
- de huisvesting
- de ontwikkeling van de kinderen
- de gezondheid”

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	2017	2018	2019	2020	2021
Antwerpen	29,6	30,3	30,4	29,6	27,3
Schoten	13,8	12	10	11,9	11,7
Stabroek	5	4	5	4,4	4,3
Wommelgem	8,2	9,3	11,7	11,1	9,5
Vlaams Gewest	13,8	14,1	14	13,7	12,7

Bron: Opgroeien | provincies.incijfers.be

12,7% van de Vlaamse kinderen tussen 0 en 3 jaar groeit volgens een inschatting van Kind en Gezin op in een kansarm gezin. Stabroek scoort het laagst op deze parameter, namelijk 4,3%. Ook Wommelgem en Schoten scoren lager dan het Vlaamse cijfer, respectievelijk 9,5% en 11,7%. Antwerpen scoort meer dan dubbel zo hoog, namelijk 27,3% van de Antwerpse kinderen groeit volgens deze cijfers op in kansarmoede. Meer details worden weergegeven op: <https://www.opgroeien.be/cijfers-en-publicaties/gezinsinkomen-en-kansarmoede/cijfers-op-maat> en <https://www.opgroeien.be/cijfers-en-publicaties/gezinsinkomen-en-kansarmoede>.

2.2 Conclusie

Binnen Eerstelijnszone Antwerpen Centrum zijn er tussen de verschillende wijken duidelijke verschillen als het gaat om het **netto-inkomen**. In 2018 Antwerpen ligt het netto-inkomen doorheen de jaren consequent het hoogste; **in 2050 Linkeroever ligt dit inkomen consequent het laagste**.

Toch zien we dat er binnen de postcodes zelf (grote) verschillen zijn van wijk tot wijk. Dit is bijvoorbeeld aanwezig bij het bestuderen van de cijfers rond **verhoogde tegemoetkoming**. Het aandeel is het hoogste in 2060 Antwerpen Noord (48%), Linkeroever (40%) en de wijken Centraal Station (41%) en Haringrode (36%). De wijk Nieuw-Zuid is ook zo'n uitschieter (56%), al moeten we hier wel een belangrijke kanttekening bij maken: Nieuw-Zuid is een nieuwe wijk die nog volledig in opbouw is, en waar we dus nog geen duidelijk zicht hebben op de bewoners van deze wijk.

Het aantal personen met een **leefloon en een equivalent leefloon** is het hoogst in 2060 Antwerpen Noord, respectievelijk 2.270 en 295. Het aantal personen met een leefloon ligt het laagst in Antwerpen Linkeroever.

Daarbovenop **groeit 27% van de Antwerpse kinderen op in kansarmoede**. Tussen de verschillende postcodes van onze zone zijn er echter duidelijke verschillen: in 2060 Antwerpen gaat het over 52% van de kinderen, in 2018 Antwerpen om 12%.

In verband met **werkloosheid** zien we volgende cijfers:

- 8,5% van de Antwerpenaren tussen 18 en 65 jaar is werkzoekend en heeft momenteel ook geen werk.
- Bij de leeftijdsgroep 18-24 jarigen is 7,5% werkzoekend zonder werk.

Er is ook data specifiek over het **uitstellen van medische zorgen omwille van de kostprijs**. In 2000 Antwerpen gaf, in vergelijking met de andere postcodes, het grootste aandeel respondenten (14%) aan dat ze de medische zorgen hebben moeten uitstellen door betalingsmoeilijkheden.

Het is dus duidelijk dat **een belangrijk aandeel inwoners van onze zone zich in een financieel kwetsbare situatie bevindt**. Op dit moment zijn er echter nog geen cijfers over de **energiecrisis** die zich voordoet in ons land. We zien in de cijfers dat in 2021 12,4 per 1.000 energie-afnemers een budgetmeter elektriciteit had. Het is duidelijk dat de energiecrisis ook een enorme impact zal hebben op het deel van de bevolking die zich al in een financieel precaire situatie bevindt, maar ook op dat deel van de populatie dat zich aan de rand van een financieel precaire situatie bevindt.

3 Sociaal-culturele ontwikkelingen

Binnen het derde hoofdstuk worden de sociaal-culturele ontwikkelingen besproken binnen de Eerstelijnszone. Eerst worden de resultaten van de analyses weergegeven. Vervolgens wordt de conclusie geformuleerd omtrent de lokale sociaal-culturele ontwikkelingen.

3.1 Resultaten

Binnen dit onderdeel worden de resultaten besproken van de sociaal-culturele ontwikkelingen. Ten eerste wordt ingegaan op de informele zorg. Vervolgens worden de sociaal culturele initiatieven besproken. Verder wordt ingegaan op sport en vrije tijd en de studentenpopulatie. Tot slot wordt religie en cultuur besproken binnen de Eerstelijnszone.

3.1.1 Informele zorg

Binnen deze paragraaf wordt de informele zorg besproken. Allereerst wordt verder ingegaan op mantelzorg. Vervolgens worden de buddyprojecten en lotgenotenwerkingen uitgelicht. Tot slot wordt ingegaan op vrijwilligerswerk.

Deel 1: Mantelzorg

Beschrijvingen Stad in Cijfers:

- Mantelzorg krijgen = "Aandeel (%) van de inwoners dat mantelzorg krijgt."
- Mantelzorg geven = "Aandeel (%) van de inwoners dat mantelzorg geeft."
- Mantelzorgratio = "De verhouding van het aantal 40- t.e.m. 79-jarigen ten opzichte van het aantal 80-plussers. Deze verhouding wordt NIET uitgedrukt als een percentage. Een ratio van 1 betekent dat er exact evenveel 40- t.e.m. 79-jarigen als 80-plussers wonen. Een ratio van 5 betekent dat er vijf keer zoveel 40- t.e.m. 79-jarigen dan 80-plussers wonen."

Laatste data-update:

- Mantelzorg krijgen = 2020
- Mantelzorg geven = 2020
- Mantelzorgratio = 2022

Cijfer voor Stad Antwerpen in tabel

In Stad in Cijfers: enkel de wijken voor Stad Antwerpen ter beschikking

	Mantelzorg krijgen	Mantelzorg geven	Mantelzorgratio
Antwerpen	19,0 (3,2)	36,1 (3,9)	9,5
Berendrecht Zandvliet Lillo	20,8 (5,2)	40,1 (6,2)	10,8
Ekeren	23,5 (4,3)	43,7 (5,0)	7,4
Merksem	21,7 (4,3)	37,4 (5,0)	7,4
Deurne	25,8 (4,9)	35,8 (5,4)	7,4

Borgerhout	23,4 (4,7)	39,5 (5,4)	8,4
Berchem	21,9 (4,1)	35,5 (4,8)	6,2
Hoboken	24,1 (5,0)	42,7 (5,7)	9,2
Wilrijk	21,2 (4,1)	40,2 (4,9)	6,3
Stad Antwerpen	21,7 (1,4)	37,7 (1,7)	8,0

Binnen Stad Antwerpen krijgt 21,7% van de inwoners mantelzorg. Wanneer dit cijfer per district wordt bekeken, dan kan worden vastgesteld dat mantelzorg het meest wordt verkregen in Deurne (25,8%) en het minst wordt gekregen in district Antwerpen (19,0%). Binnen Stad Antwerpen geeft 37,7% van de inwoners mantelzorg. Binnen het district Berchem wordt het minste mantelzorg gegeven, namelijk 35,5%. In Ekeren geven procentueel gezien het hoogste percentage inwoners mantelzorg (43,7%). De mantelzorgratio in 2022 was binnen de Antwerpse districten het hoogst in Berendrecht-Zandvliet-Lillo en het laagst in Berchem.

Beschrijving Provincie in Cijfers: Mantelzorgratio = “Verhouding van de 40-79-jarigen en ouder ten opzichte van de 80-jarigen en ouder.”

Laatste data-update = 2022

Centrum

	Mantelzorgratio
Brederode	10,4
Dam	22,9
Eilandje	7,3
Haringrode	10,9
Harmonie	4,9
Linkeroever	4,9
Markgrave	5,3
Sint-Andries	6,7
Stadspark	10,8
Stuivenberg	18,6
Theaterbuurt-Meir	11,6
Universiteitsbuurt	8,2

Zuid	13,4
Zurenborg	21,7
Groenenhoek	7,6
Oud - Berchem	8,7
Nieuw - Kwartier Oost	3,9
Nieuw - Kwartier West	6
Amandus - Atheneum	15,6
Centraal Station	15,9
Nieuw - Zuid	12,8
Historisch Centrum	12,6

De verhouding 40-79 jarigen en ouder t.o.v. de 80-jarigen en ouder (met name de mantelzorgratio) is het hoogst binnen de wijk Dam (22,9), gevolgd door Zurenborg (21,7) en Stuivenberg (18,6). Dit betekent dat er binnen de Dam bijna 23 keer zoveel 40- t.e.m. 79-jarigen wonen t.o.v. 80-plussers. De mantelzorgratio is binnen Eerstelijnszone Antwerpen Centrum het laagst in Nieuw-Kwartier Oost (3,9), Linkeroever (4,9) en Harmonie (4,9).

Hieronder wordt een overzicht geschetst van enkele mantel- en patiëntenverenigingen binnen het netwerk van de vier Antwerpse Eerstelijnszones:

- Liever Thuis LM
- Steunpunt Mantelzorg
- Samana
- Coponcho
- Mantelzorgnetwerk
- OKRA-Zorgrecht
- Trefpunt Zelfhulp

Deel 2: Buddyprojecten

In kader van het overkoepelende project “Het Helpt” binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones, werden volgende buddyprojecten in kaart gebracht:

- Armentekort
- Buddywerking Vlaanderen
- De Open Deur
- Vrijwilligerswerk Antwerpen
- Vrijwilligerswerk Wommelgem
- Schoten Helpt
- Stabroek Helpt

- Samana

Meer informatie over de werking van bovenstaande buddyprojecten is terug te vinden op [de website](#) van “Het Helpt”.

Deel 3: Lotgenotenwerkingen

In kader van het overkoepelende project “Het Helpt” binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones, werden volgende lotgenotenwerkingen in kaart gebracht:

- Trefpunt Zelfhulp
- Uilenspiegel
- Instuif CGG Andante
- Samana
- Casa Callenta
- Anonieme Alcoholisten
- Herstelacademie
- Narcotics Anonymous

Meer informatie over de werking van bovenstaande lotgenotenwerkingen is terug te vinden op [de website](#) van “Het Helpt”.

Deel 4: Vrijwilligerswerk

Beschrijving Stad in Cijfers: Regelmatig vrijwilligerswerk = “Aandeel (%) van de inwoners dat aan vrijwilligerswerk doet in de vrijetijdsbesteding.”

Laatste data-update = 2020

Enkel beschikbaar via de Stadsmonitor van Stad Antwerpen, niet ter beschikking voor Schoten, Stabroek en Wommelgem

	Regelmatig vrijwilligerswerk
Antwerpen	15,6 (2,9)
Berendrecht Zandvliet Lillo	14,2 (4,4)
Ekeren	15,2 (3,6)
Merksem	14,3 (3,6)
Deurne	13,2 (3,7)
Borgerhout	17,6 (4,1)
Berchem	13,7 (3,4)
Hoboken	13,8 (3,9)
Wilrijk	13,3 (3,3)

Overkoepelend voor Antwerpen	14,8 (1,2)

Binnen Stad Antwerpen doet 14,8% van de inwoners aan vrijwilligerswerk in de vrijetijdsbesteding. Dit percentage ligt lager voor Deurne, Wilrijk, Berchem, Hoboken, Berendrecht-Zandvliet-Lillo en Merksem. In de districten Ekeren, Antwerpen en Borgerhout wordt meer aan vrijwilligerswerk gedaan volgens de resultaten uit de Stadsmonitor.

3.1.2 Sociaal culturele initiatieven

Beschrijvingen Stad in Cijfers:

- Breed culturele activiteiten = "Aantal activiteiten gepubliceerd op UiTinVlaanderen. Niet alle publieke culturele activiteiten worden geregistreerd, aangezien er geen registratieplicht is. Wie geen behoefte heeft aan online rekrutering, maakt wellicht geen gebruik van de website. Cijfers voor 2008 en 2009 verschillen in beperkte mate van het werkelijk gepubliceerde aantal. Activiteiten worden in principe gecontroleerd vóór publicatie op de website. De meeste activiteiten konden aan een specifieke buurt toegewezen worden, maar in sommige gevallen was het adres niet lokaliseerbaar. Sommige activiteiten gaan door op meerdere plaatsen. Deze zijn steeds aan een postcode toegewezen. Alle activiteiten kunnen daarom aan een district toegewezen worden."
- Culturele activiteit in eigen stad = "Aandeel (%) van de inwoners dat het afgelopen jaar minstens één keer een culturele activiteit heeft bijgewoond in de eigen stad."
- Culturele activiteit in andere gemeente = "Aandeel (%) van de inwoners dat het afgelopen jaar minstens één keer een culturele activiteit heeft bijgewoond in een andere gemeente."
- Tevredenheid over culturele voorzieningen = "Aandeel (%) van de inwoners dat tevreden is over de culturele voorzieningen."

Laatste data-update:

- Breed culturele activiteiten = 2021
- Culturele activiteit in eigen stad = 2020
- Culturele activiteit in andere gemeente = 2020
- Tevredenheid over culturele voorzieningen = 2020

Cijfer voor Stad Antwerpen in tabel

Enkel beschikbaar via de Stadsmonitor van Stad Antwerpen, niet ter beschikking voor Schoten, Stabroek en Wommelgem

	Breed culturele activiteiten	Culturele activiteit in eigen stad	Culturele activiteit in andere gemeente	Tevredenheid over culturele voorzieningen
Antwerpen	2650	64,0 (3,8)	48,2 (3,9)	79,9 (3,3)
Berendrecht Zandvliet Lillo	18	42,8 (6,2)	34,0 (5,9)	62,0 (6,4)
Ekeren	44	51,4 (5,0)	38,9 (4,8)	69,8 (4,8)

Merksem	193	50,0 (5,1)	34,6 (4,8)	76,2 (4,5)
Deurne	186	54,0 (5,4)	38,2 (5,2)	69,6 (5,2)
Borgerhout	359	61,4 (5,2)	48,5 (5,4)	79,4 (4,6)
Berchem	122	64,1 (4,7)	46,0 (4,8)	79,5 (4,1)
Hoboken	77	47,0 (5,6)	29,8 (5,2)	65,9 (5,7)
Wilrijk	113	51,6 (4,9)	37,5 (4,7)	78,3 (4,3)
Overkoepelend voor Antwerpen	3762	57,7 (1,7)	42,4 (1,7)	79,0 (1,5)

In 2021 werden 3762 culturele activiteiten georganiseerd en gepubliceerd op UITinVlaanderen binnen Stad Antwerpen, hiervan gingen 2650 activiteiten door binnen het district Antwerpen, gevolgd door 359 activiteiten in Borgerhout. In Berendrecht-Zandvliet-Lillo werden de minste activiteiten gepubliceerd, met name 18 activiteiten.

57,7% van de Antwerpse inwoners ging in 2020 naar een culturele activiteit binnen de eigen stad. Dit percentage ligt hoger voor de districten Berchem (64,1%), Antwerpen (64,0%) en Borgerhout (61,4%). 42,4% van de inwoners van Stad Antwerpen nam in 2020 deel aan een culturele activiteit buiten de eigen stad. Dit percentage ligt hoger voor de districten Borgerhout (48,5%), Antwerpen (48,2%) en Berchem (46,0%). In 2020 was 79% van de inwoners tevreden over de culturele voorzieningen binnen Stad Antwerpen. Binnen alle districten ligt dit percentage boven de 65%, met uitzondering van de inwoners van Berendrecht-Zandvliet-Lillo (62%).

Bij het interpreteren van bovenstaande cijfers dient rekening te worden gehouden met de COVID-pandemie die een impact had op de organisatie van culturele activiteiten. Om die reden worden hieronder de cijfers van de afgelopen vijf jaar ook nog gepresenteerd omtrent het absoluut aantal culturele activiteiten binnen Stad Antwerpen die georganiseerd en gepubliceerd werden op UITinVlaanderen.

	2017	2018	2019	2020	2021
Antwerpen	4183	4204	3998	2462	2650
Berendrecht Zandvliet Lillo	57	48	45	26	18
Ekeren	98	127	103	66	44
Merksem	205	184	236	171	193
Deurne	205	287	235	149	186

Borgerhout	603	608	640	428	359
Berchem	289	281	271	181	122
Hoboken	62	116	115	90	77
Wilrijk	257	326	277	156	113

3.1.3 Sport en vrije tijd

Beschrijvingen Stad in Cijfers:

- Sport minimum wekelijks = “Aandeel (%) van de inwoners dat regelmatig (minstens wekelijks) actief aan sport doet (activiteiten die minimum 20 minuten duren, zoals zwemmen, fietsen, wandelen, voetballen, ...).”
- Sport in eigen stad = “Aandeel (%) van de inwoners dat het afgelopen jaar minstens één keer gebruik heeft gemaakt van de sportvoorzieningen in de eigen stad.”
- Sport in andere gemeente = “Aandeel (%) van de inwoners dat het afgelopen jaar minstens één keer gebruik heeft gemaakt van de sportvoorzieningen in andere gemeente.”
- Sportevent in eigen stad = “Aandeel (%) van de inwoners dat het afgelopen jaar minstens één keer één of meerdere sportevenementen heeft bijgewoond in de eigen stad.”
- Sportevent in andere gemeente = “Aandeel (%) van de inwoners dat het afgelopen jaar minstens één keer één of meerdere sportevenementen heeft bijgewoond in een andere gemeente.”
- Tevredenheid over sportvoorzieningen = “Aandeel (%) van de inwoners dat tevreden is over de sportvoorzieningen.”
- Voldoende sportvoorzieningen = “Aandeel (%) van de inwoners dat vindt dat er voldoende sportvoorzieningen zijn in de buurt.”

Laatste data-update = 2020

Cijfer voor Stad Antwerpen in tabel

Enkel beschikbaar via de Stadsmonitor van Stad Antwerpen, niet ter beschikking voor Schoten, Stabroek en Wommelgem

	Sport minimum wekelijks	Sport in eigen stad	Sport in andere gemeente	Sport event in eigen stad	Sport event in andere gemeente	Tevredenheid over sportvoorzieningen	Voldoende sportvoorzieningen
Antwerpen	54,6 (3,9)	38,2 (3,8)	45,6 (3,9)	31,5 (3,6)	23,0 (3,3)	62,0 (4,2)	54,0 (4,2)
Berendrecht Zandvliet Lillo	53,5 (6,3)	37,3 (6,2)	41,1 (6,1)	33,5 (5,9)	28,9 (5,7)	69,0 (6,3)	57,7 (6,4)

Ekeren	59,8 (4,9)	41,2 (4,9)	44,1 (4,9)	28,0 (4,4)	26,7 (4,4)	74,2 (4,8)	75,1 (4,5)
Merksem	51,3 (5,1)	40,8 (5,0)	38,7 (5,0)	35,9 (4,9)	25,0 (4,4)	79,4 (4,5)	79,4 (4,3)
Deurne	49,7 (5,4)	41,2 (5,4)	42,7 (5,3)	37,2 (5,2)	24,3 (4,6)	69,1 (5,5)	65,0 (5,6)
Borgerhout	56,2 (5,4)	44,0 (5,4)	44,0 (5,3)	28,1 (4,8)	21,9 (4,4)	64,2 (5,7)	50,8 (5,9)
Berchem	60,8 (4,8)	42,8 (4,8)	40,4 (4,8)	30,9 (4,5)	22,8 (4,1)	69,1 (4,9)	66,9 (4,9)
Hoboken	54,3 (5,7)	45,7 (5,7)	40,1 (5,5)	35,7 (5,4)	23,0 (4,8)	71,2 (5,5)	61,6 (5,8)
Wilrijk	60,2 (4,8)	38,6 (4,8)	41,5 (4,8)	33,6 (4,6)	26,8 (4,3)	74,3 (4,8)	64,4 (5,0)
Overkoepelend voor Antwerpen	54,9 (1,7)	40,5 (1,7)	43,1 (1,7)	32,7 (1,6)	23,9 (1,4)	67,9 (1,7)	61,4 (1,7)

Vanuit de survey-data 2020 van de Stadsmonitor blijkt dat 54,9% van de Antwerpse inwoners minimum één keer per week minstens 20 minuten sport. Dit percentage ligt lager voor de districten Deurne (49,7%), Merksem (51,3%), Berendrecht-Zandvliet-Lillo (53,5%), Hoboken (54,3%) en Antwerpen (54,6%). In Berchem sport bij benadering 61% van de inwoners minstens op wekelijkse basis.

40,5% van de inwoners van Stad Antwerpen oefent een sport uit binnen de eigen stad. In de districten Berendrecht-Zandvliet-Lillo (37,3%), Antwerpen (38,2%) en Wilrijk (38,6%) ligt dit cijfer lager. 43,1% van de Antwerpse inwoners oefent een sport uit buiten de eigen stad. De inwoners binnen de districten Borgerhout (44,0%), Ekeren (44,1%) en Antwerpen (45,6%) sporten meer buiten de eigen stad. Van de Antwerpenaren heeft 32,7% een sportevent bijgewoond in de eigen stad en 23,9% buiten de eigen stad.

Naast het beoefenen van sport en het bijwonen van sportevents is 67,9% van de Antwerpenaren tevreden over de sportvoorzieningen. In de meeste districten is de populatie zeer tevreden, met de hoogste percentages binnen Merksem (79,4%). In het district Antwerpen en Borgerhout zijn de inwoners het minst tevreden over de voorzieningen. Tot slot vindt 61,4% van de Antwerpenaren dat er voldoende sportvoorzieningen zijn in de buurt. In de districten Borgerhout (50,8%), Antwerpen (54,0%), Berendrecht-Zandvliet-Lillo (57,7%) ligt dit percentage lager.

Op termijn wordt dit nog aangevuld met de Sociale Kaart Sportinitiatieven vanuit Stad Antwerpen.

3.1.4 Studentenpopulatie

Beschrijvingen Stad in Cijfers:

- Aantal studenten die in Antwerpen woont en studeert
- Aandeel studenten dat in Antwerpen studeert en er woont

- Aantal studenten dat niet in Antwerpen woont maar er wel studeert
- Aandeel studenten dat niet in Antwerpen woont maar er wel studeert
- Aandeel studenten dat niet in Antwerpen woont maar er wel studeert
- Aantal studenten dat aan een Antwerpse instelling studeert

Laatste data-update = 2020

Cijfer voor Stad Antwerpen in tabel

Enkel beschikbaar via Stad in Cijfers, niet ter beschikking voor Schoten, Stabroek en Wommelgem

	Stad Antwerpen
Aantal studenten dat in Antwerpen woont en studeert	14346
Aandeel studenten dat in Antwerpen studeert en er woont	28,6%
Aantal studenten dat niet in Antwerpen woont maar er wel studeert	35812
Aandeel studenten dat niet in Antwerpen woont maar er wel studeert	71,4%
Aantal studenten dat aan een Antwerpse instelling studeert	50158

50.158 studenten studeren aan een Antwerpse instelling. Hiervan wonen en studeren 14346 van hen in Antwerpen, wat 28,6% van de gehele Antwerpse studentenpopulatie uitmaakt. Daarnaast studeren 35812 studenten in Antwerpen die niet in Antwerpen wonen, dewelke 71,4% van de Antwerpse studentenpopulatie uitmaakt. Bijna drie vierde van de Antwerpse studenten woont dus niet binnen Stad Antwerpen.

3.1.5 Religie en cultuur

Antwerpen

De gebedshuizen binnen Antwerpen werden in kaart gebracht op volgende geografische weergave: <https://portaal-stadantwerpen.opendata.arcgis.com/datasets/e8fb8f21897c45faa5e1fb14eb521032889>.

3.2 Conclusie

Eerstelijnszone Antwerpen Centrum kent een **groot en divers aanbod aan vzw's, organisaties en burgerinitiatieven die zich op de één of andere manier situeren in het zorg - en welzijnslandschap.** We richten ons eerst op de cijfers met betrekking tot mantelzorg in onze zone.

In Stad Antwerpen **krijgt 22% van de inwoners mantelzorg en geeft 38% mantelzorg.** We sommen de belangrijkste inzichten over de **mantelzorgratio** op. De mantelzorgratio drukt de verhouding uit van de 40-79-jarigen en ouder ten opzichte van de 80-jarigen en ouder.

De cijfers zijn het hoogst in de wijken:

- Dam (22,9)
- Zurenborg (21,7)
- Stuivenberg (18,6)

De cijfers zijn het laagst in de wijken:

- Nieuw-Kwartier Oost (3,9)
- Linkeroever (4,9)
- Harmonie (4,9)

In onze zone doet 15% van de inwoners regelmatig aan **vrijwilligerswerk.** Wanneer we de verdeling maken op niveau van de districten, scoort district Antwerpen het hoogst met 16% van de inwoners dat zich regelmatig inzet als vrijwilliger.

In 2021 werden 3762 **culturele activiteiten** georganiseerd en gepubliceerd op UITinVlaanderen binnen Stad Antwerpen, hiervan gingen 2650 activiteiten door binnen het district Antwerpen. In district Antwerpen woonde 64% van de inwoners minstens één culturele activiteit bij in de eigen stad, in district Berchem bedroeg dit eveneens 64%. Een verklaring hiervoor kan zeker te vinden zijn in de aanwezigheid en nabijheid van veel kunst - en cultuurhuizen in onze zone. Als het gaat over sport en beweging, blijkt dat **55% van de Antwerpse inwoners minstens één keer per week aan sport doet.**

Antwerpen is een echte studentenstad, met meer dan 200 verschillende opleidingen, verdeeld over 29 campussen van 8 universiteiten en hogescholen (bron: <https://magazine.antwerpen.be/studeren-in-antwerpen/studeren-in-antwerpen>). Dit resulteert dan ook vanzelfsprekend in een hoog aantal studenten in Eerstelijnszone Antwerpen Centrum. **50.158 studenten studeerden in 2020 aan een Antwerpse instelling.** Hiervan wonen en studeren 14.346 van hen in Antwerpen, wat 28,6% van de gehele Antwerpse studentenpopulatie uitmaakt. Dat betekent dus dat **bijna ¾ van de studenten elders woont.**

4 Technologische ontwikkelingen

Binnen het vierde hoofdstuk worden de technologische ontwikkelingen besproken binnen de Eerstelijnszone. Eerst worden de resultaten van de analyses weergegeven. Vervolgens wordt de conclusie geformuleerd omtrent de lokale technologische ontwikkelingen.

4.1 Resultaten

Binnen dit onderdeel worden de resultaten besproken van de technologische ontwikkelingen binnen de Eerstelijnszone. Ten eerste wordt ingegaan op de platformen voor burgers. Vervolgens worden de platformen voor professionals besproken. Deze platformen worden beiden opgesomd, omdat er nood is aan een overzicht van wat momenteel ter beschikking is en gezien de Eerstelijnszone hier veelvuldig signalen over ontving vanuit het netwerk. Tot slot worden de gevolgen van de technologische ontwikkelingen weergegeven, met name hoe gaat het met de digitale vaardigheden van burgers en hoe worden deze maximaal versterkt binnen het grondgebied van de Eerstelijnszone.

4.1.1 Platformen voor burgers

Deel 1: CoZo (Collaboratief Zorgplatform)

Het Collaboratief Zorgplatform (CoZo) is een digitaal samenwerkingsplatform dat patiënten, zorgverleners en zorginstellingen toelaat om medische gegevens uit te wisselen en te delen. Het doel van CoZo is om het zorgproces te verbeteren door te zorgen voor een betere informatiedoorstroming. Inloggen kan via de webbrowser (met Its-me, identiteitskaartlezer of digitale 'tokens') of via de smartphone-app (via Its-me). Tijdens de COVID-crisis kwamen heel wat burgers in contact met het platform, aangezien hier vaak naar werd verwezen door zorgverleners om snel het resultaat van een PCR-test voor COVID te kennen.

Deel 2: Mijngezondheid.be

Mijngezondheid.be is een online gezondheidsportaal van de federale overheid, ook wel "Personal Health Viewer" genoemd. Via deze centrale toegangspoort krijgt de burger zicht op verschillende persoonlijke gegevens over diens gezondheid en over gezondheid in het algemeen. Inloggen kan via de webbrowser (met Its-me, identiteitskaartlezer of digitale 'tokens') of via de smartphone-app (via Its-me).

Onder andere CoZo is gelinkt aan het portaal waardoor je via Mijngezondheid rechtstreeks resultaten van je medische onderzoeken door tal van zorginstellingen kan raadplegen. Net zoals bij CoZo, kregen we uit het netwerk betrouwbare signalen dat de COVID-crisis zorgde voor een aanzienlijk groter gebruik van het portaal en een betere kennis van diens werking. Toch moeten we ons ook hierbij bewust zijn van de nefaste effecten die dit heeft (gehad) op de vergroting van de digitale kloof tussen digitaal geletterden en digitaal ongeletterden.

Deel 3: CovidSafeBE-app en Coronalert-app

Zoals vele andere landen wereldwijd verplichtte de Belgische overheid tijdens bepaalde periodes in de COVID-crisis een COVID-certificaat voor onder meer het bezoeken van bepaalde horecazaken, evenementen of buitenlandse vliegtreinen. Men moest hierbij een geldig vaccinatie-, test- of herstelcertificaat kunnen voorleggen, wat mogelijk was via de CovidSafeBE-app op je smartphone. De app is gekoppeld aan het persoonlijk e-Health account van de burger en kan (nog steeds) gedownload worden via Its-me. Burgers die geen smartphone hadden of de app niet gebruikten, konden hun certificaat downloaden via hun account op Mijngezondheid.be.

Mede vanwege de digitale ongeletterdheid bij een aanzienlijk deel van de bevolking (*zie ook 4.1.3.*) werden zorg- en hulpverleners, Eerstelijnszones, mutualiteiten, lokale besturen en andere overheidsdiensten zeer frequent bevraagd rond de werking van de certificaten en de app, wat voor een verhoging van de werklust zorgde.

De Coronalert-app werd door de federale overheid in het leven geroepen om burgers te waarschuwen voor hoogrisicocontacten met positief geteste personen. Ook had je de mogelijkheid om zelf nauwe contacten te waarschuwen wanneer je zelf positief testte. Dit diende te zorgen voor een sneller werkende contactopsporing die de verspreiding van het virus vertraagt.

Deel 4: Patiëntenportaal ZNA-GZA ziekenhuizen

De ziekenhuiskoepels ZNA (Ziekenhuis Netwerk Antwerpen) en GZA (GasthuisZusters Antwerpen) bevinden zich middenin een fusietraject, met als doel om op 1 januari 2024 één ziekenhuiskoepel te vormen: ZAS (Ziekenhuis Aan de Stroom). Zowel ZNA als GZA schakelden daardoor recent over op een nieuw, uniform, elektronisch patiëntendossier, waarbij de patiënten ook toegang kunnen krijgen tot het patiëntenportaal. Inloggen gebeurt via Its-me, een identiteitskaartlezer of bij het onthaal in het ziekenhuis. Patiënten kunnen het portaal gebruiken om afspraken te beheren, informatie uit te wisselen met een behandelend arts, het persoonlijk medisch dossier in te kijken, etc.

Door de overschakeling op het nieuw elektronisch patiëntendossier, waren de ziekenhuizen genoodzaakt een tweetal weken hun capaciteit te verlagen. Eerstelijnszones Noord Antwerpen, Antwerpen Centrum, Antwerpen Zuid en Antwerpen Oost hadden hiervoor overleg met de ziekenhuizen en communiceerden deze informatie mee naar het netwerk van zorgverleners in de eerstelijns. Dit kon er mee voor zorgen dat zorgverleners en zorginstellingen tijdelijk de criteria om door te verwijzen naar de ziekenhuizen iets strikter maakten, en zodoende de druk op de ziekenhuizen onder controle te houden.

4.1.2 Platformen voor professionals

Deel 1: Zipster

Zipster is een digitaal doorverwijsplatform dat zorgverleners helpt bij het doorverwijzen van patiënten naar lokale welzijnsactoren. Op basis van een psychosociale bevraging van de patiënt kan de zorgverlener via Zipster de ondersteuningsnaden van de patiënt detecteren én een doorverwijzing initiëren naar de juiste lokale ondersteunende welzijnsactoren.

In het kader van de contactopsporing tijdens de COVID-crisis werd Zipster gebruikt door 'Covid Coaches' van Stad Antwerpen en 'Field Agents' van de Vlaamse contactopsporing, die nauw samenwerkten met Eerstelijnszones Noord Antwerpen, Antwerpen Centrum, Antwerpen Zuid en Antwerpen Oost. Vandaar waren deze Eerstelijnszones van in het begin sterk betrokken bij de ontwikkeling van het platform. Vooral Eerstelijnszone Noord Antwerpen verkende als pilootzone de mogelijkheden van Zipster en was samen met hun netwerk van groot belang voor de ontwikkeling van een aantal functionaliteiten. In 2022 werkten stafmedewerkers van bovengenoemde Eerstelijnszones steeds nauwer samen in een interne werkgroep interprofessionele samenwerking, die het netwerk van zorg- en welzijnspartners blijft informeren en sensibiliseren over Zipster als bruikbaar digitaal platform.

Deel 2: Zorgverlenersportaal Siilo

Siilo is een veilige applicatie voor smartphone en desktop die gebruikt wordt als communicatieplatform voor zorgprofessionals. Tijdens de COVID-crisis werd in het teken van vaccinatie- en testbeheer vaak intensieve communicatie met bepaalde zorgverleners (huisartsen, thuisverpleegkundigen...) vereist van stafmedewerkers in Eerstelijnszones. Hierdoor kregen ook zij toegang tot Siilo, wat in normale omstandigheden enkel voorbehouden is voor zorgverleners in de striktere zin van het woord. Zij kregen hierdoor een beter inzicht in de digitale manieren van communiceren tussen zorgprofessionals en bouwden tegelijkertijd sterkere professionele relaties met hen uit.

4.1.3 Gevolgen van technologische ontwikkelingen: digitale vaardigheden van burgers en hoe deze versterken?

Deel 1: Aanbod overheen de vier Eerstelijnszones

- [Antwerpse bibliotheken](#)
- [Webpunten](#)
- [Avansa - digiburger](#)
- [Beego](#)
- [Ligo - volwasseneneducatie](#)
- [Encora - centrum voor Volwassenenonderwijs](#)

Deel 2: Aanbod specifiek voor Eerstelijnszone Antwerpen Centrum

Aanbod computers zonder begeleiding

- [Webpunten](#): Vrij computergebruik: leden kunnen in de webpunten gratis surfen en ondersteuning ontvangen van deskundige digimedewerkers. Printen kan aan 10 cent per pagina.
 - Webpunt Permeke - Bibliotheek Permeke, Dambruggestraat 109, 2060 Antwerpen
 - Webpunt Posthof - Buurtwerk Posthof, Patriottenstraat 62, 2600 Berchem
 - Webpunt Linkeroever - Openbare bibliotheek Elsschot, Willem Elsschotstraat 5, 2050 Linkeroever
- De meeste [Antwerpse bibliotheken](#). Hier kunnen burgers terecht tijdens de openingsuren. Het eerste uur is gratis. Nadien betaalt u 50 cent per kwartier. In totaal kan er 3u/dag gebruik worden gemaakt van een computer. Je moet lid zijn van de bibliotheek om hier gebruik van te kunnen maken. Jongeren (-26 jaar) en leden met een kansentarif surfen gratis. Alle districtsbibliotheken zijn voorzien van gratis draadloze internetverbinding onder het netwerk 'Stad Antwerpen - gratis wifi'.
 - Permeke - De Coninckplein, 2060 Antwerpen
 - Elsschot - Willem Elsschotstraat 5, 2050 Antwerpen
 - Sint-Andries - Sint-Andriesplaats 22, 2000 Antwerpen
 - Brederode - Brederodestraat 119A, 2018 Antwerpen
 - De Poort - Willem Van Laarstraat 15-17, 2600 Berchem
 - De Vertellerij - Turkooisstraat 18, 600 Berchem

Aanbod versterking digitale vaardigheden

1 op 1 hulp

- [Webpunten](#): uurtje 1 op 1 hulp voor alle vragen van burgers.
- [BEEGO](#): BEEGO schakelt slimme informaticastudenten in die je aan huis en met geduld helpen met je smartphone, computer en alle andere digitale toestellen voor 19 euro per 30 minuten. BEEGO is partner van het project Digitaal Inclusieve Wijk van Stad Antwerpen.
- [Avansa - digiburger](#): digiburger is een website om burgers te ondersteunen en inspireren om met het digitale aan de slag te gaan.
 - Buurtrestaurant De 7 schaken - Lange Beeldekensstraat 50, 2060 Antwerpen

Opleidingen

- [Ligo, Centra voor basiseducatie](#): opties tussen 2 cursussen: starten met computer, smartphone of tablet - verder gaan met computer, smartphone of tablet.
- [Encora](#): opleidingen computer

4.2 Conclusie

In onze huidige samenleving **verloopt veel van de dienstverlening minstens gedeeltelijk digitaal**. Vanuit de **kringgesprekken** die Eerstelijnszone Antwerpen Centrum organiseert om met **PZON-vertegenwoordigers** (PZON staat voor persoon met een zorg- en/of ondersteuningsnood) in gesprek te gaan, krijgen we het signaal dat deze digitalisering een probleem vormt voor de (meest) kwetsbaren in onze zone. Uit Belgisch onderzoek blijkt ook dat de helft van de burgers digitaal kwetsbaar of ongeletterd is. De **risicogroepen** die we hierin terugzien zijn:

- Personen met een laag inkomen
- Personen met een laag opleidingsniveau
- Personen ouder dan 55 jaar
- Werkzoekenden

Daarom wil Eerstelijnszone Antwerpen Centrum hier volgend jaar ook specifiek op inzetten via onze acties, om zorg- en welzijnswerkers bewust te maken van dit dwingende probleem in onze stad.

5 Ecologische ontwikkelingen

Binnen het vijfde hoofdstuk worden de ecologische ontwikkelingen besproken binnen de Eerstelijnszone. Eerst worden de resultaten van de analyses weergegeven. Vervolgens wordt de conclusie geformuleerd omtrent de lokale ecologische ontwikkelingen.

5.1 Resultaten

Binnen dit onderdeel worden de resultaten besproken van de ecologische ontwikkelingen. Ten eerste wordt ingegaan op wonen en sociaal wonen. Vervolgens wordt de basisuitrusting van de wijken besproken. Daarna wordt verder ingegaan op het zorgaanbod binnen de Eerstelijnszone. Tot slot wordt het welzijnsaanbod in kaart gebracht en wordt kort verwezen naar de milieu-indicatoren.

5.1.1 Wonen

Binnen deze paragraaf wordt het onderwerp “wonen” besproken binnen de Eerstelijnszone. Allereerst wordt ingegaan op de bebouwingsgraad. Vervolgens worden de woongelegenheden besproken. Daarna wordt de verhouding huurders vs. eigenaars weergegeven. Tot slot wordt verder ingegaan op de verhuisbewegingen binnen de Eerstelijnszone.

Deel 1: Bebouwingsgraad

Beschrijving Provincie in Cijfers = “[percentage]: bebouwde oppervlakte t.o.v. totale oppervlakte”

Laatste data-update = 2022

Cijfer overheen vier Antwerpse Eerstelijnszones = 12,6%

Cijfer voor Provincie Antwerpen = 6,4%

Cijfer voor Vlaams Gewest = 5,2%

Centrum

	Bebouwingsgraad
Eilandje	19,1%
Historisch Centrum	44,1%
Nieuw - Zuid	5,3%
Sint-Andries	52,7%
Theaterbuurt-Meir	54,3%
Universiteitsbuurt	54,5%
Zuid	42,5%
Brederode	48%
Centraal Station	50,7%

Haringrode	42,9%
Harmonie	37,3%
Markgrave	36,3%
Stadspark	41,5%
Zurenborg	36,9%
Linkeroever	4,8%
Amandus - Atheneum	56,2%
Dam	25,8%
Stuivenberg	41,2%
Groenenhoek	16,7%
Nieuw - Kwartier Oost	22,5%
Nieuw - Kwartier West	28,4%
Oud - Berchem	44,7%

Binnen de Provincie Antwerpen is 6,4% van de totale oppervlakte bebouwd (= bebouwingsgraad). De bebouwingsgraad ligt gezien het stedelijk karakter van Eerstelijnszone Antwerpen Centrum hoger dan het provinciaal cijfer. Enkel binnen Linkeroever (4,8%) en Nieuw-Zuid (5,3%) is minder bebouwing aanwezig.

Deel 2: Woongelegenheden

Beschrijvingen Provincie in Cijfers:

- Woongelegenheden = “[aantal] woongelegenheden (omvat woongelegenheden in huizen in gesloten, in halfopen bebouwing en in open bebouwing, in hoeven en kastelen, in buildings en flatgebouwen met appartementen, in handelshuizen en in alle andere gebouwen)”
- Woongelegenheden in handelshuizen = “[aantal] woongelegenheden in handelshuizen”
- Woongelegenheden in andere gebouwen (kerken, overheidsgebouwen, scholen,...) = “[aantal] woongelegenheden in alle andere gebouwen (kerken, overheidsgebouwen, scholen, ...)”
- Eengezinswoning (t.o.v. woongelegenheden) = “[percentage] aantal woongelegenheden in huizen in gesloten, halfopen en open bebouwing (incl. hoeven en kastelen) / totaal aantal woongelegenheden”

Laatste data-updates = 2021

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones, Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Woon- gelegenheden	Woon- gelegenheden in handelshuizen	Woon- gelegenheden in andere gebouwen	Eengezinswoning (t.o.v. woon- gelegenheden)
Antwerpen	276159	10479	2622	37,7%
Schoten	15873	287	320	63,6%
Stabroek	8361	111	108	68,1%
Wommelgem	5690	92	123	66%
Overheen vier Eerstelijns- zones	306083	10969	3173	40,4%
Provincie Antwerpen	897856	21895	23727	60,5%
Vlaams Gewest	3288816	77567	92332	67,2%

Binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones zijn er 306.083 woonegelegenheden ter beschikking. Hiervan zijn er 10.969 in handelshuizen en 3.173 in andere gebouwen, zoals kerken, overheidsgebouwen en scholen. 40,4% van de woonegelegenheden zijn woningen in gesloten, halfopen en open bebouwing (inclusief hoeven en kastelen). Dit percentage ligt lager voor Stad Antwerpen (37,7%) en hoger voor Schoten (63,6%), Wommelgem (66%) en Stabroek (68,1%).

Deel 3: Huurders en eigenaars

Beschrijvingen Provincie in Cijfers:

- Eigenaars = “[aantal] huishoudens die wonen in een woning waarvan men eigenaar is”
- Eigenaars t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel = “[percentage] eigenaars (t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel)”
- Huurders = “[aantal] huishoudens die wonen in een woning waar men geen eigenaar van is”
- Huurders t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel = “[percentage] huurders (t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel)”

Laatste data-updates = 2021

Cijfer overheen vier Antwerpse Eerstelijnszones:

- Eigenaars = 137.842
- Eigenaars t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel = 52,1%
- Huurders = 126.490
- Huurders t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel = 47,9%

Cijfer voor Provincie Antwerpen =

- Eigenaars = 529.896
- Eigenaars t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel = 65,8%
- Huurders = 274.808

- Huurders t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel = 34,2%

Cijfer voor Vlaams Gewest:

- Eigenaars = 1.969.455
- Eigenaars t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel = 68,9%
- Huurders = 887.113
- Huurders t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel = 31,1%

Centrum

	Eigenaars	Eigenaars t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel	Huurders	Huurders t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel
Eilandje	666	27%	1797	73%
Historisch Centrum	963	24,4%	2990	75,6%
Nieuw - Zuid	159	31,6%	344	68,4%
Sint-Andries	764	20,7%	2920	79,3%
Theaterbuurt-Meir	1343	31,5%	2925	68,5%
Universiteitsbuurt	919	25,7%	2659	74,3%
Zuid	1687	32%	3592	68%
Brederode	2378	40,1%	3549	59,9%
Centraal Station	1073	34,9%	1999	65,1%
Haringrode	1930	48,4%	2057	51,6%
Harmonie	1459	47,3%	1628	52,7%
Markgrave	1406	47,4%	1563	52,6%
Stadspark	2338	46,4%	2698	53,6%
Zurenborg	1193	47,2%	1336	52,8%
Linkeroever	3210	40,8%	4662	59,2%
Amandus - Atheneum	2754	26,7%	7558	73,3%

Dam	693	29,3%	1672	70,7%
Stuivenberg	2594	34,2%	4985	65,8%
Groenenhoek	2748	52,9%	2451	47,1%
Nieuw - Kwartier Oost	3254	58,8%	2278	41,2%
Nieuw - Kwartier West	1587	55,3%	1283	44,7%
Oud - Berchem	3709	55%	3039	45%

Binnen Eerstelijnszone Antwerpen Centrum wonen de meeste eigenaars in de wijk Oud-Berchem (3.709). Dit gevolgd door de wijken Nieuw-Kwartier Oost (3.254) en Linkeroever (3.210). De meeste huurders wonen in Amandus-Atheneum (7.558). Voor de huurders wordt dit gevolgd door de wijken Stuivenberg (4.985) en Linkeroever (4.662).

Deel 4: Verhuisbewegingen

Verhuismatrix

Provincie in Cijfers

Laatste data-update = 2020

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

migratiematrix van gemeenten naar gemeenten (vier Antwerpse Eerstelijnszones)				
naar \ van	Antwerpen	Schoten	Stabroek	Wommelgem
Antwerpen	.	631	347	250
Schoten	985	.	20	34
Stabroek	463	25	.	7
Wommelgem	507	13	.	.

Vanuit Antwerpen verhuisden 985 personen naar Schoten, 463 naar Stabroek en 507 naar Wommelgem in 2020. Daarnaast verhuisden 631 Schotenaren naar Antwerpen, 25 naar Stabroek en 13 naar Wommelgem. 347 inwoners uit Stabroek gingen in 2020 in Antwerpen wonen en 20 in Schoten. Tot slot verhuisden 250 inwoners van Wommelgem naar Antwerpen, 34 naar Schoten en 7 naar Stabroek.

Verhuissaldo per Eerstelijnszone

Beschrijvingen Stad in Cijfers:

- Verhuissaldo totaal (aantal) = “Migratiesaldo (aantal aankomsten - het aantal vertrekken)”
- Relatief verhuissaldo (per 1000 inwoners) = “saldo_tot/bevtot*1000”

Laatste data-update = 2020

In Stad in Cijfers: enkel de wijken voor Stad Antwerpen ter beschikking

Centrum

	Verhuissaldo totaal (aantal)	Relatief verhuissaldo (per 1000 inwoners)
Eilandje	101	25,1%
Historisch Centrum	67	11,2%
Nieuw - Zuid	236	348,1%
Sint-Andries	46	7,4%
Theaterbuurt-Meir	-55	-8,3%
Universiteitsbuurt	26	4,7%
Zuid	-48	-5,4%
Brederode	-7	-,6%
Centraal Station	-115	-15,1%
Haringrode	-132	-12,3%
Harmonie	231	38,3%
Markgrave	32	5,1%
Stadspark	147	11,2%
Zurenborg	-57	-10,3%
Groenenhoek	-85	-7,5%
Nieuw - Kwartier Oost	77	7,5%
Nieuw - Kwartier West	71	11,6%
Oud - Berchem	-142	-9%
Linkeroever	363	21,7%

Stuivenberg	-506	-27,2%
Amandus - Atheneum	-87	-4,4%
Dam	-1	-,2%

In bovenstaande tabel wordt het verhuissaldo weergegeven voor Eerstelijnszone Antwerpen Centrum en dit zowel in absolute aantallen als in relatieve aantallen per 1000 inwoners. Wanneer het verhuissaldo positief is, dan betekent dit dat er meer “aankomsten” dan “vertrekken” zijn binnen deze wijk. Het verhuissaldo is negatief wanneer het omgekeerde waar is, namelijk meer “vertrekken” dan “aankomsten”. Stuivenberg en Centraal Station zijn in de Eerstelijnszone de wijken met het meest negatieve relatieve verhuissaldo, respectievelijk -27,2% en -15,1%. In de wijk Nieuw-Zuid is het meest positieve relatieve verhuissaldo, namelijk 348,1%, gevolgd door Harmonie (38,3%).

5.1.2 Sociaal Wonen

Binnen deze paragraaf wordt het onderwerp “sociaal wonen” besproken binnen de Eerstelijnszone. Allereerst wordt ingegaan op de sociale huurwoningen. Vervolgens worden het bindend sociaal objectief besproken. Tot slot wordt ingegaan op de kandidaat-huurders van sociale woningen.

Deel 1: Sociale huurwoningen

Beschrijvingen Provincie in Cijfers:

- (SHM + SVK) (aantal) = “Totaal (sociale huurwoningen SHM + SVK): som van het aantal huurwoningen verhuurd door sociale huisvestingsmaatschappijen en het aantal huurwoningen verhuurd door sociale verhuurkantoren.”
- Ratio sociale huurwoningen = “Het aantal sociale huurwoningen (zowel voor totaal, als voor SHM en SVK apart) berekend t.o.v. het aantal particuliere huishoudens. Deze ratio geeft een indicatie van het beschikbaar aanbod aan sociale huurwoningen.”

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor Provincie Antwerpen:

- Totaal = 52.231
- Ratio = 6,5

Cijfer voor Vlaams Gewest:

- Totaal = 171.626
- Ratio = 6,0

Centrum

	Totaal aantal sociale huurwoningen	Ratio sociale huurwoningen
Eilandje	75	3
Historisch Centrum	573	14,5
Nieuw - Zuid	95	18,9
Sint-Andries	749	20,3

Theaterbuurt-Meir	44	1
Universiteitsbuurt	156	4,4
Zuid	217	4,1
Brederode	9	0,2
Centraal Station	73	2,4
Haringrode	111	2,8
Harmonie	98	3,2
Markgrave	275	9,3
Stadspark	37	0,7
Zurenborg	26	1
Linkeroever	3256	41,4
Amandus - Atheneum	439	4,3
Dam	451	19
Stuivenberg	1078	14,2
Groenenhoek	815	15,7
Nieuw - Kwartier Oost	15	0,3
Nieuw - Kwartier West	4	0,1
Oud - Berchem	229	3,4

In Eerstelijnszone Antwerpen Centrum zijn in absolute aantallen de meeste sociale huurwoningen aanwezig in de wijk Linkeroever (3256). Dit omvat zowel de huurwoningen die verhuurd worden door de sociale huisvestingsmaatschappijen, als de huurwoningen die verhuurd worden door de sociale verhuurkantoren. De ratio sociale huurwoningen geeft aan dat het beschikbaar aanbod aan sociale huurwoningen het grootst is in Linkeroever, met name 41,4%. Deze ratio ligt op provinciaal en Vlaams niveau vele malen lager, respectievelijk 6,5% en 6,0%.

Deel 2: Bindend sociaal objectief

Beschrijving Provincie in Cijfers = "Hoeveel sociale woningen dienen gerealiseerd te worden tussen 2007 en 2025."

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Bindend sociaal objectief
Antwerpen	0
Schoten	287
Stabroek	138
Wommelgem	120
Provincie Antwerpen	7962
Vlaams Gewest	35146

Binnen het Vlaams Gewest dienen 35.146 extra sociale woningen gerealiseerd te worden in de periode van 2007 tot en met 2025. Binnen de Provincie Antwerpen zijn dat er 7.962. In Antwerpen dienen geen bijkomende sociale woningen meer te worden gerealiseerd volgens de data van Provincie in Cijfers. In Wommelgem, Stabroek en Schoten is dit wel nog het geval, respectievelijk 120, 138 en 287.

Deel 3: Kandidaat-huurders

Beschrijvingen Provincie in Cijfers:

- Kandidaat-huurders per domiciliegemeente = “[aantal] unieke gezinnen op wachtlijst van sociale huisvestingsmaatschappijen (SHM)”
- Kandidaat-huurders (t.o.v. particuliere huishoudens) = “[percentage] unieke gezinnen op wachtlijst van sociale huisvestingsmaatschappijen (t.o.v. aantal huishoudens)”
- Gemiddelde wachttijd = “[gemiddelde] wachttijd (uitgedrukt in dagen). De plaats van de toewijzing (provincie, gemeente) wordt opgezocht aan de hand van het rijksregisternummer en de sociale huisvestingsmaatschappij in de lijst met verhuringen van hetzelfde jaar.”

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Aantal kandidaat-huurders per domiciliegemeente	Percentage kandidaat-huurders (t.o.v. particuliere huishoudens)	Gemiddelde wachttijd (dagen)
Antwerpen	29388	12,4%	1368
Schoten	534	3,6%	1418
Stabroek	245	3,1%	1353
Wommelgem	273	5,1%	1492

Provincie Antwerpen	57597	7,1%	1299
Vlaams Gewest	164378	5,7%	1239

In bovenstaande tabel wordt ingegaan op de kandidaat-huurders van sociale woningen binnen de lokale besturen van de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Kandidaat-huurders zijn personen die op de wachtlijst staan voor sociale huisvesting. In Antwerpen gaat dit over 29.388 huurders. Dit maakt meer dan de helft uit van alle kandidaat-huurders binnen de Provincie Antwerpen. In Schoten zijn er 534 kandidaat-huurders en in Stabroek zijn er 245 kandidaat-huurders. Daarnaast zijn er in Wommelgem 273 kandidaat-huurders. In Antwerpen staat 12,4% van de gezinnen op de wachtlijst van sociale huisvestingsmaatschappijen t.o.v. het totaal aantal particuliere huishoudens. Dit cijfer is hoger dan de provinciale en Vlaamse cijfers, respectievelijk 7,1% en 5,7%. In Stabroek (3,1%), Schoten (3,6%) en Wommelgem (5,1%) ligt het percentage van gezinnen op de wachtlijst voor een sociale woning lager dan binnen de Provincie Antwerpen (7,1%) en het Vlaams Gewest (5,7%). De gemiddelde wachttijd voor een sociale woning liggen binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones tussen de 1353 dagen en 1492 dagen.

5.1.3 Basisuitrusting van de wijk

Rapport kerncijfers voor buurtgerichte zorg van Provincie in Cijfers:

- Absoluut aantallen apotheken, bakkerijen, mini supermarkten, supermarkten, slagerijen, groenten -en fruitwinkels, cafés en restaurants

Laatste data-update = 2022

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur op wijkniveau

Antwerpen

	Apo- theek	Bakker	Mini- super	Super- markt	Sla- gerij	Groen- te/ Fruit	Cafe	Restau- rant
Amandus - Atheneum	7	16	84	12	10	2	97	35
Brederode	5	9	10	7	2	.	13	8
Centraal Station	5	7	27	9	4	3	14	42
Dam	2	2	4	4	3	.	5	6
Eilandje	1	5	3	2	2	.	20	31
Haringrode	2	3	6	4	2	1	8	6
Harmonie	2	2	1	3	2	1	1	8
Haven Antwerpen	.	.	.	.	.	.	.	2

Historisch Centrum	5	6	13	4	3	.	86	128
Kiel	8	16	14	7	2	4	17	11
Linkeroever	7	4	5	7	2	1	2	7
Luchtbal	2	2	2	1	.	.	1	.
Markgrave	2	1	2	3	.	1	1	6
Middelheim	.	.	1	.	.	.	1	3
Nieuw - Zuid	.	.	.	1	.	.	.	1
Petroleum - Zuid	.	.	.	.	.	.	1	.
Sint-Andries	5	2	.	3	1	.	12	20
Stadspark	7	2	14	6	2	3	4	9
Stuivenberg	4	15	36	8	6	4	16	11
Tentoonstellingswijk	3	.	1	1	.	.	1	1
Theaterbuurt-Meir	7	8	4	7	2	.	27	28
Universiteitsbuurt	3	1	7	4	1	.	28	17
Zuid	4	5	6	3	1	1	24	64
Zurenborg	3	2	2	2	.	1	6	19
Groenenhoek	2	9	2	3	3	.	7	4
Nieuw - Kwartier Oost	3	3	3	3	1	.	1	4
Nieuw - Kwartier West	3	2	1	1	2	1	3	6
Oud - Berchem	7	8	13	9	4	3	23	16
Haven Bezali	.	.	.	.	.	.	.	.
Lillo	.	.	.	.	.	.	2	.
Polder	3	4	1	2	2	.	9	2
Borgerhout - Extra Muros	9	4	9	4	3	1	4	13
Borgerhout Intra Muros Noord	4	6	13	2	1	3	9	12

Borgerhout Intra Muros Zuid	6	9	7	6	2	1	14	8
Deurne - Noord	8	8	19	2	1	.	8	8
Kruininge - Bremweide	1	.	.	5	.	.	.	1
Deurne Dorp - Gallifort	8	6	15	6	5	2	14	10
Deurne - Oost	6	4	4	4	1	1	3	6
Deurne - Zuidwest	6	9	10	7	3	.	5	5
Deurne - Zuidoost	4	2	1	2	.	.	2	1
Deurne Vlieghaven	.	.	.	1	.	.	.	.
Rivierenhof	.	.	.	.	.	.	.	.
Donk	3	3	.	.	2	.	1	3
Ekeren Centrum	6	8	3	4	2	.	10	8
Leugenberg	.	.	.	.	.	.	1	1
Mariaburg	1	2	.	1	1	1	1	3
Schoonbroek-Rozemaai	2	.	.	1	.	.	.	1
Muisbroek-Bospolder	.	.	.	.	.	.	.	.
Hoboken - Centrum	5	5	4	2	2	2	8	5
Hoboken - Noord	5	7	5	9	2	.	8	3
Hoboken - West	1	.	1	.	1	.	3	.
Hoboken - Zuidoost	1	1	.	2	.	.	1	.
Lambrechtshoeken	3	4	4	2	2	.	3	6
Merksem - Heide	6	5	5	4	3	.	7	6
Nieuwdreef	1	.	2	1	1	.	2	.
Oud - Merksem	4	7	14	7	1	1	12	6

Tuinwijk	2	2	.	1	1	.	2	2
Schelde	.	.	.	.	.	.	.	.
Hoogte	3	1	3	2	1	.	.	2
Oosterveld - Elsdonk	4	3	.	2	2	.	1	3
Valaar	4	4	5	3	.	1	4	2
Wilrijk Centrum	5	3	4	1	2	1	7	8
Koornbloem	1	.	.	3	.	.	.	2
Neerland	1	.	.	1	.	.	1	.
Wijk onbekend - Antwerpen	.	.	.	.	.	.	.	.
Antwerpen	212	237	390	201	96	40	561	620
Provincie Antwerpen	644	770	607	592	341	119	1533	1333

In bovenstaande tabel worden de absoluut aantal apotheken, bakkerijen, mini supermarkten, supermarkten, slagerijen, groenten- en fruitwinkels, cafés en restaurants weergegeven binnen de wijken van Stad Antwerpen, in vergelijking met Stad Antwerpen in totaliteit en Provincie Antwerpen.

5.1.4 Zorgaanbod

Binnen deze paragraaf wordt het zorgaanbod besproken binnen de Eerstelijnszone. Allereerst wordt ingegaan op de woonzorgcentra en de dagverzorgingscentra. Vervolgens worden de gepresteerde uren gezinszorg en aanvullende thuiszorg besproken. Daarna worden de centra voor kortverblijf weergegeven. Verder wordt er ingegaan op het huisartscontact, huisartsentekort en tandartsentekort. Tot slot wordt de link gelegd naar de vernieuwde Sociale Kaart en de aanwezige voorzieningen binnen de Eerstelijnszone.

Deel 1: Woonzorgcentra

Beschrijvingen Provincie in Cijfers:

- Aanbodratio WZC per 100 inwoners 65+ = “[ratio] gerealiseerde capaciteit (aantal bedden), erkend of met erkenning in onderzoek, in woonzorgcentra per 100 inwoners van 65 jaar en ouder”
- Aanbodratio WZC per 100 inwoners 80+ = “[ratio] gerealiseerde capaciteit (aantal bedden), erkend of met erkenning in onderzoek, in woonzorgcentra per 100 inwoners van 80 jaar en ouder”
- Realisatiegraad WZC = “[percentage] realisatiegraad woonzorgcentra: gerealiseerde capaciteit (aantal bedden), erkend of met erkenning in onderzoek, tegenover het programmacijfer”
- Huidige capaciteit WZC = “[aantal] woonegelegenheden, erkend of met erkenning in onderzoek, in woonzorgcentra”

- Voorafgaande vergunningen WZC = “[aantal] voorafgaande vergunningen voor woongelegenheden in woonzorgcentra”
- Huidige capaciteit voorzieningen WZC = “[aantal] voorzieningen WZC, erkend of met erkenning in onderzoek”

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Aanbod-ratio WZC per 100 inwoners 65+	Aanbod-ratio WZC per 100 inwoners 80+	Realisatie-grad WZC	Huidige capaciteit WZC	Vooraf-gaande ver-gunningen WZC	Huidige capaciteit voor-zieningen WZC
Antwerpen	7,4	23,2	93,3%	6414	249	53
Schoten	5,7	17,9	71,3%	440	30	6
Stabroek	3,6	16,4	52,5%	138	38	2
Wommel-gem	9,4	30,8	100,4%	265	0	3
Provincie Antwerpen	6,1	20,5	75,4%	22534	1716	211
Vlaams Gewest	6	19,9	73,1%	82136	5764	815

In bovenstaande tabel wordt verder ingegaan op de woonzorgcentra binnen de lokale besturen van de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Binnen het Vlaams Gewest zijn er 815 woonzorgcentra (met erkenning of in onderzoek). Hiervan zijn er 211 binnen de Provincie Antwerpen, waarvan 53 binnen Stad Antwerpen, 6 in Schoten, 3 in Wommelgem en 2 in Stabroek.

Beschrijvingen Stad in Cijfers:

- Aantal woongelegenheden in woonzorgcentra = “In een woonzorgcentrum of ‘WZC’ kunnen bejaarden terecht die wegens een langdurige aandoening, sterk afhankelijk zijn van de hulp van derden om dagelijkse levenshandelingen te kunnen verrichten. Deze zorgbehoefte kan zich zowel situeren op fysisch als op psychisch vlak.”
- Verschil tussen feitelijk en gewenst aantal woongelegenheden in woonzorgcentra = “Voor de berekening van de tekortzones gaan we uit van de Vlaamse programmatienorm, die stelt dat er x aantal WZC-woongelegenheden moeten voorzien worden per x aantal ouderen tussen 65 en 74 jaar, per x aantal ouderen tussen 75 en 79 jaar, enz.... In een woonzorgcentrum of ‘WZC’ kunnen bejaarden terecht die wegens een langdurige aandoening, sterk afhankelijk zijn van de hulp van derden om dagelijkse levenshandelingen te kunnen verrichten. Deze zorgbehoefte kan zich zowel situeren op fysisch als op psychisch vlak.”

- Aanbodratio WZC (aantal woongelegenheden per 100 65-plussers) = “Aantal woongelegenheden in woonzorgcentra (erkende + erkenning in onderzoek) per 100 inwoners van 65 jaar en ouder.”
- Aanbodratio WZC (aantal woongelegenheden per 100 80-plussers) = “Aantal woongelegenheden in woonzorgcentra (erkende + erkenning in onderzoek) per 100 inwoners van 80 jaar en ouder.”

Laatste data-update = 2022

In Stad in Cijfers: enkel de wijken voor Stad Antwerpen ter beschikking

Centrum

	Aantal woon-gelegenheden in woonzorgcentra	Verschil tussen feitelijk en gewenst aantal woongelegenheden in woonzorgcentra	Aanbodratio WZC (aantal woongelegenheden per 100 65-plussers)	Aanbodratio WZC (aantal woongelegenheden per 100 80-plussers)
Eilandje	210	144	27,8%	80,2%
Historisch Centrum	0	-56	.	.
Nieuw - Zuid	0	-11	.	.
Sint-Andries	378	281	32,3%	92,4%
Theaterbuurt-Meir	7	-52	,7%	2,9%
Universiteitsbuurt	170	102	20,7%	63,9%
Zuid	0	-61	.	.
Brederode	188	92	13,1%	49,7%
Centraal Station	94	59	15,1%	70,1%
Haringrode	208	131	18,2%	68,6%
Harmonie	345	231	29,2%	75,2%
Markgrave	418	295	33,7%	83,4%
Stadspark	192	94	13,4%	49,4%
Zurenborg	0	-23	.	.

Groenenhoek	0	-141	.	.
Nieuw - Kwartier Oost	160	-132	4,8%	12,5%
Nieuw - Kwartier West	337	234	27,3%	80,2%
Oud - Berchem	494	317	22,8%	70,9%
Linkeroever	438	64	9,8%	27,6%
Stuivenberg	0	-82	.	.
Amandus - Atheneum	95	-19	4,9%	20%
Dam	0	-17	.	.

In bovenstaande tabel worden meer details gegeven over de woonzorgcentra binnen Eerstelijnszone Antwerpen Centrum.

Deel 2: Dagverzorgingscentra

Beschrijvingen Provincie in Cijfers:

- Programmacijfer DVC = “[aantal] programmatie voor de centra voor dagverzorging en dagopvang (op basis van de programmatie 5 jaar eerder)”
- Aanbodratio DVC per 10.000 inwoners 65+ = “[ratio] gerealiseerde capaciteit (aantal centra) dagverzorgingscentra, erkend of met erkenning in onderzoek, per 10.000 inwoners van 65 jaar en ouder”
- Aanbodratio DVC per 10.000 inwoners 80+ = “[ratio] gerealiseerde capaciteit (aantal centra) dagverzorgingscentra, erkend of met erkenning in onderzoek, per 10.000 inwoners van 80 jaar en ouder”
- Realisatiegraad DVC = “[ratio] realisatiegraad dagverzorgingscentra: gerealiseerde capaciteit (aantal centra), erkend of met erkenning in onderzoek, tegenover het programmacijfer”
- Huidige capaciteit DVC = [aantal] centra voor dagverzorging en dagopvang, erkend of met erkenning in onderzoek”
- Voorafgaand vergunde DVC = “[aantal] voorafgaand vergunde centra voor dagverzorging en dagopvang”

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Programma -cijfer DVC	Aanbod- ratio DVC per 10.000 inwoners 65+	Aanbod- ratio DVC per 10.000 inwoners 80+	Realisatie- graad DVC	Huidige capaciteit DVC	Vooraf- gaand vergonde DVC
Antwerpen	16	1,3	4	68,8%	11	3
Schoten	1	1,3	4,1	100%	1	0
Stabroek	1	2,6	11,9	100%	1	0
Wommel- gem	1	3,6	11,6	100%	1	0
Provincie Antwerpen	90	2,1	7	85,6%	77	8
Vlaams Gewest	359	2,3	7,7	88,6%	318	38

In bovenstaande tabel wordt verder ingegaan op de dagverzorgingscentra binnen de lokale besturen van de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Binnen het Vlaams Gewest zijn er 318 dagverzorgingscentra (met erkenning of in onderzoek). Hiervan zijn er 77 binnen de Provincie Antwerpen, waarvan 11 binnen Stad Antwerpen, 1 in Schoten, 1 in Wommelgem en 1 in Stabroek.

Deel 3: Gepresteerde uren gezinszorg en aanvullende thuiszorg

Beschrijving Provincie in Cijfers = “[aantal] effectief gepresteerde uren gezinszorg door erkende diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg”

Laatste data-update = 2020

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Gepresteerde uren gezinszorg
Antwerpen	1106391
Schoten	82896
Stabroek	29304
Wommelgem	19345
Provincie Antwerpen	4288681
Vlaams Gewest	16132143

Binnen het Vlaams Gewest werden 16.132.143 uren gezinszorg gepresteerd in 2020 door erkende diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg. Hiervan werden 4.288.681 uren verricht binnen de Provincie Antwerpen, waarvan 1.106.391 uren in Antwerpen, 82.896 uren in Schoten, 29.304 uren in Stabroek en 19.345 uren in Wommelgem.

Deel 4: Centra voor kortverblijf

Beschrijvingen Provincie in Cijfers:

- Programmacijfer CVK = "[aantal] programmatie voor de centra voor kortverblijf type 1 (op basis van de bevolkingsprognose binnen 5 jaar)"
- Aanbodratio CVK per 1.000 inwoners 65+ = "[ratio] gerealiseerde capaciteit (aantal plaatsen) in de centra voor kortverblijf, erkend of met erkenning in onderzoek, per 1.000 inwoners van 65 jaar en ouder"
- Aanbodratio CVK per 1.000 inwoners 80+ = "[ratio] gerealiseerde capaciteit (aantal plaatsen) in de centra voor kortverblijf, erkend of met erkenning in onderzoek, per 1.000 inwoners van 80 jaar en ouder"
- Realisatiegraad CVK = "[ratio] realisatiegraad centra voor kortverblijf: gerealiseerde capaciteit (aantal plaatsen), erkend of met erkenning in onderzoek, tegenover het programmacijfer"
- Huidige capaciteit CVK = "[aantal] woongelegenheden, erkend of met erkenning in onderzoek, in centra voor kortverblijf type 1"
- Voorafgaande vergunningen CVK = "[aantal] voorafgaande vergunningen voor woongelegenheden in centra voor kortverblijf type 1"
- Huidige capaciteit voorzieningen CVK = "[aantal] voorzieningen centra voor kortverblijf type 1, erkend of met erkenning in onderzoek"

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Pro-gramma-cijfer CVK	Aanbod-ratio CVK per 1.000 inwoners 65	Aanbod-ratio CVK per 1.000 inwoners 80+	Realisatie -graad CVK	Huidige capaciteit CVK	Vooraf-gaande vergun-ningen CVK	Huidige capaciteit voor-zieningen CVK
Ant-werpen	215	1,4	4,5	58,1%	125	19	30
Schoten	19	2,1	6,5	84,2%	16	0	2
Stabroek	9	3,4	15,5	144,4%	13	0	2
Wommel-gem	8	5,7	18,6	200%	16	0	3
Provincie	936	1,8	6	70,6%	661	70	118

Antwerpen							
Vlaams Gewest	3508	1,8	6,1	72,1%	2530	474	482

In bovenstaande tabel wordt verder ingegaan op de centra voor kortverblijf binnen de lokale besturen van de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Binnen het Vlaams Gewest zijn er 482 centra voor kortverblijf (met erkenning of in onderzoek). Hiervan zijn er 118 binnen de Provincie Antwerpen, waarvan 30 binnen Stad Antwerpen, 3 in Wommelgem, 2 in Schoten en 2 in Stabroek.

Deel 5: Huisartscontact

Beschrijvingen IMA-atlas:

- Huisartscontact = “Percentage rechthebbenden met minstens 1 huisartscontact (raadpleging/bezoek)”
- Gemiddeld aantal huisartscontacten = “Gemiddeld aantal contactdagen (raadpleging/bezoek) per rechthebbende bij een huisarts voor rechthebbenden met minstens één contact in het kalenderjaar”

Laatste data-update = 2019

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in IMA-atlas per lokaal bestuur

	Huisartscontact	Gemiddeld aantal huisartscontacten
Antwerpen	79%	5,1
Schoten	83%	5,1
Stabroek	85%	4,9
Wommelgem	82%	4,8
Provincie Antwerpen	84%	5,5
Vlaams Gewest	85%	5,7

In bovenstaande tabel wordt verder ingegaan op het huisartscontact binnen de lokale besturen van de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Binnen het Vlaams Gewest heeft 85% van de rechthebbenden minstens één huisartscontact. Dit ligt in lijn met de cijfers binnen de Provincie Antwerpen, alsook met de cijfers binnen de lokale besturen van de Antwerpse Eerstelijnszones. In Antwerpen ligt dit percentage het laagst: 79% van de rechthebbenden heeft daar minstens één huisartscontact.

Deel 6: Huisartsen- en tandartsentekort

Voorlopig worden vanuit de vier Antwerpse Eerstelijnszones geen cijfers gepubliceerd omtrent het huisartsen- en tandartsentekort, gezien er onvoldoende genuanceerde data ter beschikking is tot op heden. Wat betreft de huisartsen wordt binnen de huisartsenkringen ingezet om correcte data te verzamelen.

Deel 7: Sociale Kaart

Via bijgevoegde link wordt het volledige zorgaanbod binnen de Eerstelijnszone in kaart gebracht in de vernieuwde Sociale Kaart: <https://www.desocialekaart.be/>.

Deel 8: Voorzieningen

Via bijgevoegde link kunnen alle voorzieningen binnen de Eerstelijnszone worden geraadpleegd: <https://zorgkwaliteit.be/hospital/search?indicator#/>

5.1.5 Welzijnsaanbod

Binnen deze paragraaf wordt het welzijnsaanbod weergegeven binnen de Eerstelijnszone. Allereerst wordt ingegaan op het aanbod kinderopvang. Verder worden de erkende lokale dienstencentra besproken.

Deel 1: Aanbod kinderopvang

Kinderopvang voor baby's en peuters

Beschrijving Provincie in Cijfers: Opvangplaatsen baby's en peuters = "[aantal] opvangplaatsen voor baby's en peuters."

Laatste data-update = 2022

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Opvangplaatsen baby's en peuters
Antwerpen	8605
Schoten	408
Stabroek	157
Wommelgem	132
Provincie Antwerpen	25155
Vlaams Gewest	88049

Binnen het Vlaams Gewest zijn er 88.049 opvangplaatsen die zijn bedoeld voor baby's en peuters. Hiervan zijn er volgens Provincie in Cijfers 25.155 in de Provincie Antwerpen, waarvan 8.605 in Antwerpen, 408 in Schoten, 157 in Stabroek en 132 in Wommelgem.

Kinderopvang voor schoolgaande kinderen

Beschrijving Provincie in Cijfers: Opvangplaatsen schoolgaande kinderen = “[aantal] opvangplaatsen buitenschoolse kinderopvang die zijn bedoeld voor kinderen uit het kleuter- en lager onderwijs voor en na de school.”

Laatste data-update = 2022

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Opvangplaatsen schoolgaande kinderen
Antwerpen	825
Schoten	0
Stabroek	132
Wommelgem	108
Provincie Antwerpen	10712
Vlaams Gewest	44527

Binnen het Vlaams Gewest zijn er 44.527 opvangplaatsen die zijn bedoeld voor kinderen uit het kleuter- en lager onderwijs. Hiervan zijn er volgens Provincie in Cijfers 10.712 in de Provincie Antwerpen, waarvan 825 in Antwerpen, 132 in Stabroek en 108 in Wommelgem.

Deel 2: Erkende lokale dienstencentra

Beschrijvingen Provincie in Cijfers:

- Programmacijfer lokale dienstencentra = “[aantal] programmatie voor de lokale dienstencentra (op basis van de bevolkingsprognose binnen 5 jaar)”
- Aanbodratio LDC per 10.000 inwoners 65+ = “[ratio] gerealiseerde capaciteit lokale dienstencentra, erkend of met erkenning in onderzoek, per 10.000 inwoners van 65 jaar en ouder”
- Realisatiegraad LDC = “[ratio] realisatiegraad lokale dienstencentra: gerealiseerde capaciteit tegenover het programmacijfer”
- Erkende lokale dienstencentra = “[aantal] erkende lokale dienstencentra”
- Voorafgaand vergunde lokale dienstencentra = “[aantal] voorafgaand vergunde lokale dienstencentra”

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Programma- cijfer lokale diensten- centra	Aanbodratio LDC per 10.000 inwoners 65+	Realisatie- graad LDC	Erkende lokale diensten- centra	Voorafgaand vergunde lokale diensten- centra
Antwerpen	39	4,2	92,3%	36	1
Schoten	3	2,6	66,7%	2	0
Stabroek	2	0	%	0	0
Wommelgem	1	3,6	100%	1	0
Provincie Antwerpen	161	2,4	55,9%	90	17
Vlaams Gewest	593	1,9	43,7%	259	63

In bovenstaande tabel wordt de data omtrent de erkende lokale dienstencentra weergegeven binnen de lokale besturen van de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Binnen het Vlaams Gewest zijn er 259 dienstencentra, waarvan 90 in de Provincie Antwerpen. Hiervan zijn er 36 in Stad Antwerpen, 2 in Schoten en 1 in Wommelgem.

5.1.6 Milieu-indicatoren

Via bijgevoegde link kunnen twintig milieu-indicatoren van ieder lokaal bestuur binnen de Eerstelijnszone worden geraadpleegd: <https://www.vmm.be/data/gemeente-in-cijfers>

Omtrent het PFAS-dossier (vnl. van belang voor Eerstelijnszone Antwerpen Centrum, Antwerpen Zuid en Noord Antwerpen) werd recent een studie gepubliceerd door de Vlaamse MilieuMaatschappij. De resultaten van deze studie kunnen geconsulteerd worden via deze link: <https://www.vmm.be/publicaties/studie-naar-pfas-in-lucht-en-deposities-in-de-omgeving-van-3m-en-zwijndrecht>

5.2 Conclusie

Door het stedelijk karakter van onze zone is er duidelijk een **hogere bebouwingsgraad** op ons grondgebied. Uitzondering hierop zijn 2050 Linkeroever en de wijk Nieuw-Zuid.

Verder zijn er rond het thema van **huisvesting** nog enkele interessante bevindingen:

- De meeste eigenaars binnen onze zone bevinden zich in Oud-Berchem (55%). Daartegenover staat dat de meeste huurders zich bevinden in de wijk Amandus-Atheneum (73%), gevolgd door Stuivenberg (66%) en Linkeroever (59%).
- Het negatieve verhuissaldo is het hoogste in de wijken Stuivenberg en Centraal Station. Dit betekent dat er meer mensen uit de wijk vertrekken dan dat er mensen aankomen en de wijk dus 'leegloopt'.

Op het vlak van **sociale huisvesting** bevinden de meeste sociale huurwoningen zich in Linkeroever. In Antwerpen zijn er bijna 30.000 kandidaat-huurders op een wachtlijst voor sociale huisvesting, met een gemiddelde wachttijd van +/- 1400 dagen.

In Stad Antwerpen zijn er in totaal **53 woonzorgcentra**. Omdat deze niet overal gelijkmatig verspreid zijn, resulteert dat in wijken met een **onder- of overaanbod aan woonzorgcentra**. Enkele wijken die eruit springen als het gaat over het onderaanbod zijn Stuivenberg en Dam in 2060 Antwerpen en Zuid, Nieuw-Zuid en Zurenborg in 2018 Antwerpen.

Daarnaast werden er in de stad **1.106.391 uren aan gezinszorg besteed** door erkende diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg.

In onze zone zijn ook heel wat **dienstencentra**, met ook een vrij gelijke verspreiding over de verschillende postcodes. Deze dienstencentra zijn o.a. een belangrijke partner en locatie voor de lokale vaccinatiemomenten die de Eerstelijnszone organiseert.

In Antwerpen zijn er in de **kinderopvang** 8605 opvangplaatsen voor baby's en peuters en 825 opvangplaatsen voor schoolgaande kinderen.

Over het **huisartsen- en tandartsentekort** hebben we bewust gekozen om geen cijfers weer te geven. Vanuit onze achterban horen we dat de cijfers die er zijn (namelijk aantal huisartsen per (#aantal) inwoners) niet representatief zijn voor de werkdruk die er heerst voor deze beroepsgroepen. Een indicator die hierover al wat meer kan zeggen zijn het aantal **GMD's** die er zijn. Omdat de meest recente cijfers hierover nog dateren van 2018, wachten we op een update hierover. We zien wel dat 79% van de inwoners van onze zone minstens één huisartsencontact per kalenderjaar heeft.

6 Politiek-juridische ontwikkelingen

In het zesde en laatste hoofdstuk worden de politiek-juridische ontwikkelingen besproken binnen de Eerstelijnszone. Eerst worden de resultaten van de analyses weergegeven. Vervolgens wordt de conclusie geformuleerd omtrent de politiek-juridische ontwikkelingen.

6.1 Resultaten

Binnen dit onderdeel worden de resultaten besproken van de politieke ontwikkelingen. Ten eerste wordt ingegaan op het gemeenteniveau. Vervolgens wordt het Vlaamse niveau besproken. Tot slot wordt het federaal niveau belicht.

6.1.1 Gemeenteniveau

Bij de vier Antwerpse Eerstelijnszones zijn vier lokale besturen betrokken, met name Antwerpen, Schoten, Stabroek en Wommelgem. Ieder lokaal bestuur binnen de Eerstelijnszones heeft zijn eigenheid, alsook is er een grote variatie tussen de meer rurale en meer stedelijke lokale besturen tot de centrumstad. Binnen de COVID-pandemie alsook in de reguliere werking wordt steeds bekeken hoe het beleid van de lokale besturen kan meegenomen worden in het beleid van de Eerstelijnszones en vice versa.

Samenstelling gemeente- en districtsraden ELZ Antwerpen Centrum

Antwerpen

Burgemeester: Bart De Wever (N-VA)

Samenstelling gemeenteraad: 55 zetels

- N-VA: 23
- Groen: 11
- Vlaams Belang: 6
- Vooruit: 6
- CD&V: 3
- PVDA: 3
- Open Vld: 2
- Onafhankelijk: 1

De stad Antwerpen is opgedeeld in negen districten. Twee van deze districten bevinden zich op het grondgebied van Eerstelijnszone Antwerpen Centrum.

District Antwerpen

Districtsburgemeester: Paul Cordy (N-VA)

Samenstelling districtsraad: 33 leden

- N-VA: 10
- Groen: 8
- Vooruit: 4
- Open Vld: 3
- PVDA: 3

- CD&V: 2
- Vlaams Belang: 2
- Onafhankelijk: 1

District Berchem

Districtsburgermeester: Evi Van der Planken (N-VA)

Samenstelling districtsraad: 25 leden

- N-VA: 9
- Vooruit - Groen: 9
- CD&V: 2
- Open Vld: 2
- PVDA: 2
- Vlaams Belang: 1

Uit bovenstaande informatie kan geconcludeerd worden dat binnen Eerstelijnszone Antwerpen Centrum een gelijkaardig politiek klimaat heerst over de verschillende lokale besturen en districten heen.

6.1.2 Vlaams niveau

De zorgraden vallen onder de Vlaamse bevoegdheid en worden bijgevolg ook benoemd in o.a. het Vlaamse regeerakkoord 2019-2024. Ze komen als volgt aan bod in dit akkoord:

“Beter voorkomen dan genezen. Preventie en vroegdetectie zijn speerpunten binnen het Vlaamse welzijns- en gezondheidsbeleid. We herzien het Preventiedecreet met het oog op een efficiënte inzet van de verhoogde middelen en het realiseren van zo groot mogelijke gezondheidswinsten. Door de gezonde keuze de eenvoudigste te maken zetten we op een slimme manier in op preventie. In het decreet hanteren we als leidraad het gebruik van de inzichten van gedragswetenschappen (nudging). We versterken de rol van de lokale besturen en de eerstelijnszones. We betrekken ook de eerstelijnszorgberoepen bij preventieve campagnes.”

“Vanaf 1 juli 2020 worden de lokale zorgraden van de 60 eerstelijnszones formeel erkend en gaan ze aan de slag met de uitoefening van de opdrachten die hen in het nieuwe decreet en bijhorend uitvoeringsbesluit zijn toegewezen. Vanaf dat moment gaan ook de structuren, personeel en middelen van de huidige SEL's, GDT's en LMN's op in deze zorgraden.”

“De hervorming van de eerstelijnsgezondheidszorg wordt verder uitgerold. We maken werk van een eigentijds overlegsysteem tussen de verschillende zorgverleners en bouwen dynamisch verder aan slagkrachtige en efficiënte eerstelijnszones waarbinnen de eerstelijnsactoren zorgstrategisch vraag en aanbod in balans houden en een integrale zorgbenadering voorzien. We ondersteunen de zorgraden daarbij in hun nieuwe opdrachten, zij zijn immers de basis van de eerstelijnsorganisatie. We versterken de aanwezigheid van lokale besturen in de zorgraad en garanderen zo voldoende democratische controle. Voor de inzet van overheidsmiddelen is steeds instemming van de lokale besturen vereist.”

“Het Vivel is een kennis- en expertisecentrum dat zorgt dat de nodige expertise de zorggraden bereikt. In de beheersovereenkomst met Vivel zorgen we voor concrete doelstellingen. Het instituut wordt gefinancierd vanuit de vrijgekomen middelen door het opheffen van de vroegere structuren Samenwerkingsplatform eerstelijnszorg, éénlijn.be en het Vlaams Expertisecentrum mantelzorg.”

“Een verdere structurering van de diverse regio-indelingen en overlegstructuren dringt zich op. Om daar letterlijk vorm aan te geven geldt de indelingsstructuur met eerstelijnszones en regionale zorgzones als leidend principe. We gaan hierbij voor een doorgedreven vereenvoudiging en voor de regionale zorgzones streven we een maximaal overleg na met de ziekenhuisnetwerken.”

6.1.3 Federaal niveau

Gezondheidszorg, met name zorgverstrekking, uitoefening van de geneeskunde en geneesmiddelen, zijn een federale bevoegdheid. Gezien o.a. het raakvlak van deze bevoegdheden met stakeholders binnen de Eerstelijnszone oefent het beleid op dit niveau ook een impact uit op de werking van de Eerstelijnszones.

6.2 Conclusie

Zoals elke Eerstelijnszone dient ook Eerstelijnszone Antwerpen Centrum het beleid van het lokaal bestuur, alsook van de Vlaamse en federale overheden op te volgen, in het bijzonder wat betreft politieke ontwikkelingen rond gezondheid en welzijn. Zoals in andere Eerstelijnszones is er een vertegenwoordiging van het lokaal bestuur in de zorgraad. Er is steeds sprake van een nauwe en waardevolle samenwerking met de dienst welzijn en gezondheid van Stad Antwerpen, die versterkt werd door essentiële samenwerkingsverbanden tijdens de COVID-crisis en de Oekraïne-crisis. Deze samenwerkingen dateren van het begin van de COVID-crisis, vóór de officiële opstart van de Eerstelijnszones. Het lokaal bestuur en de Eerstelijnszones in Antwerpen onderhielden hierbij intensieve contacten met elkaar en andere partners: dit rond contact tracing, reguliere en laagdrempelige vaccinatiecampaagnes en de zorgpunten voor Oekraïense ontheemden.

Vanuit het Vlaams Agentschap zijn er opdrachten en/of verwachtingen naar de Eerstelijnszone, bijvoorbeeld rond de vaccinatiecampagne of de vernieuwde Vlaamse Sociale Kaart. Tegelijkertijd worden er voor ons ook kansen gecreëerd; het opzetten van het project Zorgzame Buurten geeft ons de opportuniteit om zelf een Zorgzame Buurt op te zetten in de wijk Sint-Andries.

Op federaal niveau zijn de opdrachten die we sinds het ontstaan van de Eerstelijnszones kregen onder andere de medewerking Eerstelijnspsychologische Zorg (ELP) en de zorg voor Oekraïense ontheemden.

Algemene conclusie

Algemene intro conclusie

Met de omgevingsanalyse werd een wegwijzer uitgewerkt om in 2023 onze beleids- en actieplannen op af te stemmen, gezien de lokale noden in deze analyse in kaart werden gebracht aan de hand van het DESTEP-model.

Om de omgevingsanalyse verder te vervolledigen in de toekomst is er nood aan meer geüpdate data. Data die ouder zijn dan vijf jaar werden sowieso geëxcludeerd uit voorgaande analyses. Zo hebben we momenteel geen beeld omtrent de zorgbehoefte bij ouderen en ouderen met dementie. Behalve dit exclusie criterium dient er ook rekening te worden gehouden met de COVID-crisis en andere crisissen die zich de laatste jaren en in het heden afspelen. Hierdoor dringt een update van bepaalde parameters zich ook op om een correct beeld te genereren van de hedendaagse situatie. Tot slot zou een uitsplitsing van de data per Eerstelijnszone ook een enorme hulp zijn om de omgevingsanalyse verder te vervolledigen. Op dit moment vormt het samenvoegen van de data overheen de vier Eerstelijnszones in verschillende databronnen een drempel om voldoende Eerstelijnszone-gericht te werken.

Eerstelijnszone Antwerpen Centrum

Deze omgevingsanalyse is tot stand gekomen door een werkgroep die bestond uit medewerkers uit de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Deze werkgroep kadert binnen een **breder samenwerking van die Eerstelijnszones**; we kijken bij verschillende acties en projecten altijd naar de mogelijkheid om kennis, expertise en werk te delen. Een voorbeeld hiervan is de samenwerking rond het **digitale platform Zipster**.

Uit de tussentijdse conclusies is gebleken dat er veel uitdagingen in onze zone zichtbaar zijn, uitdagingen waarin Eerstelijnszone Antwerpen Centrum (on)rechtstreeks een rol kan spelen. Gelukkig hebben we ook heel wat kansen, om te beginnen met onze **betrokken partners in de zorggraad en de bredere achterban**.

Voor 2023 hebben we via **interactieve bevestigingen samen met onze zorggraad** gekeken naar de thema's waarrond we willen werken. De volgende stap in dit proces is om deze thema's concreter te maken in verschillende prioritaire acties. Enkele van deze thema's zijn **wijkgericht werken, toegankelijkheid van dienstverleningen en bruggen bouwen tussen zorg en welzijn**.

De cijfers uit de omgevingsanalyse kunnen ons helpen in het ontdekken van het **unieke karakter van een bepaalde wijk**, al zijn we ons ervan bewust dat cijfers maar een gedeeltelijk beeld geven. Zeker in een stad als Antwerpen is er sprake van **onderrapportage**; denk aan doelgroepen zoals dak- en thuislozen, vluchtelingen en migranten, onverzekerden enzovoort. Daarom bekijken we het **'kwalitatieve' luik** van de cijfers via onze eerder genoemde **kringsprekken**.

Daarom plannen we ook om de belangrijkste bevindingen uit deze omgevingsanalyse voor te leggen en te bekijken met onze zorggraad. Op deze manier hopen we enerzijds de kansen en uitdagingen van onze zone (en van het werkingsgebied van de leden van onze zorggraad) te belichten, en anderzijds samen op zoek te gaan naar acties om in te spelen op deze uitdagingen.